

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu ensimmäinen jaosto)

22 päivänä huhtikuuta 2016 *

Valtiontuki — Direktiivi 92/81/ETY — Kivennäisöljyjen valmisteverot —
Alumiinioksidin valmistuksessa polttoaineena käytetyt kivennäisöljyt — Valmisteverovapautus —
Voimassa oleva vai uusi tuki — Asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan i, iii ja iv
alakohda — Oikeusvarmuus — Perusteltu luottamus — Kohtuullinen aika — Hyvän hallinnon
periaate — Harkintavallan väärinkäyttö — Perusteluvelvollisuus — Valtiontuen käsite — Etu —
Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan — Kilpailun vääristyminen

Yhdistetyissä asioissa T-50/06 RENV II ja T-69/06 RENV II,

Irlanti, asiamiehinään E. Creedon, A. Joyce ja E. McPhillips, avustajanaan P. McGarry, SC, ja

Aughinish Alumina Ltd, kotipaikka Askeaton (Irlanti), edustajinaan solicitor C. Waterson, solicitor
C. Little ja solicitor J. Handoll,

kantajina,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään V. Di Bucci, N. Khan, G. Conte, D. Grespan ja K. Walkerová,

vastaajana,

joissa on kyse Gardannen alueella, Shannonin alueella ja Sardiniassa alumiinioksidin valmistuksessa
polttoaineena käytettävien kivennäisöljyjen vapauttamisesta valmisteverosta, jonka Ranska, Irlanti ja
Italia ovat panneet täytäntöön, 7.12.2005 tehdyn komission päätöksen 2006/323/EY (EUVL 2006,
L 119, s. 12) kumoamista koskevasta vaatimuksesta siltä osin kuin kyseinen päätös koskee Shannonin
alueella (Irlanti) alumiinioksidin valmistuksessa polttoaineena käytettävien kivennäisöljyjen
vapauttamista valmisteverosta,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (laajennettu ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Kanninen sekä tuomarit I. Pelikánová (esittelevä
tuomari), E. Buttigieg, S. Gervasoni ja L. Madise,

kirjaaja: hallintovirkamies S. Spyropoulos,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 6.5.2015 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

tuomion

Asian tausta

Riidanalainen vapautus

- 1 Alumina (tai alumiinioksidi) on valkoista jauhetta, jota käytetään pääasiassa sulatoissa alumiinin valmistuksessa. Alumiinioksidia valmistetaan bauksiittimalmista erityisellä jalostusmenetelmällä, jonka viimeisenä osana on hehkutus. Yli 90 prosenttia hehkutetusta alumiinioksidista käytetään metallisen alumiinin valmistamiseen sulatoissa. Loput jatkokäsitellään ja käytetään kemiallisiin sovelluksiin. Sulattoaluminan ja kemiallisen aluminan tuotemarkkinat ovat toisistaan erilliset. Kivennäisöljyä voidaan käyttää polttoaineena alumiinioksidin valmistuksessa.
- 2 Irlannissa, Italiassa ja Ranskassa on kussakin ainoastaan yksi alumiinioksidin tuottaja. Irlannissa alumiinioksidia tuottaa Shannonin alueelle sijoittautunut Aughinish Alumina Ltd (jäljempänä AAL). Alumiinioksidin tuottajia on myös Saksassa, Espanjassa, Kreikassa, Unkarissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa.
- 3 Irlanti on 12.5.1983 lukien vapauttanut valmisteverosta alumiinioksidin valmistuksessa käytettävät kivennäisöljyt (jäljempänä riidanalainen vapautus). Riidanalainen vapautus otettiin Irlannin oikeudessa käyttöön veron kantamisesta (hiilivetyöljyjen valmistevero) 12.5.1983 annetulla määräyksellä nro 265 (Imposition of Duties (No. 265) (Excise Duty on Hydrocarbon Oils) Order, 1983 (Statutory instrument No. 126/1983)) (jäljempänä vuoden 1983 määräys).
- 4 Riidanalaisen vapautuksen soveltaminen Shannonin alueella hyväksyttiin luvan antamisesta jäsenvaltioille direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 4 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti jatkaa erityistarkoituksiin käytettävien kivennäisöljyjen valmisteveroja koskevien voimassa olevien alennusten tai vapautusten soveltamista 19.10.1992 tehdyllä neuvoston päätöksellä 92/510/ETY (EYVL L 316, s. 16). Euroopan unionin neuvosto tutki tämän luvan uudestaan ja jatkoi sen voimassaoloa 31.12.1998 asti luvan antamisesta jäsenvaltioille soveltaa tai edelleen soveltaa tiettyihin erityistarkoituksiin käytettyihin kivennäisöljyihin valmisteveron alennuksia tai vapautuksia valmisteverosta direktiivissä 92/81/ETY säädetyn menettelyn mukaisesti 30.6.1997 tekemällään päätöksellä 97/425/EY (EYVL L 182, s. 22). Neuvosto jatkoi luvan voimassaoloa uudestaan 31.12.2000 asti luvan antamisesta jäsenvaltioille soveltaa tai edelleen soveltaa tiettyihin erityistarkoituksiin käytettyihin kivennäisöljyihin valmisteveron alennuksia tai vapautuksia valmisteverosta direktiivissä 92/81/ETY säädetyn menettelyn mukaisesti 17.12.1999 tekemällään päätöksellä 1999/880/EY (EYVL L 331, s. 73).
- 5 Erityistarkoituksiin käytettäviin tiettyihin kivennäisöljyihin sovellettavista valmisteveron alennetuista määristä ja valmisteverovapautuksista 12.3.2001 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2001/224/EY (EYVL L 84, s. 23) eli viimeisellä riidanalaisesta vapautusta koskevalla päätöksellä mainitun vapautuksen voimassaoloa jatkettiin 31.12.2006 asti. Kyseisen päätöksen viidennessä perustelukappaleessa todetaan, että mainitulla päätöksellä ”ei rajoiteta [EY] 87 ja [EY] 88 artiklaan perustuvien, yhteismarkkinoiden toiminnan vääristymiin liittyvien mahdollisten menettelyjen tuloksia” ja ”sillä ei poisteta jäsenvaltioille [EY] 88 artiklan nojalla kuuluvaa velvoitetta ilmoittaa komissiolle mahdollisesti sovellettavista valtiontuista”.

Hallinnollinen menettely

- 6 Irlanti ilmoitti Euroopan yhteisöjen komissiolle 28.1.1983 päivätyllä kirjeellä, että se aikoi panna täytäntöön Alcan Aluminium Ltd:lle (jäljempänä Alcan) vuoden 1970 huhtikuussa annetun sitoumuksen, joka liittyi alumiinin tuotantolaitoksen, joka on tämän jälkeen luovutettu AAL:lle, rakentamiseen Shannonin alueella ja jossa oli kyse alumiinioksidin valmistuksessa kyseisessä tehtaassa

polttoaineena käytettävien kivennäisöljyjen vapauttamisesta valmisteverosta. Komissio totesi 22.3.1983 päivätyssä kirjeessä, että kyseinen vapautus oli valtiontukea, joka oli ilmoitettava. Komissio täsmensi myös, että jos tuki aiotaan panna täytäntöön vasta silloin, kun komissio kirjoitti kirjeensä, komissio voisi katsoa 28.1.1983 päivätyn kirjeen EY 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuksi ilmoitukseksi. Irlanti pyysi 6.5.1983 päivätyllä kirjeellä komissiota tarkastelemaan kyseistä kirjettä tällaisena ilmoituksena. Komissio ei tehnyt tämän kirjeenvaihdon perusteella mitään päätöstä.

- 7 Komissio pyysi 17.7.2000 päivätyllä kirjeellä Irlantia ilmoittamaan sille riidanalaisen vapautuksen. Komissio muistutti Irlantia 27.9.2000 päivätyllä kirjeellä kyseisestä pyynnöstä ja pyysi tätä toimittamaan lisätietoja. Irlanti vastasi 18.10.2000 päivätyllä kirjeellä.
- 8 Komissio aloitti riidanalaisen vapautuksen osalta EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätyn menettelyn (jäljempänä muodollinen tutkintamenettely) 30.10.2001 tehdyllä päätöksellä K(2001) 3296. Kyseinen päätös annettiin tiedoksi Irlannille 5.11.2001 päivätyllä kirjeellä ja julkaistiin 2.2.2002 Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä (EYVL C 30, s. 21).
- 9 Pyydettyään 1.12.2001 päivätyllä faksilla määrääjän pidennystä, joka myönnettiin sille 7.12.2001, Irlanti esitti huomautuksensa 8.1.2002 päivätyllä kirjeellä.
- 10 Komissio pyysi Irlannilta lisätietoja 18.2.2002 päivätyllä kirjeellä.
- 11 Komissio sai 26. ja 28.2.2002 sekä 1.3.2002 päivätyillä kirjeillä huomautuksia AAL:lta, Eurallumina SpA:lta, Alcan Inc:lta ja European Aluminium Associationilta. Kyseiset huomautukset toimitettiin Irlannille 26.3.2002 päivätyillä kirjeillä.
- 12 Irlanti vastasi komission sille 18.2.2002 päivätyssä kirjeessä esittämään pyyntöön 26.4.2002 päivätyllä kirjeellä.

Alumiinioksidipäätös I

- 13 Komissio teki 7.12.2005 päätöksen 2006/323/EY Gardannen alueella, Shannonin alueella ja Sardiniassa alumiinioksidin valmistuksessa polttoaineena käytettävien kivennäisöljyjen vapauttamisesta valmisteverosta, jonka Ranska, Irlanti ja Italia ovat panneet täytäntöön (EUVL 2006, L 119, s. 12; jäljempänä alumiinioksidipäätös I).
- 14 Alumiinioksidipäätös I koskee aikaa ennen 1.1.2004, jolloin energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehyksen uudistamisesta 27.10.2003 annettua neuvoston direktiiviä 2003/96/EY (EUVL L 283, s. 51), jolla kumottiin kivennäisöljyjen valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta 19.10.1992 annettu neuvoston direktiivi 92/81/ETY (EYVL L 316, s. 12) ja kivennäisöljyjen valmisteverojen määrien lähentämisestä 19.10.1992 annettu neuvoston direktiivi 92/82/ETY (EYVL L 316, s. 19), alettiin soveltaa 31.12.2003 lähtien (57 perustelukappale). Päätöksessä ulotetaan kuitenkin muodollinen tutkintamenettely koskemaan myös 31.12.2003 jälkeistä aikaa (92 perustelukappale).
- 15 Alumiinioksidipäätöksen I päätösoasassa todetaan muun muassa seuraavaa:

"1 artikla

Ranskan, Irlannin ja Italian 31 päivään joulukuuta 2003 asti myöntämät vapautukset alumiinioksidin valmistuksessa käytetyn raskaan polttoöljyn valmisteverosta ovat [EY] 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

2 artikla

17 päivän heinäkuuta 1990 ja 2 päivän helmikuuta 2002 välisenä aikana myönnettyä tukea ei peritä takaisin siltä osin kuin se ei sovellu yhteismarkkinoille, koska tämä olisi yhteisön oikeuden yleisperiaatteiden vastaista.

3 artikla

Edellä 1 artiklassa mainittu tuki, jota myönnettiin 3 päivän helmikuuta 2002 ja 31 päivän joulukuuta 2003 välisenä aikana, on [EY] 87 artiklan 3 kohdan mukaisesti yhteismarkkinoille soveltuvaa tukea, jos tuensaajien maksaman veron määrä oli vähintään 13,01 euroa 1 000 kilolta raskasta polttoöljyä.

4 artikla

– – tuki, jota myönnettiin 3 päivän helmikuuta 2002 ja 31 päivän joulukuuta 2003 välisenä aikana, ei ole [EY] 87 artiklan 3 kohdan mukaisesti yhteismarkkinoille soveltuvaa tukea, jos tuensaajien maksaman veron määrä ei ollut 13,01 euroa 1 000 kilolta raskasta polttoöljyä.

5 artikla

1. Ranskan, Irlannin ja Italian on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet 4 artiklassa tarkoitetun yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen perimiseksi takaisin tuensaajilta.

– –

5. Ranskan, Irlannin ja Italian on kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta velvoitettava 4 artiklassa tarkoitetun yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen tuensaajat maksamaan sääntöjenvastaisesti myönnetty tuki takaisin korkoineen.”

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimukset

- 16 Irlanti ja AAL nostivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 17. ja 23.2.2006 toimittamallaan kannekirjelmillä nyt käsiteltävät kanteet, joka merkittiin rekisteriin asianumeroilla T-56/06 ja T-69/06.
- 17 AAL jätti erillisellä asiakirjalla, joka saapui ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 22.3.2006, EY 242 artiklan mukaisen välitoimihakemuksen, jossa pyydettiin lykkäämään alumiinioksidipäätöksen I täytäntöönpanoa siltä osin kuin kyseinen päätös koski sitä. Kyseinen hakemus rekisteröitiin asianumerolla T-69/06 R. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi mainitun hakemuksen ja määräsi, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin, 2.8.2006 annetulla määräyksellä.
- 18 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 2.5.1991 tehdyn työjärjestyksen 14 artiklan nojalla ja toisen jaoston ehdotuksesta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti asianosaisia mainitun työjärjestyksen 51 artiklan mukaisesti kuultuaan siirtää nyt käsiteltävän asian laajennetun jaoston käsiteltäväksi.
- 19 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja yhdisti 2.5.1991 tehdyn työjärjestyksen 50 artiklan nojalla asianosaisia kuultuaan asiat T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 ja T-69/06 (jäljempänä alumiinioksidiasiat I) suullista käsittelyä varten 24.5.2007 antamallaan määräyksellä.

- 20 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin yhdisti alumiinioksidiasiat I tuomion antamista varten, kumosi alumiinioksidipäätöksen I ja hylkäsi asiassa T-62/06 kanteen muilta osin 12.12.2007 annetulla tuomiolla Irlanti ym. v. komissio (T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 ja T-69/06, EU:T:2007:383).
- 21 Komissio haki muutosta kyseiseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioon 26.2.2008 päivätyllä valituskirjelmällä.
- 22 Unionin tuomioistuin kumosi 2.12.2009 annetulla tuomiolla komissio v. Irlanti ym. (C-89/08 P, Kok., EU:C:2009:742) edellä 20 kohdassa mainitun tuomion Irlanti ym. v. komissio (EU:T:2007:383) siltä osin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli kumonnut alumiinioksidipäätöksen I, palautti alumiinioksidiasiat I unionin yleiseen tuomioistuimeen ja määräsi oikeudenkäyntikuluista päätettäväksi myöhemmin.
- 23 Edellä 22 kohdassa mainitun tuomion komissio v. Irlanti ym. (EU:C:2009:742) johdosta alumiinioksidiasiat I annettiin 2.5.1991 tehdyn työjärjestyksen 118 artiklan 1 kohdan nojalla laajennetun toisen jaoston käsiteltäviksi unionin yleisen tuomioistuimen presidentin 18.12.2009 tekemällä päätöksellä.
- 24 Laajennetun toisen jaoston puheenjohtajan 1.3.2010 antamalla määräyksellä alumiinioksidiasiat I yhdistettiin kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten. Unionin yleisen tuomioistuimen presidentin 20.9.2010 tekemällä päätöksellä alumiinioksidiasiat I siirrettiin laajennetun neljännen jaoston käsiteltäviksi.
- 25 Unionin yleinen tuomioistuin kumosi 21.3.2012 annetulla tuomiolla Irlanti v. komissio (T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV ja T-69/06 RENV, Kok., EU:T:2012:134) alumiinioksidipäätöksen I siltä osin kuin siinä todetaan tai siltä osin kuin se perustuu toteamukseen siitä, että Ranskan tasavallan, Irlannin ja Italian tasavallan 31.12.2003 asti myöntämät vapautukset alumiinioksidin valmistuksessa polttoaineena käytetyn raskaan polttoöljyn valmisteverosta (jäljempänä valmisteverovapautukset) ovat EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, ja siltä osin kuin siinä määrätään Ranskan tasavalta, Irlanti ja Italian tasavalta toteuttamaan kaikki tarpeelliset toimenpiteet näiden vapautusten perimiseksi takaisin tuensaajilta, jos tuensaajien maksaman veron määrä ei ole ollut vähintään 13,01:tä euroa 1 000 kilolta raskasta polttoöljyä.
- 26 Komissio haki muutosta kyseiseen unionin yleisen tuomioistuimen tuomioon 1.6.2012 päivätyllä valituskirjelmällä.
- 27 Unionin tuomioistuin kumosi edellä 25 kohdassa mainitun tuomion Irlanti v. komissio (EU:T:2012:134), palautti alumiinioksidiasiat I unionin yleiseen tuomioistuimeen ja määräsi oikeudenkäyntikuluista päätettäväksi myöhemmin 10.12.2013 antamallaan tuomiolla komissio v. Irlanti ym. (C-272/12 P, Kok., EU:C:2013:812).
- 28 Edellä 27 kohdassa mainitun tuomion komissio v. Irlanti ym. (EU:C:2013:812) johdosta alumiinioksidiasiat I annettiin ensimmäisen jaoston käsiteltäviksi unionin yleisen tuomioistuimen presidentin 21.1. ja 10.3.2014 tekemillä päätöksillä.
- 29 Asianosaiset jättivät 2.5.1991 tehdyn työjärjestyksen 119 artiklan 1 kohdan nojalla kirjallisia huomautuksia sisältävät kirjelmänsä: Irlanti 21.2.2014 ja komissio 14.4.2014 asiassa T-50/06 RENV II sekä AAL 26.2.2014 ja komissio 15.4.2014 asiassa T-69/06 RENV II. Kantajat totesivat kuitenkin kirjallisia huomautuksia sisältävässä kirjelmässään pysyttävänsä kaikki nyt käsiteltävien kanteiden vaatimusten tueksi esittämänsä kanneperusteet. Komissio otti tämän huomioon kirjallisia huomautuksia sisältävässä kirjelmässään.

- 30 Alumiinioksidiasiat I siirrettiin 2.5.1991 tehdyn työjärjestyksen 118 artiklan 1 kohdan nojalla laajennetun ensimmäisen jaoston käsiteltäviksi unionin yleisen tuomioistuimen presidentin 30.9.2014 tekemällä päätöksellä.
- 31 Unionin yleinen tuomioistuin päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja pyysi Irlantia 2.5.1991 tehdyn työjärjestyksen 64 artiklan 3 kohdan d alakohdan perusteella toteutetulla prosessinjohtotoimella asiassa T-50/06 RENV II esittämään 8.1. ja 26.4.2002 päivätyt kirjeet (ks. edellä 9 ja 12 kohta). Irlanti noudatti tätä pyyntöä asetetussa määräajassa.
- 32 Nyt käsiteltävät asiat yhdistettiin suullista käsittelyä ja tuomion antamista varten laajennetun ensimmäisen jaoston puheenjohtajan 23.3.2015 antamalla määräyksellä.
- 33 Asianosaisten lausumat ja vastaukset unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin kuultiin 6.5.2015 pidetyssä istunnossa.
- 34 Irlanti vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin
- kumoaa alumiinioksidipäätöksen I siltä osin kuin kyseinen päätös koskee riidanalaista vapautusta ja
 - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 35 AAL vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin
- kumoaa alumiinioksidipäätöksen I sitä koskevilta osin ja
 - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 36 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin
- hylkää kanteen ja
 - velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

- 37 Aluksi on huomautettava, että kumpaakin nyt käsiteltävää kannetta on tulkittava siten, että niillä pyritään lähinnä alumiinioksidipäätöksen I kumoamiseen siltä osin kuin siinä todetaan sellaisen valtiontuen olemassaolo, jonka Irlanti on väitetysti myöntänyt riidanalaisen vapautuksen nojalla 3.2.2002 ja 31.12.2003 välisenä aikana (jäljempänä riidanalainen tuki), ja määrätään Irlanti perimään kyseinen tuki takaisin (jäljempänä riidanalainen päätös). Näillä kanteilla on tältä osin sama kohde.
- 38 Irlanti vetoaa kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II lähinnä neljään kanneperusteeseen. Ensimmäinen kanneperuste koskee riidanalaista tukea luonnehdittaessa EY 88 artiklan osalta tehtyä oikeudellista virhettä. Toinen kanneperuste perustuu oikeusvarmuuden periaatteen ja estoppel-periaatteen loukkaamiseen sekä direktiivin 92/81 8 artiklan 5 kohdan rikkomiseen. Kolmas kanneperuste koskee luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista. Neljäs kanneperuste perustuu lähinnä estoppel-periaatteen loukkaamiseen ja harkintavallan väärinkäyttöön.
- 39 AAL vetoaa asiassa T-69/06 RENV II nostamansa kanteen tueksi kuuteen kanneperusteeseen. Ensimmäinen kanneperuste koskee riidanalaista vapautusta EY 88 artiklan nojalla luonnehdittaessa tehtyä oikeudellista virhettä. Toinen kanneperuste perustuu lähinnä oikeusvarmuuden periaatteen ja toimielinten toimien tehokasta vaikutusta koskevan periaatteen loukkaamiseen sekä toimivallan ylittämiseen ja harkintavallan väärinkäyttöön. Kolmas kanneperuste koskee EY 3 artiklan 1 kohdan

m alakohdasta ja EY 157 artiklasta ilmenevien vaatimusten noudattamatta jättämistä. Neljäs kanneperuste koskee luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteiden loukkaamista. Viidennessä kanneperusteessa on kyse kohtuullisessa ajassa toimimista koskevan periaatteen, oikeusvarmuuden periaatteen ja hyvän hallinnon periaatteen loukkaamisesta, joka liittyy muodollisen tutkintamenettelyn liian pitkään keston. Kuudes kanneperuste koskee perusteluvollisuuden noudattamatta jättämistä ja EY 87 artiklan 1 kohdan rikkomista.

- 40 Aluksi on tutkittava kanneperusteet, joilla kantajat riitauttavat valtioneuvoston päätösten soveltamisen riidanalaiseen vapautukseen, eli yhtäältä kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyt toinen kanneperuste, joka perustuu oikeusvarmuuden periaatteen ja estoppel-periaatteen loukkaamiseen sekä direktiivin 92/81 8 artiklan 5 kohdan rikkomiseen, ja neljäs kanneperuste, jossa nojaututaan estoppel-periaatteen loukkaamiseen ja harkintavallan väärinkäyttöön, ja toisaalta kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyt toinen kanneperuste, joka perustuu oikeusvarmuuden periaatteen ja toimielinten toimien tehokasta vaikutusta koskevan periaatteen loukkaamiseen sekä toimivallan ylittämiseen ja harkintavallan väärinkäyttöön, ja kolmas kanneperuste, jossa on kyse EY 3 artiklan 1 kohdan m alakohdasta ja EY 157 artiklasta ilmenevien vaatimusten noudattamatta jättämisestä.
- 41 Tämän jälkeen on tutkittava kanneperuste, jolla AAL riitauttaa lähinnä riidanalaisen vapautuksen luonnehtimisen EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtioneuvoston päätösten 31.12.2003 saakka kestäneen ajanjakson osalta, eli kuudes kanneperuste, joka on esitetty kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II ja joka perustuu perusteluvollisuuden noudattamatta jättämiseen ja EY 87 artiklan 1 kohdan rikkomiseen.
- 42 Tämän jälkeen on tutkittava kanneperusteet, joilla kantajat arvostelevat sitä, että riidanalainen vapautus on luonnehdittu uudeksi tueksi eikä EY 88 artiklassa tarkoitetuksi voimassa olevaksi tueksi, eli nyt käsiteltävien kanteiden tueksi esitetyt ensimmäiset kanneperusteet, jotka perustuvat riidanalaista tukea luonnehdittaessa EY 88 artiklan osalta tehtyyn oikeudelliseen virheeseen.
- 43 Lopuksi on tutkittava kanneperusteet, joilla kantajat riitauttavat riidanalaisen tuen takaisin perimisen, eli yhtäältä kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetty kolmas kanneperuste, joka perustuu luottamuksensuojan periaatteen loukkaamiseen, ja toisaalta kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyt neljäs kanneperuste, joka perustuu luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteiden loukkaamiseen, ja viides kanneperuste, jossa on kyse kohtuullisessa ajassa toimimista koskevan periaatteen, oikeusvarmuuden periaatteen ja hyvän hallinnon periaatteen loukkaamisesta, joka liittyy muodollisen tutkintamenettelyn liian pitkään keston.

Yhtäältä kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyt toinen kanneperuste, joka perustuu oikeusvarmuuden periaatteen ja estoppel-periaatteen loukkaamiseen sekä direktiivin 92/81 8 artiklan 5 kohdan rikkomiseen, ja neljäs kanneperuste, joka koskee estoppel-periaatteen loukkaamista ja harkintavallan väärinkäyttöä, ja toisaalta kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty toinen kanneperuste, joka perustuu oikeusvarmuuden periaatteen ja toimielinten toimien tehokasta vaikutusta koskevan periaatteen loukkaamiseen sekä toimivallan ylittämiseen ja harkintavallan väärinkäyttöön

- 44 Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn toisen kanneperusteen yhteydessä Irlanti moittii komissiota siitä, että se on loukannut oikeusvarmuuden periaatetta, sellaisena kuin sitä on tulkittu oikeuskäytännössä, kun se on tehnyt riidanalaisen vapautuksen osalta päätöksen, jolla on päinvastaiset vaikutukset kuin päätöksellä 2001/224, sillä vaikka neuvosto on tällä viimeksi mainitulla päätöksellä antanut luvan jatkaa riidanalaisen vapautuksen soveltamista 31.12.2006 saakka, komissio on kuitenkin alumiinioksidipäätöksellä I päättänyt, että riidanalainen tuki oli EY 87 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua yhteismarkkinoille soveltumatonta tukea, joka oli siis perittävä takaisin. Irlanti väittää lisäksi, että komissio on loukannut estoppel-periaatetta tehdessään riidanalaisen päätöksen, jolla on päinvastaiset

vaikutukset kuin päätöksellä 2001/224, nostamatta EY 230 artiklan nojalla kumoamiskannetta tuosta samasta päätöksestä. Irlanti väittää lopuksi, että komissio rikkoi riidanalaisen päätöksen tehdessään direktiivin 92/81 8 artiklan 5 kohtaa, koska jos se oli sitä mieltä, että riidanalainen vapautus, jonka soveltamiseen edelleen 31.12.2006 saakka oli annettu lupa päätöksellä 2001/224, oli syynä kilpailun vääristymiselle tai soveltumaton yhteismarkkinoille, sen olisi pitänyt noudattaa kyseisessä artiklassa säädettyä menettelyä ja esittää neuvostolle aiheellisia ehdotuksia myönnetyn luvan poistamiseksi tai muuttamiseksi.

45 Irlanti väittää kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn neljännen kanneperusteen yhteydessä, että kun komissio teki riidanalaisen päätöksen, se loukkasi estoppel-periaatetta ja syyllistyi harkintavallan väärinkäyttöön. Sen mielestä estoppel-periaate esti komissiota tekemästä riidanalaisen päätöksen, koska siitä huolimatta, että komissio oli tietoinen riidanalaisesta vapautuksesta ja sen täytäntöönpanosta päätöksen 2001/224 nojalla, se viivytteli alumiinioksidipäätöksen I tekemisessä. Irlanti nojautuu ensimmäiseksi siihen, että riidanalainen vapautus ilmoitettiin vuoden 1983 alussa komissiolle, joka teki sen osalta silloin myönteisen päätöksen. Se vetoaa toiseksi siihen, että komissiolle lähetettiin vuodesta 1995 lukien säännöllisesti tietoja määristä, joiden arvioitiin olevan riidanalaisista tukea ja jotka komissio esitti myös tukia koskevilla ilmoituksillaan Maailman kauppajärjestölle (WTO). Se viittaa kolmanneksi vuosien 1997, 1999 ja 2001 hyväksymispäätöksiin, jotka neuvosto on tehnyt yksimielisesti komission ehdotuksesta. Se vetoaa neljänneksi siihen, ettei komissio ole tehnyt neuvostolle ehdotusta direktiivin 92/81, joka on annettu EY 93 artiklan erityislain nojalla, 8 artiklan 5 kohdan nojalla. Se vetoaa viidenneksi siihen, ettei komissio ole nostanut EY 230 artiklan nojalla kumoamiskannetta päätöksestä 2001/224. Se viittaa kuudenneksi siihen, että komissio on viivyttellyt alumiinioksidipäätöksen I tehdessään kohtuullisessa ajassa toimimista koskevan vaatimuksen vastaisesti, koska mainittu päätös tehtiin yli 43 kuukautta sen jälkeen, kun komissio sai vuoden 2002 huhtikuussa sen vastauksen komission lähettämään viimeiseen lisätietopyyntöön. Irlanti vetoaa seitsemänneksi koko muodollisen tutkintamenettelyn aikana annettuihin komission lausuntoihin ja neuvoston hyväksymispäätöksiin, joiden nojalla voitiin katsoa, että riidanalainen tuki oli hyväksytty. Se nojautuu kahdeksanneksi komission käyttäytymiseen, sillä komissio on tarkastellut riidanalaisista tukea kaikissa tilanteissa voimassa olevana tukena. Se vetoaa yhdeksänneksi siihen, ettei komissio ole antanut [EY 88] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1) 11 artiklan 1 kohdan nojalla tuen maksamisen keskeyttämistä koskevaa määräystä, jolla olisi voitu lieventää tuen vaikutuksia yhteismarkkinoihin ja kyseisen tuen takaisin perimisen vaikutuksia AAL:ään. Irlanti väittää lisäksi, että komissio teki riidanalaisen päätöksen estääkseen päätöksen 2001/224, jolla Irlannille annettiin lupa jatkaa riidanalaisen vapautuksen soveltamista 31.12.2006 saakka, vaikutukset, vaikka se oli ehdottanut neuvostolle mainitun luvan voimassaolon jatkamista ainoastaan 31.12.2002 saakka.

46 AAL väittää kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn toisen kanneperusteen yhteydessä, että komissio on loukannut oikeusvarmuuden periaatetta, sellaisena kuin sitä on tulkittu oikeuskäytännössä, ja toimielinten toimien tehokasta vaikutusta koskevaa periaatetta ja että se on ylittänyt oman toimivaltansa rajat siltä osin kuin riidanalaisella päätöksellä on riidanalaisen vapautuksen osalta päinvastaiset vaikutukset kuin päätöksellä 2001/224, sillä kun neuvosto jatkoi tuolla viimeksi mainitulla päätöksellä Irlannille annettua lupaa soveltaa riidanalaisista vapautusta edelleen 31.12.2006 saakka, alumiinioksidipäätöksessä I todettiin, että riidanalaisen vapautuksen nojalla myönnetty tuki oli osittain yhteismarkkinoille soveltumaton ja se oli tältä osin perittävä takaisin saajaltaan, jollei kyse ollut 17.7.1990 ja 2.2.2002 välisestä ajanjaksosta. AAL nojautuu tältä osin ensimmäiseksi direktiiviin 92/81, joka on annettu erityislain muodostavan EY 93 artiklan nojalla ja jonka mukaan Irlanti voi poiketa valtioneuvoston päätöksistä yleislakina EY 87 artiklan 1 kohdan nojalla siltä osin kuin neuvoston hyväksymispäätöksissä nojaututaan muun muassa toteamukseen siitä, että riidanalainen vapautus ei vaikuttanut kilpailuun tai se ei vääristänyt yhteismarkkinoiden toimintaa. Se vetoaa toiseksi siihen, ettei komissio ole turvautunut direktiivin 92/81 8 artiklan 5 kohdassa säädettyyn menettelyyn ratkaistakseen riidanalaiseen vapautukseen, sellaisena kuin neuvosto oli sen hyväksynyt, liittyvät mahdolliset kilpailun vääristymisen ongelmat, sekä siihen, ettei päätöksestä 2001/224 ole nostettu kumoamiskannetta EY 230 artiklan nojalla. AAL nojautuu kolmanneksi 29.11.1991 tehtyyn

neuvoston hyväksymispäätöstä koskevaan ehdotukseen ja 15.11.2000 tehdyn neuvoston hyväksymispäätöstä koskevan ehdotuksen 3 artiklaan, josta sen mukaan ilmenee, että komissio ei aikonut tehdä lopullista kielteistä valtioneutukipäätöstä ennen neuvoston hyväksymispäätösten voimassaoloajan päättymistä ja ettei se kyseenalaistaisi riidanalaista tukea. Se nojautuu neljänneksi päätöstä 2001/224 aikaisempiin neuvoston hyväksymispäätöksiin, joissa ei mainita mahdollisuutta soveltaa samanaikaisesti valtioneutukisääntöjä. Se viittaa viidenneksi siihen, ettei päätöksen 2001/224 johdanto-osan viidettä perustelukappaletta voida soveltaa riidanalaiseen vapautukseen, joka on voimassa olevaa tukea, joka on ilmoitettu vuoden 1983 tammikuussa. Se viittaa kuudenneksi komission toimintalinjan muuttumiseen sen seurauksena, että riidanalaisen vapautuksen osalta aloitettiin muodollinen tutkintamenettely päätöksellä, joka tehtiin 30.10.2001 eli noin 14 kuukautta ennen kuin mainitun vapautuksen, jota komissio oli itse ehdottanut neuvoston hyväksyttäväksi, edelleen soveltamista koskevan luvan voimassaoloaika päättyi 31.12.2002. Se kiinnittää seitsemänneksi huomiota sen komission omaksuman käyttäytymisen lainvastaisuuteen, joka muodostui siitä, että komissio peruutti riidanalaisen päätöksen tehdessään neuvoston päätöksessä 2001/224 antaman luvan soveltaa riidanalaista vapautusta 31.12.2006 saakka, minkä johdosta direktiivi 92/81 menetti tarkoituksensa ja tehokkaan vaikutuksensa.

- 47 AAL väittää joka tapauksessa, että komissio on jo pelkästään valtioneutukisääntöjen soveltamisen yhteydessä syyllistynyt riidanalaisessa päätöksessä harkintavallan väärinkäyttöön, kun se on luonnehtinut virheellisesti riidanalaisen tuen sääntöjenvastaiseksi tueksi, vaikka neuvosto oli hyväksynyt sen. Tätä päätelmää ei sen mukaan voida muuttaa sillä, että neuvosto on myöntänyt luvan pidemmäksi aikaa, mitä komissio oli ehdottanut, koska neuvosto on toiminut laillisesti verotuksen yhdenmukaistamista koskevan toimivaltansa yhteydessä.
- 48 Komissio vaatii, että nyt käsiteltävät kanneperusteet on hylättävä perusteettomina.
- 49 Aluksi on huomautettava, että siltä osin kuin kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetystä neljännessä kanneperusteesta viitataan implisiittiseen hyväksymispäätökseen, joka on väitetysti syntynyt asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan 6 kohdan perusteella sen jälkeen, kun riidanalainen vapautus ilmoitettiin komissiolle vuoden 1983 alkupuolella, ja jonka johdosta ilmoitettu tuki on muuttunut voimassa olevaksi tueksi, kyseinen kanneperuste sekoittuu tuon saman kanteen tueksi esitetyn ensimmäisen kanneperusteen ensimmäiseen osaan, jonka tutkintaan on siis viitattava (ks. jäljempänä 135–163 kohta).
- 50 Tämän jälkeen on todettava siltä osin kuin Irlanti näyttää tuon saman kanneperusteen yhteydessä moittivan komissiota siitä, että se on loukannut perusteltua luottamusta, jonka se on itse synnyttänyt AAL:lle riidanalaisen vapautuksen laillisuuteen, alumiinioksidipäätöksen I tekemisessä viivyttelyn vuoksi, että kyseisen kanneperusteen voidaan ymmärtää perustuvan luottamuksensuojan periaatteen loukkaamiseen. Tältä osin se sekoittuu kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitettyyn kolmanteen kanneperusteeseen, jonka tutkintaan on viitattava (ks. jäljempänä 205–263 kohta).
- 51 Lopuksi on huomautettava siltä osin kuin Irlanti moittii kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn neljännen kanneperusteen yhteydessä komissiota siitä, että se on viivyttellyt riidanalaisen päätöksen tekemisessä, että Irlanti esittää lähinnä kohtuullisessa ajassa toimimista koskevan periaatteen noudattamatta jättämiseen liittyvän väitteen, joka muistuttaa väitettä, johon AAL on vedonnut kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esittämissään neljännessä kanneperusteesta, ja että kyseinen väite on tutkittava yhdessä viimeksi mainitun kanneperusteen kanssa (ks. jäljempänä 264–273 kohta).
- 52 Muilta osin nyt käsiteltävissä kanneperusteissa tuodaan lähinnä esiin kysymys siitä, onko komissio loukannut oikeusvarmuuden periaatetta ja toimielinten toimien tehokasta vaikutusta koskevaa periaatetta siltä osin kuin riidanalaisella päätöksellä on oikeusvaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa niiden

vaikutusten kanssa, jotka aiheutuivat päätöksestä 2001/224, jolla Irlannille annettiin nimenomaisesti lupa soveltaa riidanalaista vapautusta edelleen 31.12.2006 saakka, etenkin siitä syystä, että mainittu vapautus ei johtanut kilpailun vääristymiseen.

- 53 Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyissä toisessa ja neljännessä kanneperusteessa tuodaan lisäksi esiin kysymys estoppel-periaatteen mahdollisesta loukkaamisesta, joka liittyy oikeusvaikutuksiin, joiden väitetään olevan ristiriidassa päätöksellä 2001/224 ja riidanalaisella päätöksellä olevien vaikutusten kanssa, sekä direktiivin 92/81 8 artiklan 5 kohdan mahdolliseen rikkomiseen, joka liittyy siihen, että komissio ei ole ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä noudattanut direktiivin 92/81 8 artiklan 5 kohdassa säädettyä menettelyä päätöksen 2001/224 muuttamiseksi tai sen poistamiseksi.
- 54 Irlanti moittii lisäksi kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn neljännen kanneperusteen yhteydessä komissiota siitä, ettei se ole antanut esillä olevassa tapauksessa riidanalaisen tuen maksamisen keskeyttämistä koskevaa määräystä asetuksen N:o 659/1999 11 artiklan 1 kohdan nojalla.
- 55 Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetty neljäs kanneperuste ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty toinen kanneperuste edellyttävät lopuksi tutkimaan, onko komissio käyttänyt riidanalaista päätöstä tehdessään mahdollisesti harkintavaltaansa väärin.
- 56 Siltä osin kuin ensimmäiseksi on kyse väitteestä, joka perustuu estoppel-periaatteen loukkaamiseen ja johon on vedottu kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitettyjen toisen ja neljännen kanneperusteen yhteydessä, on huomautettava, että estoppel-periaate on anglosaksinen oikeuskäsite, jota ei sellaisenaan ole olemassa Euroopan unionin oikeudessa, mikä ei kuitenkaan vaikuta siihen, että tiettyjen unionin oikeudessa vahvistettujen oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden kaltaisten periaatteiden ja *nemo potest venire contra factum proprium* -säännön kaltaisten sääntöjen voidaan katsoa liittyvän kyseiseen periaatteeseen tai muistuttavan sitä. Nyt käsiteltävä väite on siis hylättävä oikeudellisesti perusteettomana siltä osin kuin se perustuu estoppel-periaatteen loukkaamiseen, mikä ei kuitenkaan vaikuta mahdollisuuteen tutkia Irlannin väitteet, kun niiden voidaan katsoa esitetyn lähinnä oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden loukkaamiseen perustuvan kanneperusteen tueksi.
- 57 Toiseksi väitteistä, jotka perustuvat oikeusvarmuuden periaatteen ja toimielinten toimien tehokasta vaikutusta koskevan periaatteen loukkaamiseen, direktiivin 92/81 8 artiklan 5 kohdan rikkomiseen tai toimivallan ylittämiseen ja joihin on vedottu nyt käsiteltävien kanteiden toisten kanneperusteiden yhteydessä tai kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn neljännen kanneperusteen yhteydessä, on aluksi huomautettava, että EY 5 ja EY 7 artiklassa vahvistetun annetun toimivallan periaatteen nojalla Euroopan yhteisö toimii sille EY:n perustamissopimuksessa annetun toimivallan ja asetettujen tavoitteiden rajoissa, ja kukin toimielin toimii sille tuolla samalla sopimuksella annettujen toimivaltuuksien rajoissa.
- 58 Oikeuskäytännön mukaan on lisäksi niin, että toimielinten toimet kuuluvat lähtökohtaisesti laillisuusosoittaman piiriin, ja kyseisillä toimilla on siis oikeusvaikutuksia niin kauan kuin niitä ei ole peruutettu, kumottu kumoamiskanteen johdosta tai todettu pätemättömiksi ennakkoratkaisupyynnön tai lainvastaisuusväitteen vuoksi (ks. vastaavasti tuomio 15.6.1994, komissio v. BASF ym., C-137/92 P, Kok., EU:C:1994:247, 48 kohta; tuomio 8.7.1999, Chemie Linz v. komissio, C-245/92 P, Kok., EU:C:1999:363, 93 kohta ja tuomio 5.10.2004, komissio v. Kreikka, C-475/01, Kok., EU:C:2004:585, 18 kohta).
- 59 Lopuksi on huomautettava, että oikeusvarmuuden periaate on unionin yleinen oikeusperiaate (ks. määräys 8.11.2007, Fratelli Martini ja Cargill, C-421/06, EU:C:2007:662, 56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että kyseisellä periaatteella pyritään takaamaan unionin oikeuden piiriin kuuluvien tilanteiden ja oikeudellisten suhteiden ennakoitavuus (tuomio 10.4.2003, Schulin, C-305/00, Kok., EU:C:2003:218, 58 kohta ja tuomio

15.9.2005, Irlanti v. komissio, C-199/03, Kok., EU:C:2005:548, 69 kohta). Tätä varten on ensisijaisen tärkeää, että toimielimet kunnioittavat niiden toimien loukkaamattomuutta, joita ne ovat antaneet ja joilla vaikutetaan oikeussubjektien oikeudelliseen ja aineelliseen asemaan, joten toimielimet voivat muuttaa näitä toimia ainoastaan toimivaltansa puitteissa ja sovellettavien menettelysääntöjen mukaisesti (ks. tuomio 21.10.1997, Deutsche Bahn v. komissio, T-229/94, Kok., EU:T:1997:155, 113 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Oikeusvarmuuden periaatteen noudattaminen edellyttää myös sitä, että toimielinten on lähtökohtaisesti vältettävä unionin oikeuden eri säännösten täytäntöönpanossa mahdollisesti ilmeneviä ristiriitaisuuksia, ja näin on erityisesti tilanteissa, joissa näillä säännöksillä pyritään samaan päämäärään, kuten esimerkiksi vääristymättömään kilpailuun yhteismarkkinoilla (ks. vastaavasti analogisesti tuomio 15.6.1993, Matra v. komissio, C-225/91, Kok., EU:C:1993:239, 41 ja 42 kohta sekä tuomio 31.1.2001, RJB Mining v. komissio, T-156/98, Kok., EU:T:2001:29, 112 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

60 Direktiivin 92/81 8 artiklan 5 kohdasta on todettava, että siinä säädetään seuraavaa:

”Jos komissio katsoo, ettei 4 kohdassa tarkoitettuja verovapautuksia tai veronalennuksia enää voida soveltaa, erityisesti epärehellisen kilpailun tai sisämarkkinoiden toiminnan vääristymisen vuoksi taikka yhteisön ympäristönsuojelupolitiikkaan liittyvistä syistä, se tekee neuvostolle aiheelliset ehdotukset. Neuvosto päättää asiasta yksimielisesti näiden ehdotusten perusteella.”

61 Kuten komissio perustellusti korostaa, käsiteltävässä tapauksessa nyt esillä olevien väitteiden taustalla olevat perustelut on hylätty suoraan edellä 27 kohdassa mainitussa tuomiossa komissio v. Irlanti ym. (EU:C:2013:812).

62 Edellä 27 kohdassa mainitun tuomion komissio v. Irlanti ym. (EU:C:2013:812) 45–48 kohdassa unionin tuomioistuin erotti näet selvästi toisistaan neuvostolla valmisteverolainsäädäntöjen yhdenmukaistamisesta ja komissiolla valtiontukiasioissa olevan toimivallan. Se katsoi lisäksi, että direktiivin 92/81 8 artiklan 4 kohdassa säädetyllä menettelyllä oli eri tarkoitus ja soveltamisala kuin EY 88 artiklassa käyttöön otetulla järjestelmällä.

63 Se päätteli tästä tuon saman tuomion 49 kohdassa, että neuvoston päätöksellä, jolla jäsenvaltiolle annetaan direktiivin 92/81 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti lupa ottaa käyttöön valmisteverovapautus, ei voida estää komissiota käyttämästä sille EY:n perustamissopimuksessa myönnettyä toimivaltaa, aloittamasta näin ollen EY 88 artiklassa määrättyä menettelyä sen selvittämiseksi, onko kyseinen vapautus valtiontukea, ja tarvittaessa alumiinioksidipäätöksen I kaltaisen päätöksen tekemiseksi tämän menettelyn päätteeksi.

64 Unionin tuomioistuin täsmensi vielä edellä 27 kohdassa mainitun tuomion komissio v. Irlanti ym. (EU:C:2013:812) 50 kohdassa, että sillä seikalla, että neuvoston hyväksymispäätöksillä myönnettiin täydellisiä valmisteverovapautuksia vahvistamalla täsmällisiä maantieteellisiä ja ajallisia edellytyksiä, joita jäsenvaltiot ovat noudattaneet tarkalleen, ei ollut merkitystä neuvoston ja komission välisen toimivallan jaon kannalta, eikä sillä näin ollen voitu estää komissiota käyttämästä toimivaltaansa.

65 Se huomautti tuon saman tuomion 51 kohdassa, että lisäksi juuri kyseisen toimivallanjaon noudattamiseksi päätöksen 2001/224, joka oli voimassa sen ajanjakson aikana, jolta riidanalainen tuki määrättiin riidanalaisessa päätöksessä takaisin perittäväksi, viidennessä perustelukappaleessa todettiin, että kyseisellä päätöksellä ei rajoiteta EY 87 ja EY 88 artiklaan perustuvien, mahdollisten menettelyjen tuloksia, eikä poisteta jäsenvaltioille EY 87 ja EY 88 artiklan nojalla kuuluvaa velvoitetta ”ilmoittaa komissiolle mahdollisesti sovellettavista valtiontuista”.

66 Edellä 27 kohdassa mainitun tuomion komissio v. Irlanti ym. (EU:C:2013:812) 52 ja 53 kohdassa unionin tuomioistuin totesi uudestaan, että se, että neuvoston hyväksymispäätökset oli tehty komission ehdotuksesta ja että komissio ei ollut koskaan käyttänyt sillä olevaa direktiivin 92/81 8 artiklan 5 kohtaan tai EY 230 ja EY 241 artiklaan perustuvaa toimivaltaa saadakseen kyseiset

hyväksymispäätökset poistetuiksi tai muutetuiksi, ei voinut estää valmisteverovapautusten luonnehtimista EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi, mikäli valtiontuen olemassaolon edellytykset täyttyivät.

- 67 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan toisen kohdan mukaan unionin yleinen tuomioistuin on palauttamistapauksessa sidottu unionin tuomioistuimen asiassa ratkaisemiin oikeusseikkoihin. Kun otetaan huomioon edellä 27 kohdassa mainitun tuomion komissio v. Irlanti ym. (EU:C:2013:812) perustelujen 54 kohta, on todettava, että edellä 62–66 kohdassa mainitut perustelut ovat mainitun tuomion, jolla unionin tuomioistuin kumosi edellä 25 kohdassa mainitun tuomion Irlanti v. komissio (EU:T:2012:134) ja palautti alumiinioksidiasiat I unionin yleiseen tuomioistuimeen, tuomiolauselman tarpeellinen tuki.
- 68 Näistä perusteluista ilmenee, että kun komissio sovelsi EY 88 artiklassa määrättyä menettelyä tutkiakseen, oliko riidanalainen vapautus valtiontukea, ja teki kyseisen menettelyn päätteeksi alumiinioksidipäätöksen I, se vain käytti sille EY:n perustamissopimuksessa valtiontukien alalla myönnettyä toimivaltaa, ja että se ei näin tehdessään voinut loukata toimivaltaa, joka EY:n perustamissopimuksessa on annettu neuvostolle valmisteverolainsäädäntöjen yhdenmukaistamisen alalla, tai rikkoa toimia, jotka neuvosto on toteuttanut mainitun toimivallan nojalla.
- 69 Tästä seuraa, että kun komissio sovelsi aloittamatta ensin direktiivin 92/81 8 artiklan 5 kohdassa säädettyä menettelyä EY 88 artiklassa määrättyä menettelyä tutkiakseen, oliko riidanalainen vapautus valtiontukea, ja teki kyseisen menettelyn päätteeksi alumiinioksidipäätöksen I, vaikka päätöksen 2001/224 1 artiklan 2 kohdan mukaan Irlannille oli nimenomaisesti annettu lupa jatkaa riidanalaisen vapautuksen soveltamista 31.12.2006 saakka, komissio ei voinut loukata oikeusvarmuuden periaatetta eikä toimielinten toimien tehokasta vaikutusta koskevaa periaatetta eikä edes rikkoa, kuten Irlanti väittää, direktiivin 92/81 8 artiklan 5 kohtaa. Neuvoston komission ehdotuksesta tekemillä hyväksymispäätöksillä saattoi olla vaikutuksia ainoastaan valmisteverolainsäädäntöjen yhdenmukaistamista koskevien sääntöjen soveltamisalalla, eikä niillä rajoitettu sellaisen alumiinioksidipäätöksen I kaltaisen mahdollisen päätöksen vaikutuksia, jonka komissio saattoi tehdä sillä valtiontukien alalla olevan toimivallan nojalla.
- 70 Edellä 27 kohdassa mainitun tuomion komissio v. Irlanti ym. (EU:C:2013:812) 52 ja 53 kohdasta, joissa unionin tuomioistuin muistuttaa, että valtiontuen käsite liittyy objektiiviseen tilanteeseen eikä voi olla riippuvainen toimielinten toiminnasta tai lausumista, ilmenee lisäksi, että se, että komissio oli neuvoston hyväksymispäätöksiä tehtäessä katsonut, että valmisteverovapautuksista ei aiheutuisi kilpailun vääristymistä eikä niillä haitattaisi yhteismarkkinoiden moitteetonta toimintaa, ei voinut estää mainittujen vapautusten luonnehtimista EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi, mikäli valtiontuen olemassaolon edellytykset täyttyivät.
- 71 Unionin tuomioistuimen omaksumasta ratkaisusta ilmenee varsinkin, ettei komissio ollut valmisteverovapautuksia valtiontueksi luonnehdittaessa sidottu arviointeihin, jotka neuvosto oli esittänyt valmisteverolainsäädäntöjen yhdenmukaistamisen alalla tekemissään päätöksissä ja joiden mukaan mainitut vapautukset eivät aiheuttaisi kilpailun vääristymistä eikä niillä haitattaisi yhteismarkkinoiden moitteetonta toimintaa.
- 72 AAL ei siis voi väittää perustellusti, että komissio on ylittänyt toimivaltansa riidanalaisen päätöksen tehdessään. Kantajat eivät siis voi väittää perustellusti, että riidanalaisella päätöksellä on oikeusvaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa päätöksen 2001/224 oikeusvaikutusten kanssa.
- 73 Siltä osin kuin AAL moittii kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn toisen kanneperusteen yhteydessä komissiota lähinnä siitä, että se on luonnehtinut riidanalaisen vapautuksen sääntöjenvastaiseksi tueksi, vaikka neuvosto oli hyväksynyt sen, kyseisen väitteen hylkäämiseksi perusteettomana on riittävä huomauttaa – kuten edellä 27 kohdassa mainitun tuomion komissio v. Irlanti ym. (EU:C:2013:812) 49 kohdassa on todettu –, että valmisteverolainsäädäntöjen

yhdenmukaistamista koskevien sääntöjen nojalla tehty neuvoston hyväksymispäätös ei voinut estää komissiota käyttämästä toimivaltaansa valtioneuvostojen alalla ja tekemästä EY 88 artiklassa määrätyn menettelyn päätteeksi tarvittaessa riidanalaisen päätöksen kaltaista päätöstä.

- 74 Tämän perusteella on hylättävä perusteettomina väitteet, joka koskevat oikeusvarmuuden periaatteen ja toimielinten toimien tehokasta vaikutusta koskevan periaatteen loukkaamista, direktiivin 92/81 8 artiklan 5 kohdan rikkomista tai toimivallan ylittämistä.
- 75 Siltä osin kuin kolmanneksi on kyse väitteistä, joiden mukaan komissio on syylistynyt harkintavallan väärinkäyttöön ja joihin on vedottu kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn neljännen kanneperusteen yhteydessä ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn toisen kanneperusteen yhteydessä, on huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan harkintavallan väärinkäytön käsitteellä on unionin oikeudessa täsmällinen merkitys ja sillä tarkoitetaan tilannetta, jossa hallintoviranomainen käyttää toimivaltaansa muuhun tarkoitukseen kuin siihen, jota varten se on sille annettu. Päätöstä tehtäessä harkintavaltaa on käytetty väärin ainoastaan, jos objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella on selvää, että päätös on tehty muiden kuin esitettyjen päämäärien saavuttamiseksi (ks. tuomio 9.9.2008, Bayer CropScience ym. v. komissio, T-75/06, Kok., EU:T:2008:317, 254 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 76 Käsiteltävässä tapauksessa kantajat eivät ole esittäneet sen osoittamiseksi, että harkintavaltaa on käytetty väärin, sellaisia objektiivisia, asiaankuuluvia ja yhtäpitäviä seikkoja, joiden nojalla voidaan päätellä, että riidanalainen päätös on tehty muiden kuin esitettyjen päämäärien saavuttamiseksi eli EY 87 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun yhteismarkkinoille soveltumattoman valtioneuvoston takaisin perimiseksi.
- 77 Myös väitteet, joiden mukaan komissio on käyttänyt väärin harkintavaltaansa, on siis hylättävä perusteettomina.
- 78 Neljänneksi on huomautettava siltä osin kuin Irlanti moittii kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn neljännen kanneperusteen yhteydessä komissiota siitä, ettei se ole antanut käsiteltävässä tapauksessa asetuksen N:o 659/1999 11 artiklan 1 kohdan nojalla määräystä riidanalaisen tuen maksamisen keskeyttämisestä, että kyseisen säännöksen mukaan ”annettuaan asianomaiselle jäsenvaltiolle tilaisuuden esittää huomautuksensa komissio voi tehdä päätöksen, jolla jäsenvaltio velvoitetaan keskeyttämään sääntöjenvastaisen tuen maksaminen, kunnes komissio on tehnyt päätöksen tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille”.
- 79 Asetuksen N:o 659/1999 11 artiklan 1 kohdan mukaan komissiolla ei ole velvollisuutta antaa silloin, kun tietyt edellytykset ovat täyttyneet, tuen maksamisen keskeyttämistä koskevaa määräystä, vaan siinä säädetään pelkästään, että se voi antaa tällaisen määräyksen, jos se katsoo sen tarpeelliseksi. Tästä seuraa, ettei Irlanti voi perustellusti moittia komissiota – joka ei ole käsiteltävässä tapauksessa katsonut tarpeelliseksi antaa tuen maksamisen keskeyttämistä koskevaa määräystä – siitä, että tämä on rikkonut asetuksen N:o 659/1999 11 artiklan 1 kohtaa.
- 80 Näin ollen on hylättävä väite, joka koskee asetuksen N:o 659/1999 11 artiklan 1 kohdan rikkomista.
- 81 Jollei väitteistä, jotka on tutkittava joko muiden kanneperusteiden yhteydessä (ks. edellä 49 ja 50 kohta) tai erikseen (ks. edellä 51 kohta), muuta johdu, on niin, että koska nyt käsiteltävien kanteiden toisten kanneperusteiden yhteydessä ja kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn neljännen kanneperusteen yhteydessä esiin tuodut muut väitteet on hylätty kokonaisuudessaan, myös kyseiset kanneperusteet on hylättävä perusteettomina.

Kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty kolmas kanneperuste, joka perustuu EY 3 artiklan 1 kohdan m alakohdasta ja EY 157 artiklasta ilmenevien vaatimusten noudattamatta jättämiseen

82 AAL väittää, että komissio ei ole noudattanut EY 3 artiklan 1 kohdan m alakohdasta ja EY 157 artiklasta ilmeneviä vaatimuksia siltä osin kuin riidanalaisella päätöksellä on sen sijaan, että sen johdosta yhteisön yrityksistä olisi tullut kilpailukykyisiä, heikennetty yhteisön kilpailukykyä ja yhteisö on asetettu epäedulliseen asemaan maailman markkinoilla, joille se vie suurimman osan tuotannostaan. Neuvoston hyväksymispäätökset ovat perustuneet siihen, ettei riidanalaisella vapautuksella aiheuteta kilpailun vääristymistä, minkä komissio on alun perin myöntänyt ja joka on jopa todettu päätöksen 92/510 neljännessä perustelukappaleessa.

83 Komissio vaatii, että nyt käsiteltävä kanneperuste hylätään perusteettomana.

84 Nyt käsiteltävä kanneperuste tuo esiin lähinnä kysymyksen siitä, onko komissio jättänyt noudattamatta riidanalaisen päätöksen EY 3 artiklan 1 kohdan m alakohdasta ja EY 157 artiklasta ilmeneviä vaatimuksia siltä osin kuin se on estänyt soveltamasta toimenpidettä eli riidanalaista vapautusta, jolla on lujitettu AAL:n kilpailukykyä alumiinin tuotannon maailmanmarkkinoilla kilpailun vääristymistä aiheuttamatta, kuten päätöksestä 2001/224 väitetysti ilmenee.

85 EY 3 artiklassa määrätään muun muassa seuraavaa:

”Edellä 2 artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi yhteisön toimintaan sisältyy tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin ja siinä määrätyssä aikataulussa:

--

m) yhteisön teollisuuden kilpailukyvyn lujittaminen --”

86 EY 157 artiklassa määrätään muun muassa seuraavaa:

”1. Yhteisö ja jäsenvaltiot huolehtivat siitä, että yhteisön teollisuuden kilpailukyvyn kannalta tarpeelliset edellytykset turvataan.

Tällöin niiden toiminnalla pyritään avointen markkinoiden ja kilpailumarkkinoiden järjestelmän mukaisesti:

- nopeuttamaan teollisuuden mukauttamista rakenteellisiin muutoksiin,
- edistämään kaikkialla yhteisössä yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, aloittamisen ja kehittämisen kannalta suotuisaa toimintaympäristöä,
- edistämään yritysten välisen yhteistyön kannalta suotuisaa toimintaympäristöä,
- edistämään keksintöjä, tutkimusta ja teknologista kehittämistä koskevan politiikan antamien teollisten mahdollisuuksien parempaa hyväksikäyttöä.

--

3. Yhteisö myötävaikuttaa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen tämän sopimuksen muiden artiklojen nojalla harjoittamallaan politiikalla ja toiminnalla. Neuvosto voi [EY] 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan päättää erityistoimenpiteistä, joiden tarkoituksena on tukea jäsenvaltioissa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi toteutettuja toimia.

Tämän osaston määräykset eivät anna yhteisölle perusteita toteuttaa toimenpiteitä, jotka voivat johtaa kilpailun vääristymiseen.”

- 87 Kuten komissio perustellusti väittää, EY 3 artiklan 1 kohdan g alakohdassa määrättiin myös, että yhteisön toimintaan sisältyy ”järjestelmä, jolla taataan, ettei kilpailu sisämarkkinoilla vääristy”. EY 157 artiklassa määrättiin lisäksi, ettei se anna yhteisölle perusteita toteuttaa toimenpiteitä, jotka voivat johtaa kilpailun vääristymiseen.
- 88 Vaikka unionin tuomioistuin totesi edellä 27 kohdassa mainitun tuomion komissio v. Irlanti ym. (EU:C:2013:812) 52 kohdassa, että komissio oli katsonut neuvoston tehdessä hyväksymispäätöksensä verolainsäädäntöjen yhdenmukaistamista koskevien sääntöjen nojalla, ettei riidanalainen vapautus aiheuttanut kilpailun vääristymistä eikä haitannut yhteismarkkinoiden moitteetonta toimintaa, se huomautti kuitenkin myös tuon saman tuomion 53 kohdassa, ettei tämä estänyt kyseisen vapautuksen luonnehtimista EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi, mikäli valtiontuen olemassaolon edellytykset täyttyivät, kun muistetaan, että valtiontuen käsite liittyy objektiiviseen tilanteeseen eikä voi olla riippuvainen toimielinten toiminnasta tai lausumista.
- 89 Komissio totesi kuitenkin alumiinioksidipäätöksessä I, että riidanalainen vapautus oli luonnehdittava EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi muun muassa siitä syystä, että – kuten tuon saman päätöksen 61 ja 62 perustelukappaleessa korostettiin – voitiin olettaa, että se vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua, vaikka huomattava osa alumiinioksidin tuotannosta käytettäisiinkin alumiinitehtaissa, koska riidanalaisella vapautuksella pyrittiin nimenomaisesti vahvistamaan tuensaajien kilpailukykyä etenkin niiden Kreikkaan, Espanjaan, Saksaan ja Unkariin sijoittautuneihin yhteisön kilpailijoihin nähden (kyseisten maiden unioniin liittymisestä 1.5.2004 lukien) niiden tuotantokustannuksia vähentämällä.
- 90 AAL tyytyy nyt käsiteltävän kanneperusteen yhteydessä huomauttamaan, että edellä 89 kohdassa mainittu komission arviointi on ristiriidassa neuvoston komission ehdotuksesta verolainsäädännön yhdenmukaistamisen alalla tekemien hyväksymispäätösten taustalla olevan arvioinnin kanssa riitauttamatta erityisesti kyseisen arvioinnin oikeellisuutta.
- 91 Siltä osin kuin komissiota eivät edellä 88 kohdassa esitetyistä syistä sitoneet nyt käsiteltävässä tapauksessa arvioinnit, jotka sisältyivät neuvoston sen ehdotuksesta verolainsäädännön yhdenmukaistamisen alalla tekemiin hyväksymispäätöksiin, on todettava, ettei komissio ole rikkonut riidanalaisen päätöksen tehdessään EY 3 artiklan 1 kohdan m alakohtaa eikä EY 157 artiklaa.
- 92 Kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty kolmas kanneperuste on siis hylättävä perusteettomana.
- 93 Tämä kanneperusteen hylkääminen ei rajoita tutkintaa, joka suoritetaan tämän saman kanteen tueksi esitetyn kuudennen kanneperusteen yhteydessä siitä, onko komissio laiminlyönyt sille EY 87 artiklan 1 kohdan mukaan kuuluvan perusteluvelvollisuuden todetessaan alumiinioksidinpäätöksen I 61 ja 62 perustelukappaleessa, että kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan kohdistuvaa vaikutusta koskeva edellytys oli täyttynyt käsiteltävässä tapauksessa (ks. jäljempänä 94–131 kohta).

Kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty kuudes kanneperuste, joka perustuu perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämiseen ja EY 87 artiklan 1 kohdan rikkomiseen

- 94 AAL väittää ensimmäiseksi, että komissio ei ole noudattanut riidanalaisessa päätöksessä sille kuuluvaa perusteluvelvollisuutta siltä osin kuin se ei ole esittänyt riittävää perustelua eräiden niiden edellytysten täyttymisestä, joiden nojalla riidanalainen tuki voidaan luonnehtia EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi, eli edellytysten, joka koskevat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan kohdistuvaa vaikutusta ja kilpailun vääristymistä. Komission olisi eräiden sen jäsenten esittämän

toiveen mukaisesti pitänyt esittää riidanalaisessa päätöksessä ne syyt, joiden vuoksi se oli riidanalaisesta tuesta kilpailulle ja jäsenvaltioiden väliselle kaupalle aiheutuvia vaikutuksia koskevan kattavan ja ajanmukaisen taloudellisen analyysin päätteeksi tehnyt päätelmän, jonka mukaan edellä mainitut edellytykset olivat käsiteltävässä tapauksessa täyttyneet.

- 95 AAL väittää toiseksi, että komissio on rikkonut riidanalaisessa päätöksessä EY 87 artiklan 1 kohtaa siltä osin kuin se on todennut virheellisesti kunnollista taloudellista analyysiä suorittamatta, että riidanalaisella tuella annettiin AAL:lle etua, että se vaikutti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tai että se vääristi tai uhkasi vääristää kilpailua. AAL nojautuu tältä osin ensinnäkin siihen, ettei komissio ole ottanut kilpailulle ja jäsenvaltioiden väliselle kaupalle aiheutuvista vaikutuksista alumiinioksidipäätöksen I 62 perustelukappaleessa tekemässään analyysissä huomioon kahden erillisen tuotteen eli sulattoaluminan ja kemiallisen aluminan olemassaoloa, vaikka AAL kilpailee sulattoaluminan tuottajana olennaisilta osin muiden kuin eurooppalaisten tuottajien eikä muiden eurooppalaisten tuottajien kanssa eikä etenään sulattoalumiinaa valmistavien tuottajien kanssa. Se nojautuu toiseksi siihen virheelliseen kuvaan, jonka komissio antaa alumiinioksidipäätöksen I 61 perustelukappaleessa, kun tämä väittää, että riidanalaisella tuella pyrittiin vahvistamaan sen kilpailukykyä sen kilpailijoihin nähden alentamalla sen kustannuksia, mikä on totta ainoastaan muiden kuin eurooppalaisten alumiinioksidin tuottajien osalta muttei eurooppalaisten alumiinioksidin tuottajien osalta, joiden välillä kilpailu oli hyvin heikkoa, kun otetaan huomioon se, että yhteisö oli alumiinioksidin nettotuojia ja että merkittävä osa yhteisön alumiinioksidin tuotannosta oli omatarvetuotantoa. Se viittaa kolmanneksi siihen, ettei komissio ole ottanut huomioon sitä, että yhtäältä eurooppalaisiin alumiinioksidin tuottajiin ja erityisesti Saksaan sijoittautuneisiin tuottajiin sovellettiin niiden käyttämän, jo halvemmän energian osalta vapautuksia, ja sitä, että toisaalta se oli käyttölupia ja ympäristönsuojelua koskevien erilaisten kansallisten lainsäädäntöjen vuoksi kustannustasolla huomommassa tilanteessa kuin muut eurooppalaiset alumiinioksidin tuottajat.
- 96 Komissio vaatii, että nyt käsiteltävä kanneperuste hylätään perusteettomana.
- 97 Tältä osin on huomautettava, että oikeuskäytännön mukaan EY 253 artiklassa määrätty perusteluvelvollisuus on olennainen muotomääräys, joka on erotettava perustelujen aineellisesta paikkansapitävyydestä, koska viimeksi mainittu koskee riidanalaisen toimen aineellista lainmukaisuutta (ks. tuomio 29.9.2011, Elf Aquitaine v. komissio, C-521/09 P, Kok., EU:C:2011:620, 146 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 14.5.2014, Donau Chemie v. komissio, T-406/09, Kok., EU:T:2014:254, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 98 Ensimmäiseksi on siis tarkasteltava väitettä, joka perustuu EY 253 artiklassa määrätyn perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämiseen, ja tämän jälkeen toiseksi väitettä, joka perustuu EY 87 artiklan 1 kohdan väitettyyn rikkomiseen.
- 99 Ensimmäiseksi on huomautettava väitteestä, joka perustuu EY 253 artiklassa määrätyn perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämiseen, että oikeuskäytännön mukaan EY 253 artiklassa edellytettyjen perustelujen on oltava kyseessä olevan toimenpiteen luonteen mukaisia, ja niistä on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmentävä toimenpiteen tehneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt, ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden (ks. tuomio 2.4.1998, komissio v. Sytraval ja Brink's France, C-367/95 P, Kok., EU:C:1998:154, 63 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Perusteluvelvollisuuden täyttymistä on arvioitava asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella, joita ovat muun muassa toimen sisältö, esitettyjen perustelujen luonne ja se tarve, joka niillä, joille toimi on osoitettu, tai muilla henkilöillä, joita se koskee suoraan ja erikseen, voi olla saada selvennystä tilanteeseen (ks. em. tuomio komissio v. Sytraval ja Brink's France, EU:C:1998:154, 63 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 100 Kun perusteluvelvollisuutta sovelletaan toimenpiteen määrittelemiseen valtioneuvoksi, se edellyttää niiden syiden toteamista, joiden vuoksi komissio katsoo, että kyseessä oleva toimenpide kuuluu EY 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan (ks. tuomio 15.6.2010, Mediaset v. komissio, T-177/07, Kok.,

EU:T:2010:233, 144 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen); viimeksi mainitussa määräyksessä kielletään tuet, jotka vaikuttavat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristävät tai uhkaavat vääristää kilpailua (tuomio 4.9.2009, Italia v. komissio, T-211/05, Kok., EU:T:2009:304, 151 kohta).

101 Niistä syistä, jotka komission on tältä osin esitettävä, on todettava, että ne on määritettävä viittaamalla oikeuskäytännössä asetettuihin vaatimuksiin niiden jäljempänä 112–115 kohdassa mieleen palautettujen edellytysten noudattamisen toteamiseksi, jotka koskevat vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailun vääristymistä.

102 Sitä, onko komissio perustellut riittävästi riidanalaista päätöstä siltä osin kuin on kyse niiden edellytysten noudattamisesta, jotka koskevat vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailun vääristymistä, on siis arvioitava käsiteltävässä tapauksessa yhtäältä edellä 99–100 kohdassa ja toisaalta jäljempänä 112–115 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa.

103 Esillä olevassa asiassa komissio esitti riidanalaisen päätöksen 60–62 perustelukappaleessa seuraavat perustelut:

”60 Valmisteverosta myönnetty vapautukset vähentävät yhden tärkeän panoksen kustannuksia ja antavat siten etua tuensaajille, jotka asetetaan edullisempaan taloudelliseen asemaan kuin kivennäisöljyjä muilla teollisuudenaloilla tai alueilla käyttävät muut yritykset.

61 Tuensaajat ja Ranska ilmaisivat huomautuksissaan kannan, jonka mukaan vapautukset eivät vääristä kilpailua eivätkä vaikuta yhtenäismarkkinoiden toimintaan erityisesti, koska yhteisö on alumiinioksidin nettotuojia, yhteisön valmistajien on kilpailtava maailmanlaajuisesti ja niille aiheutuu haittaa korkeista energian hinnoista ja koska verovapautusten päättäminen ei parantaisi alumiinioksidin markkinatilannetta yhteisön tasolla ja vähentäisi alumiinintuotannossa käytettävien primaariraaka-aineiden toimitusvarmuutta. Se, ettei yksikään kilpailija esittänyt huomautuksia komission päätöksestä aloittaa [muodollinen tutkintamenettely,] osoittaa niiden mukaan, ettei tapauksessa esiinny kilpailun vääristymiä. Tämä ei kuitenkaan muuta johdanto-osan 60 kappaleessa esitettyä arviointia. Se päinvastoin vahvistaa, että valmisteveron alennusten nimenomaisena tarkoituksena oli kustannuksia vähentämällä vahvistaa tuensaajien kilpailukykyä kilpailijoihinsa nähden. Komissio toteaa, että alumiinioksidia valmistetaan myös Kreikassa, Espanjassa, Saksassa ja Unkarissa (vaikka Unkari onkin ollut jäsenvaltio vasta 1 päivästä toukokuuta 2004 lähtien).

62 Sekä sulattoaluminalla että kemiallisella aluminalla käydään jäsenvaltioiden välistä kauppaa. Sama koskee alumiinia, jonka markkinat liittyvät läheisesti alumiinioksidin markkinoihin. Tuen voidaan siten olettaa vaikuttavan yhteisön sisäiseen kauppaan ja vääristävän tai uhkaavan vääristää kilpailua, vaikka huomattava osa alumiinioksidin tuotannosta käytettäisiinkin lähellä sijaitsevilla alumiinitehtailla.”

104 Siltä osin kuin komissio viittaa riidanalaisen päätöksen 62 perustelukappaleessa ”sekä sulattoaluminan[an] että kemiallisen[en] aluminan[an]”, on täsmennettävä, että se oli todennut tuon saman päätöksen 16 perustelukappaleessa seuraavaa:

”– Komissio on useissa sulautumapäätöksissä katsonut, että kyseessä on kahdet erilliset tuotemarkkinat: sulattoaluminan (’smelter-grade alumina’, SGA) ja kemiallisen aluminan (’chemical-grade alumina’, CGA) markkinat. Kemiallisen aluminan lisäarvo on huomattavasti suurempi kuin sulattoaluminan. Vaikka sulattoaluminan maantieteelliset markkinat ovat maailmanlaajuiset, kemiallisen aluminan markkinat rajoittuvat Eurooppaan.”

105 Komissio totesi riidanalaisen päätöksen 61 ja 62 perustelukappaleessa, että yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi (Asia N:o COMP/M.1693 – Alcoa/Reynolds) 3.5.2002 tehdyssä komission päätöksessä 2002/174/EY (EYVL 2002,

L 58, s. 25; jäljempänä päätös Alcoa/Reynolds), johon viitataan riidanalaisen päätöksen 16 perustelukappaleessa olevassa alaviitteessä, olevien arviointien mukaisesti sulattoalumina ja kemiallinen alumina muodostivat kahdet erilliset, euroopanlaajuiset markkinat, koska niillä ei toimi ainoastaan Irlantiin, Italiaan ja Ranskaan vaan myös Kreikkaan, Espanjaan, Saksaan ja Unkariin (1.5.2004 lähtien) sijoittautuneita tuottajia. Se totesi lisäksi, että edellä mainitun päätöksen Alcoa/Reynolds 13 perustelukappaleessa tehdyn analyysin mukaan sekä sulattoaluminalla että kemiallisella aluminalla käydään jäsenvaltioiden välistä kauppaa, joka koskee lähtökohtaisesti rajattua osuutta sellaisen aluminan tuotannosta, jota ei käytetä lähellä sijaitsevilla alumiinitehtaissa (jäljempänä ylimääräinen alumina) ja jota tarjotaan kolmansille vapailla markkinoilla, erotuksena omatarvealuminasta, jonka integroituneet tuottajat käyttävät sisäisesti.

- 106 Komissio totesi lisäksi riidanalaisen päätöksen 60 ja 61 perustelukappaleessa, että riidanalaisen vapautuksen kaltaisilla valmisteverovapautuksilla vähennetään niiden alumiinioksidin tuottajien, joihin vapautusta sovelletaan, eli Irlantiin Shannonin alueelle, Ranskaan Gardannen alueelle ja Italiaan Sardiniaan sijoittautuneiden tuottajien käyttämän yhden tärkeän panoksen kustannuksia, minkä johdosta oli katsottava – vaikkei komissio sitä nimenomaisesti toteakaan riidanalaisessa päätöksessä –, että riidanalainen tuki oli toimintatukea, joka oli myönnetty mainituille tuottajille, joiden tuottavuutta lujitettiin sellaisiin muihin alumiinioksidin eurooppalaisiin tuottajiin nähden, joihin kyseisiä vapautuksia ei sovellettu ja jotka olivat sijoittautuneet Kreikkaan, Espanjaan ja Saksaan.
- 107 Komissio hylkäsi lopuksi riidanalaisen päätöksen 61 perustelukappaleessa tuensaajien ja myös AAL:n sekä Ranskan tasavallan hallinnollisen menettelyn aikana esittämät vastaväitteet.
- 108 Näiden toteamusten nojalla komissio arvioi riidanalaisen päätöksen 62 perustelukappaleessa voivansa olettaa käsiteltävässä tapauksessa, että riidanalainen tuki vaikutti valtioiden väliseen kauppaan ja vääristi tai uhkasi vääristää kilpailua.
- 109 Kun otetaan huomioon edellä 99 ja 100 kohdassa ja jäljempänä 112–115 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö, on todettava, että komissio on perustellut riittävästi riidanalaisesta päätöstä siltä osin kuin on kyse niiden edellytysten noudattamisesta, jotka koskevat vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailun vääristymistä, esittämällä lyhyesti mutta selkeästi ne syyt, joiden vuoksi voitiin olettaa, että – kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden välinen kauppa ja ylimääräisen aluminan (sulattoalumina ja kemiallinen alumina) euroopanlaajuiset markkinat sekä se, että riidanalainen tuki oli toimintatukea – kyseinen tuki saattoi vaikuttaa kyseiseen kauppaan ja vääristää kilpailua noilla markkinoilla vahvistamalla Irlantiin Shannonin alueelle, Ranskaan Gardannen alueelle ja Italiaan Sardiniaan sijoittautuneiden alumiinioksidin tuottajien kilpailuasemaa suhteessa Kreikkaan, Espanjaan ja Saksaan sijoittautuneisiin muihin eurooppalaisiin alumiinioksidin tuottajiin.
- 110 Väite, joka perustuu EY 253 artiklassa vahvistetun perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämiseen, on siis hylättävä perusteettomana.
- 111 Siltä osin kuin toiseksi on kyse EY 87 artiklan 1 kohdan rikkomiseen perustuvasta väitteestä AAL väittää lähinnä, että komissio on tehnyt oikeudellisen virheen EY 87 artiklassa tarkoitettua valtiontukea luonnehtiessaan siltä osin kuin komissio on katsonut, että riidanalaisella tuella annettiin sille etua, vaikutettiin jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristettiin tai uhattiin vääristää kilpailua.
- 112 Tältä osin on aluksi huomautettava, että oikeuskäytännön mukaan komissiolla ei ole arvioidessaan edellytyksiä, jotka koskevat vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailun vääristymistä, velvollisuutta osoittaa, että tuki todellisuudessa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja tosiasiallisesti vääristää kilpailua, vaan sillä on ainoastaan velvollisuus tutkia, saattaako tämä tuki vaikuttaa kauppaan ja vääristää kilpailua (ks. tuomio 9.9.2009, Holland Malt v. komissio, T-369/06, Kok., EU:T:2009:319, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja edellä 100 kohdassa mainittu tuomio Italia v. komissio, EU:T:2009:304, 152 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tästä seuraa, että komissiolla ei ole velvollisuutta tehdä taloudellista analyysiä kyseisten markkinoiden todellisesta

tilanteesta, tuensaajayritysten markkinaosuudesta, kilpailijayritysten tilanteesta ja jäsenvaltioiden välisistä kauppavirroista (ks. edellä 100 kohdassa mainittu tuomio Mediaset v. komissio, EU:T:2010:233, 145 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 113 Oikeuskäytännöstä ilmenee tämän jälkeen, että edellytykset, jotka koskevat vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailun vääristymistä, liittyvät pääsääntöisesti erotuksetta toisiinsa (tuomio 4.4.2001, Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia v. komissio, T-288/97, Kok., EU:T:2001:115, 41 kohta ja tuomio 15.6.2000, Alzetta ym. v. komissio, T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97–T-607/97, T-1/98, T-3/98–T-6/98 ja T-23/98, Kok., EU:T:2000:151, 81 kohta). Oikeuskäytännöstä ilmenee erityisesti, että kaikki yhteismarkkinoilla toimintaansa harjoittavalle yritykselle myönnettävä tuki voi vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (ks. tuomio 11.6.2009, ASM Brescia v. komissio, T-189/03, Kok., EU:T:2009:193, 68 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja edellä 43 kohdassa mainittu tuomio Italia v. komissio, T-222/04, Kok., EU:T:2009:194, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 114 Oikeuskäytännössä on lisäksi vahvistettu kilpailun vääristymistä koskevan edellytyksen osalta oletama, jonka mukaan yritykselle myönnettävät toimintatuet eli tuet, joiden tarkoituksena on vapauttaa yritys sellaisista menoista, joista se olisi normaalisti vastannut juoksevassa hallinnossaan tai tavanomaisessa toiminnassaan, antavat yritykselle keinotekoisia rahoituksellista tukea, joka vääristää lähtökohtaisesti kilpailun edellytyksiä aloilla, joilla niitä myönnetään (tuomio 8.6.1995, Siemens v. komissio, T-459/93, Kok., EU:T:1995:100, 48 ja 77 kohta ja tuomio 29.9.2000, CETM v. komissio, T-55/99, Kok., EU:T:2000:223, 83 kohta; ks. myös vastaavasti tuomio 19.9.2000, Saksa v. komissio, C-156/98, Kok., EU:C:2000:467, 30 kohta ja tuomio 5.10.2000, Saksa v. komissio, C-288/96, Kok., EU:C:2000:537, 77 ja 78 kohta). Tästä seuraa, että kun komissio toteaa, että kyse on toimintatuesta, sen ei tarvitse esittää syitä, joiden vuoksi kyseinen tuki vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua (ks. vastaavasti em. tuomio Saksa v. komissio, EU:C:2000:537, 86 kohta).
- 115 Oikeuskäytännöstä ilmenee lopuksi edellytyksestä, joka koskee vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, että silloin kun jäsenvaltion myöntämä tuki vahvistaa yrityksen asemaa jäsenvaltioiden välisessä kaupassa muihin, kilpaileviin yrityksiin verrattuna, tuen on katsottava vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (ks. tuomio 14.9.1994, Espanja v. komissio, C-278/92–C-280/92, Kok., EU:C:1994:325, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja edellä 100 kohdassa mainittu tuomio Italia v. komissio, EU:T:2009:304, 153 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Ei ole myöskään olemassa tiettyä raja-arvoa, jonka alittavan toimenpiteen osalta voitaisiin katsoa, ettei sillä ole vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (ks. edellä 113 kohdassa mainittu tuomio ASM Brescia v. komissio, EU:T:2009:193, 69 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja edellä 113 kohdassa mainittu tuomio Italia v. komissio, EU:T:2009:194, 69 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Edellytys, jonka mukaan tuen on oltava omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, ei etenään riipu siitä, kuinka merkittävää kyseinen toiminta on (tuomio 24.7.2003, Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, Kok., EU:C:2003:415, 82 kohta).
- 116 Siltä osin kuin on aluksi kyse väitteestä, jolla AAL riitauttaa lähinnä sen, että tuensaajalle annettua etua koskeva edellytys olisi täyttynyt, on huomautettava, että EY 87 artiklan tarkoitus on estää se, että jäsenvaltioiden väliseen kauppaan vaikuttavat julkiselta vallalta saatavat edut, jotka eri muodoissaan vääristävät tai uhkaavat vääristää kilpailua suosimalla tiettyjä yrityksiä tai tuotannonaloja (ks. tuomio 15.3.1994, Banco Exterior de España, C-387/92, Kok., EU:C:1994:100, 12 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 117 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan valtiontuen käsitteellä ei tarkoiteta ainoastaan positiivisia suorituksia, kuten avustuksia, vaan myös toimenpiteitä, jotka eivät ole avustuksia sanan suppeassa merkityksessä mutta jotka eri tavoin alentavat yritysten vastattavaksi tavallisesti kuuluvia kustannuksia ja ovat siten sekä luonteeltaan että vaikutuksiltaan avustusten kaltaisia (tuomio 13.6.2000, EPAC v. komissio, T-204/97 ja T-270/97, Kok., EU:T:2000:148, 65 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tästä seuraa, että toimenpidettä, jolla viranomaiset myöntävät tietyille yrityksille vapautuksen veroista ja jolla

ei tosin siirretä valtion varoja mutta asetetaan edunsaaja taloudellisesti edullisempaan asemaan kuin muut verovelvolliset, on pidettävä EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena (edellä 116 kohdassa mainittu Banco Exterior de España, EU:C:1994:100, 14 kohta).

- 118 Käsiteltävässä tapauksessa riidanalaisen päätöksen 60 perustelukappaleesta ilmenee, että AAL:lle riidanalaisella vapautuksella myönnetty etu perustui komission mukaan siihen, että ”valmisteverosta myönnettyt vapautukset vähentävät yhden tärkeän [tuensajien käyttämän] panoksen kustannuksia”, ja tuensajat ”asetetaan edullisempaan taloudelliseen asemaan kuin kivennäisöljyjä muilla teollisuudenaloilla tai alueilla käyttävät muut yritykset”.
- 119 Edellä 117 kohdassa mainitun oikeuskäytännön nojalla komissio saattoi siten perustellusti korostaa, että valmisteverovapautuksilla poistettiin yksi kustannus eli kivennäisöljyjen valmistevero, joka tavallisesti kuuluu sellaisten AAL:n kaltaisten yritysten vastattavaksi, jotka käyttävät mainittuja öljyjä polttoaineena alumiinioksidin valmistuksessa Irlannissa Shannonin alueella, Ranskassa Gardannen alueella ja Italiassa Sardiniaassa, ja jolla annetaan viimeksi mainituille etu sellaisiin muihin yrityksiin nähden, jotka myös käyttävät kivennäisöljyjä tuotantoprosessissaan muilla teollisuudenaloilla tai alueilla.
- 120 Tätä toteamusta ei kyseenalaisteta AAL:n väitteellä, joka perustuu lähinnä korvausluonteiseen tehtävään, joka riidanalaisella vapautuksella on ollut, kun otetaan huomioon se objektiivinen kilpailuhaitta, joka AAL:lle on aiheutunut tuotantokustannusten tasolla muihin eurooppalaisiin alumiinioksidin tuottajiin ja erityisesti Saksaan sijoittautuneisiin tuottajiin nähden. Tältä osin on riittävää huomauttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se, että jäsenvaltio pyrkii yksipuolisin toimin lähentämään kilpailuolosuhteita tietyllä talouden alalla toisissa jäsenvaltioissa vallitseviin edellytyksiin nähden, ei muuta sitä, että kyseiset toimenpiteet ovat tukea (ks. tuomio 29.4.2004, Italia v. komissio, C-372/97, EU:C:2004:234, 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 121 Näin ollen on hylättävä perusteettomana väite, joka perustuu tuensajalle myönnettyä etua koskevan edellytyksen noudattamatta jättämiseen.
- 122 Siltä osin kuin tämän jälkeen on kyse väitteestä, jolla AAL kiistää kilpailun vääristymistä koskevan edellytyksen täytymisen, on huomautettava, että edellä 113 ja 114 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan yhtäältä kaikki yhteismarkkinoilla toimintaansa harjoittavalle yritykselle myönnettävä tuki voi vääristää kilpailua ja toisaalta yritykselle myönnettävien toimintatukien eli tukien, joiden tarkoituksena on vapauttaa yritys sellaisista menoista, joista se olisi normaalisti vastannut juoksevassa hallinnossaan tai tavanomaisessa toiminnassaan, oletetaan vääristävän kilpailun edellytyksiä aloilla, joilla niitä myönnetään.
- 123 Käsiteltävässä tapauksessa riidanalaisen päätöksen 60 perustelukappaleesta ilmenee, että komission mukaan ”valmisteverosta myönnettyt vapautukset vähen[s]ivät yhden tärkeän [Irlantiin Shannonin alueelle, Ranskaan Gardannen alueelle ja Italiaan Sardiniaan sijoittautuneiden alumiinioksidin tuottajien käyttämän] panoksen kustannuksia”. Tämä arviointi on perusteltu siltä osin kuin AAL:n kaltaisten yritysten, jotka käyttävät kivennäisöljyjä alumiinioksidin valmistuksessa polttoaineena edellä mainituilla alueilla, olisi normaalisti pitänyt vastata kivennäisöljyjen valmisteverosta ja kyseistä veroa vastaava kustannus olisi näin ollen pitänyt kattaa niiden talousarviosta. Kuten edellä 106 kohdassa on jo huomautettu, komissio katsoi siis tosin implisiittisesti mutta väistämättä riidanalaisen päätöksen 60 perustelukappaleessa, että valmisteverovapautukset vastasivat edellä 114 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettuja toimintatukia, joita Irlantiin Shannonin alueelle, Ranskaan Gardannen alueelle ja Italiaan Sardiniaan sijoittautuneet alumiinioksidin tuottajat saivat. Kuten lopuksi edellä 105 kohdassa on jo huomautettu, komissio totesi riidanalaisen päätöksen 61 ja 62 perustelukappaleessa, että ylimääräisellä sulattoaluminalla ja kemiallisella aluminalla käydään yleisesti ottaen jäsenvaltioiden välistä kauppaa ja niiden osalta on olemassa euroopanlaajuiset markkinat. Nämä toteamukset perustuvat erityisesti komission päätöksessä Alcoa/Reynolds (ks. edellä 105 kohta) tekemään taloudelliseen analyysiin. AAL ei ole kuitenkaan nyt käsiteltävän kanteen yhteydessä

esittänyt mitään taloudellista analyysiä, jota on tuettu todistein ja jolla voidaan kyseenalaistaa päätöksessä Alcoa/Reynolds, johon riidanalaisessa päätöksessä viitataan, esitetyn yleisen taloudellisen analyysin oikeellisuus. Viimeksi mainitun analyysin oikeellisuutta ei siis voida kyseenalaistaa nyt käsiteltävässä tapauksessa. Kaikkien komission riidanalaisen päätöksen 60–62 perustelukappaleessa esittämien toteamusten perusteella komissio saattoi perustellusti olettaa edellä 113 ja 114 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti, että riidanalaisella tuella vääristettiin tai uhattiin vääristää ylimääräisen sulattoaluminan ja kemiallisen aluminan euroopanlaajuisilla markkinoilla yhtäältä Irlantiin Shannonin alueelle, Ranskaan Gardannen alueelle ja Italiaan Sardiniaan sijoittautuneiden alumiinioksidin tuottajien ja toisaalta Kreikkaan, Espanjaan ja Saksaan sijoittautuneiden eurooppalaisten alumiinioksidin tuottajien välistä kilpailua.

- 124 Siitä AAL:n väitteestä, jonka mukaan komissio ei ole ymmärtänyt asianmukaisesti sulattoaluminan ja kemiallisen aluminan markkinoilla vallitsevia nimenomaisia kilpailuolosuhteita, on todettava, ettei sillä voida kyseenalaistaa riidanalaisen päätöksen perusteltavuutta kilpailun vääristymistä koskevan edellytyksen täyttymisen osalta. On näet huomautettava, että komissiolla ei edellä 111 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan ollut velvollisuutta tehdä nimenomaista taloudellista analyysiä asianomaisista markkinoista ja että nyt käsiteltävässä erityistapauksessa, jossa riidanalainen vapautus oli toimintatukea, se saattoi lisäksi perustellusti olettaa, että vapautuksella vääristettiin kilpailua ainakin sulattoaluminan ja kemiallisen aluminan osalta, joilla käytiin jäsenvaltioiden välistä kauppaa ja joiden markkinat olivat euroopanlaajuiset (ks. edellä 123 kohta). Siltä osin kuin AAL moittii komissiota siitä, ettei tämä ole ottanut huomioon sitä, että huomattava osa yhteisön tuotannosta oli omatarvetuotantoa, on todettava, ettei sen väite perustu tosiseikkoihin, koska komissio on riidanalaisen päätöksen 62 perustelukappaleessa huomauttanut, että jäsenvaltioiden välinen kauppa koski ainoastaan ylimääräistä sulattoaluminaa ja kemiallista aluminaa.
- 125 Siltä osin kuin AAL väittää, että se ei ole kilpaillut muiden eurooppalaisten alumiinioksidin tuottajien kanssa vaan pelkästään Euroopan ulkopuolisten alumiinioksidin tuottajien kanssa, on todettava, ettei myöskään tällä väitteellä voida kyseenalaistaa riidanalaisen päätöksen perusteltavuutta kilpailun vääristymistä koskevan edellytyksen täyttymisen osalta. Tältä osin on riittävää todeta, että AAL:n väitteitä ei ole tuettu ja ne ovat lisäksi ristiriidassa niiden sen omien väitteiden kanssa, joiden mukaan riidanalaisella vapautuksella oli voitava korvata sellaisten AAL:n kaltaisten alumiinioksidin tuottajien epäedullinen tilanne kustannusten osalta, jotka olivat sijoittautuneet Irlantiin, Saksan kaltaisiin muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden alumiinioksidin tuottajien tilanteeseen nähden. AAL:n omista väitteistä ilmenee siten, että AAL kilpaili muiden eurooppalaisten alumiinioksidin tuottajien kanssa.
- 126 Näin ollen on hylättävä perusteettomana väite, joka perustuu kilpailun vääristymistä koskevan edellytyksen noudattamatta jättämiseen.
- 127 Lopuksi on todettava väitteestä, jolla AAL riitauttaa sen, että jäsenvaltioiden väliseen kauppaan kohdistuvaa vaikutusta koskeva edellytys olisi täytynyt, että edellä 113 ja 115 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan yhtäältä kaikki Euroopan markkinoilla toimintaansa harjoittavalle yritykselle myönnettävä tuki voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja toisaalta silloin, kun jäsenvaltion myöntämä tuki vahvistaa yrityksen asemaa jäsenvaltioiden välisessä kaupassa muihin, kilpaileviin yrityksiin verrattuna, tuen on katsottava vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- 128 Kuten edellä 123 kohdassa on huomautettu, komissio saattoi todeta perustellusti käsiteltävässä tapauksessa, että ylimääräisellä sulattoaluminalla ja kemiallisella aluminalla käytiin yleisesti ottaen jäsenvaltioiden välistä kauppaa ja niiden osalta oli olemassa euroopanlaajuiset markkinat. Siltä osin kuin valmisteverovapautuksista hyötyivät ainoastaan AAL:n tavoin Irlantiin Shannonin alueelle, Ranskaan Gardannen alueelle ja Sardiniaan Italiaan sijoittautuneet alumiinioksidin tuottajat eivätkä Kreikkaan, Espanjaan ja Saksaan sijoittautuneet eurooppalaiset alumiinioksidin tuottajat, joiden kanssa AAL kilpaili (ks. edellä 124 kohta), komissio saattoi lisäksi perustellusti päätellä, että riidanalainen tuki oli omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

129 Siitä AAL:n väitteestä, jonka mukaan komissio ei ole ottanut huomioon sitä, että merkittävä osa alumiinioksidin yhteisön tuotannosta oli omatarvetuotantoa ja että sulattoaluminalla ja kemiallisella aluminalla ei käyty kauppaa jäsenvaltioiden välillä vaan jäsenvaltioiden ja kolmansien valtioiden välillä, koska yhteisö on kyseisten tuotteiden nettomaahantuoja, on todettava, ettei sillä voida kyseenalaistaa riidanalaisen päätöksen perusteltavuutta siltä osin kuin on kyse valtioiden väliseen kauppaan kohdistuvaa vaikutusta koskevan edellytyksen noudattamisesta. Yhtäältä väite ei perustu tosiseikkoihin siltä osin kuin se koskee omatarvealumiinaa. Kuten edellä 124 kohdassa on näet jo todettu, komissio huomautti riidanalaisen päätöksen 62 perustelukappaleessa, että jäsenvaltioiden välinen kauppa koski ainoastaan ylimääräistä sulattoalumiinaa ja kemiallista alumiinaa. Toisaalta siltä osin kuin on kyse sulattoaluminan ja kemiallisen aluminan kaupasta jäsenvaltioiden välillä, väitettä ei ole tuettu ja se on jopa ristiriidassa niiden AAL:n kirjelmissään esittämien omien väitteiden kanssa, joiden mukaan ”eräs Saksaan sijoittautunut kemiallisen aluminan tuottaja – – käyttää pienen osuuden alumiinitrihydroksidin – – muodossa myydystä [tuotannostaan] raaka-aineena” ja ”[sen] tuottama alumina – – viedään kokonaisuudessaan sen laivaterminaalin kautta Irlannin ulkopuolella sijaitseville markkinoille ja ensisijaisesti Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, Skandinaviaan ja muihin Euroopassa sijaitseviin paikkoihin”. AAL:n omista väitteistä ilmenee siis, että se osallistui ylimääräisellä sulattoaluminalla ja kemiallisella aluminalla käytävään valtioiden väliseen kauppaan.

130 Näin ollen on hylättävä perusteettomana väite, joka perustuu jäsenvaltioiden väliseen kauppaan kohdistuvaa vaikutusta koskevan edellytyksen noudattamatta jättämiseen.

131 Koska kaikki väitteet, joihin on nojaututtu kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn kuudennen kanneperusteen yhteydessä, on hylätty, kyseinen kanneperuste on hylättävä kokonaisuudessaan perusteettomana.

Nyt käsiteltävien kanteiden tueksi esitetyt ensimmäiset kanneperusteet, jotka perustuvat riidanalaista tukea EY 88 artiklan nojalla luonnehdittaessa tehtyyn oikeudelliseen virheeseen

132 Nyt käsiteltävien kanteiden tueksi esitettyjen ensimmäisten kanneperusteiden yhteydessä kantajat moittivat komissiota siitä, että se on tehnyt riidanalaisessa päätöksessä oikeudellisen virheen siltä osin kuin se on luonnehtinut riidanalaisen tuen EY 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuksi uudeksi tueksi eikä EY 88 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi voimassa olevaksi tueksi ja se ei ole soveltanut mainittuun tukeen voimassa olevia tukiohjelmiä koskevaa menettelyä.

133 Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetty ensimmäinen kanneperuste on jaettu kolmeen vaihtoehtoiseen osaan. Ensimmäinen osa perustuu EY 88 artiklan ja asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan iii alakohtaan kodifioidun säännön rikkomiseen sekä voimassa olevia tukiohjelmiä koskevien menettelysääntöjen, sellaisina kuin ne on kodifioituina asetuksen N:o 659/1999 17 ja 18 artiklaan, rikkomiseen. Toisessa osassa on kyse EY 88 artiklan sekä asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan iv alakohdan ja 15 artiklan 3 kohdan rikkomisesta ja voimassa olevia tukiohjelmiä koskevien menettelysääntöjen, sellaisina kuin ne on kodifioituina asetuksen N:o 659/1999 17 ja 18 artiklaan, rikkomisesta. Kolmas osa koskee EY 88 artiklan ja asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan i alakohtaan kodifioidun säännön rikkomista.

134 Myös kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty ensimmäinen kanneperuste on jaettu kolmeen vaihtoehtoiseen osaan. Ensimmäinen osa koskee EY 88 artiklan ja asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan i alakohtaan kodifioidun säännön rikkomista. Toinen osa perustuu EY 88 artiklan ja asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan iii alakohtaan kodifioidun säännön rikkomiseen. Kolmas osa koskee EY 88 artiklan sekä asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan iv alakohdan ja 15 artiklan 3 kohdan rikkomista.

Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen toinen osa, jotka perustuvat EY 88 artiklan ja asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan iii alakohtaan kodifioidun säännön rikkomiseen, sekä asiassa T-50/06 RENV II voimassa olevia tukiohjelmia koskevien menettelysääntöjen, sellaisina kuin ne on kodifioituina asetuksen N:o 659/1999 17 ja 18 artiklaan, rikkomiseen.

135 Kantajat väittävät, että komissio on rikkonut riidanalaisessa päätöksessä EY 88 artiklaa ja asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan iii alakohtaan kodifioitua sääntöä siltä osin kuin se ei ole ottanut huomioon luonnehtiessaan riidanalaista tukea EY 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuksi uudeksi tueksi sitä, että kyseisen tuen osalta oli katsottava, että se oli hyväksytty, koska komissio ei ollut ottanut riidanalaiseen vapautukseen kantaa kohtuullisessa ajassa siitä, kun se oli ilmoitettu. Irlanti vetoaa asiassa T-50/06 RENV II myös voimassa olevia tukiohjelmia koskevien menettelysääntöjen, sellaisina kuin ne on kodifioituina asetuksen N:o 659/1999 17 ja 18 artiklaan, rikkomiseen.

136 Tältä osin ensimmäiseksi Irlanti nojautuu 6.5.1983 päivättyyn kirjeeseensä, josta ilmenee, että se hyväksyi komission 22.3.1983 päivätyssä kirjeessä esittämän tarjouksen tarkastella sen 28.1.1983 päivättyä kirjettä, jolla komissiolle ilmoitettiin suunnitellusta riidanalaisesta vapautuksesta, EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna ilmoituksena. Se vetoaa toiseksi uudestaan 6.5.1983 päivättyyn kirjeeseen, jolla se antoi komissiolle ennakkoilmoituksen riidanalaisen vapautuksen käyttöön ottamisesta asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan 6 kohtaan kodifioidun säännön mukaisesti. Se vetoaa kolmanneksi siihen, ettei komissio ole tehnyt päätöstä kahden kuukauden kuluessa riidanalaisen vapautuksen ilmoittamisesta asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan 5 kohtaan kodifioidun määräajan mukaisesti tai kohtuullisen ajan kuluttua vapautuksen käyttöön ottamista koskevasta ennakko ilmoituksesta, sekä komission toimimattomuuteen ja vaikenemiseen vuoteen 1992 saakka eli kyseisiä ilmoituksia seuranneiden yhdeksän vuoden ajan. Se kiinnittää neljänneksi huomiota siihen, ettei sillä ole merkitystä, että se on ottanut riidanalaisen vapautuksen käyttöön odottamatta sitä, että komissio ottaa asiaan virallisesti kantaa valtioneuvoston päätöksillä, koska komissio ei ole ottanut asiaan kantaa kohtuullisessa ajassa ja koska riidanalainen vapautus on otettu käyttöön yli kaksi kuukautta sen jälkeen, kun se ilmoitettiin komissiolle 28.1.1983. Irlanti vetoaa lisäksi siihen, että komissio on itse käyttäytynyt ikään kuin se katsoisi, että riidanalainen tuki on voimassa olevaa tukea. Se vetoaa tältä osin ensinnäkin päätöksen 92/510 neljännen perustelukappaleen selkeään ja täsmälliseen tekstiin, jonka mukaan ”komissio ja kaikki jäsenvaltiot myöntävät, että kaikki nämä verovapautukset ovat perusteltuja erityisiin politiikkoihin liittyvistä syistä, ja etteivät ne vääristä kilpailua eivätkä haittaa sisämarkkinoiden toimivuutta”, mitä voidaan pitää myönteisenä päätöksenä 28.1.1983 ilmoitetun riidanalaisen vapautuksen osalta tai ainakin periaatteellisenä ilmoituksena siitä, että komission epäilyt riidanalaisen tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille oli jo poistettu. Irlanti nojautuu toiseksi päätöksen 97/425 viidennessä perustelukappaleessa ja päätöksen 1999/880 neljännessä perustelukappaleessa käytettyyn terminologiaan, joka muistuttaa terminologiaa, jota komissio käyttää silloin, kun se tutkii voimassa olevia tukiohjelmia asetuksen N:o 659/1999 17 artiklan nojalla. Se vetoaa kolmanneksi vuosien 1999 ja 2000 marraskuussa annettuihin neuvoston hyväksymispäätöksiä koskeviin ehdotuksiin ja päätöksen 2001/224 viidenteen perustelukappaleeseen, joissa ei ollut mitään varoitusta riidanalaisen vapautuksen sääntöjenvastaisuudesta. Irlanti viittaa neljänneksi siihen, että komissio on joka tapauksessa itse ehdottanut neuvostolle, että tämä hyväksyy riidanalaisen vapautuksen soveltamisen vuoden 1983 jälkeen. Irlanti moittii lisäksi komissiota siitä, ettei tämä ole noudattanut voimassa olevia tukiohjelmia koskevaa menettelyä, sellaisena kuin se on kodifioituina asetuksen N:o 659/1999 17 ja 18 artiklaan, siltä osin kuin se on määrännyt riidanalaisen tuen takaisin perimisestä taannehtivasti ottamatta huomioon sitä, että sillä oli voimassa olevien tukiohjelmien jatkuvan valvonnan yhteydessä toimivalta yksinomaan määrätä kyseisen tuen lakkauttamisesta tai muuttamisesta määrittämässään määräajassa.

137 AAL vetoaa ensimmäiseksi 6.5.1983 päivättyyn kirjeeseen, josta ilmenee, että Irlanti hyväksyi komission 22.3.1983 päivätyssä kirjeessä esittämän tarjouksen tarkastella sen 28.1.1983 päivättyä kirjettä, jolla komissiolle ilmoitettiin suunnitellusta riidanalaisesta vapautuksesta, EY 88 artiklan 2 kohdassa

tarkoitettuna ilmoituksena. AAL viittaa toiseksi riidanalaisen vapautuksen käyttöön ottamiseen noin kolme kuukautta sen jälkeen, kun komissiolle lähetettiin 28.1.1983 päivätty kirje. Se vetoaa kolmanneksi 6.5.1983 päivättyyn kirjeeseen, jolla Irlanti antoi komissiolle ennakkoilmoituksen riidanalaisen vapautuksen käyttöön ottamisesta asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan 6 kohtaan kodifioidun säännön mukaisesti. AAL väittää neljänneksi, ettei sen osalta voida vedota komission väitteeseen, jonka mukaan Irlanti ja se itse eivät ole ottaneet riidanalaista vapautusta käyttöön noudattamalla täsmällisesti niitä edellytyksiä, jotka on vahvistettu oikeuskäytännössä (tuomio 11.12.1973, Lorenz, 120/73, Kok., EU:C:1973:152) ja jotka on kodifioitu tämän jälkeen asetukseen N:o 659/1999, koska komissio on itse poikennut kyseisestä säännöstöstä tarjoamalla Irlannille mahdollisuutta, jonka mukaan tämän 28.1.1983 päivättyä kirjettä tarkastellaan ilmoituksena, ja sulkemalla näin siis pois itseltään mahdollisuuden ottaa asiaan kantaa kahden kuukauden kohtuullisessa ajassa. Se viittaa toissijaisesti siihen, ettei sen osalta voida vedota komission väitteeseen, joka koskee ilmoituksen puutteellisuutta, koska sen jälkeen, kun Irlanti ilmoitti komissiolle tuen toteuttamisen lähestymisestä, komissio luopui vaatimasta 22.3.1983 päivätyssä kirjeessä ilmoituksen täydentämistä. AAL tuo viidenneksi esiin komission toimimattomuuden ja vaikenemisen vuoden 2000 heinäkuuhun saakka eli niiden 17 vuoden ajan, jotka seurasivat riidanalaisen vapautuksen ilmoittamista ja tietoa, jonka komissio sai kyseisen vapautuksen käyttöön ottamisen lähestymisestä. Se nojautuu kuudenneksi siihen, että komissio on unohtanut 28.1.1983 tehdyn ilmoituksen, kun se pyysi 17.7.2000 vapautuksen ilmoittamista ja aloitti 30.10.2001 muodollisen tutkintamenettelyn, minkä johdosta se teki virheen tukea luonnehtiessaan. Se viittaa seitsemänneksi päätöksen 92/510 neljänteen perustelukappaleeseen, joka merkitsee sen mukaan sitä, että komissio myönsi, että riidanalainen vapautus oli voimassa olevaa tukea. AAL vetoaa kahdeksanneksi tilanteeseen, jonka komissio on aiheuttanut ja hyväksynyt pitkään, minkä johdosta riidanalainen tuki on objektiivisesti tarkasteltuna luonnehdittava voimassa olevaksi tueksi.

- 138 Komissio vaatii, että ensimmäisten kanneperusteiden nyt käsiteltävänä olevat osat on hylättävä perusteettomina.
- 139 Aluksi on tältä osin muistutettava, että EY:n perustamissopimuksessa on otettu käyttöön eri menettelyt aina sen mukaan, onko tuki voimassa olevaa tukea vai uutta tukea. Uudet tuet on ilmoitettava komissiolle ennalta EY 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti, eikä niitä saa toteuttaa, ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös, kun taas voimassa olevat tuet voidaan EY 88 artiklan 1 kohdan mukaisesti panna laillisesti täytäntöön niin kauan kuin komissio ei ole todennut niitä yhteismarkkinoille soveltumattomiksi (ks. tuomio 24.3.2011, Freistaat Sachsen ja Land Sachsen-Anhalt v. komissio, T-443/08 ja T-455/08, Kok., EU:T:2011:117, 187 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Voimassa olevista tuista voidaan näin ollen tarvittaessa tehdä ainoastaan sellainen niiden yhteismarkkinoille soveltumattomuutta koskeva päätös, jolla on oikeusvaikutuksia tulevaisuudessa (ks. em. tuomio Freistaat Sachsen ja Land Sachsen-Anhalt v. komissio, EU:T:2011:117, 187 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 140 Siltä osin kuin kantajat vetoavat muodollisesti asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan iii alakohdan rikkomiseen, on lisäksi huomautettava, että kun komissio teki riidanalaisen päätöksen, tuossa viimeksi mainitussa säännöksessä vahvistettu aineellinen sääntö oli jo tullut voimaan 16.4.1999. Vaikka oikeuskäytännön mukaan (tuomio 14.5.1975, CNTA v. komissio, 74/74, Kok., EU:C:1975:59, 33–43 kohta; tuomio 26.6.1990, Sofrimport v. komissio, C-152/88, Kok., EU:C:1990:259, 16 ja 17 kohta ja tuomio 5.10.1993, Driessen ym., C-13/92–C-16/92, Kok., EU:C:1993:828, 30–35 kohta) oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden turvaaminen asettaa rajat aineellisten sääntöjen välittömälle soveltamiselle, kyseisiä rajoja ei sovelleta sääntöjenvastaisen tuen tai ilmoitetun tuen osalta ennen kuin komissio on hyväksynyt sen. Valtiontukien valvontaa koskevassa järjestelmässä ja logiikassa näet tuesta ilmoittaminen tai tuen myöntäminen ei ole tapahtuma, jonka perusteella tilanne muotoutuu välittömästi ja lopullisesti, vaan tilanne pysyy avoimena aina unionin toimielimen päätökseen saakka. Tässä yhteydessä komission on sovellettava aineellisia sääntöjä, jotka ovat voimassa silloin, kun se ottaa kantaa kyseessä olevaan tueen tai tukiohjelmaan ja niiden soveltuvuuteen yhteismarkkinoille, koska sen tältä osin tekemän päätöksen laillisuutta on arvioitava pelkästään näiden sääntöjen nojalla

(ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 11.12.2008, komissio v. Freistaat Sachsen, C-334/07 P, Kok., EU:C:2008:709, 53 kohta). Kun komissio teki riidanalaisen päätöksen, asetuksen N:o 695/1999 1 artiklan b alakohdan iii alakohta oli voimassa, joten viimeksi mainittua säännöstä sovelletaan nyt käsiteltävässä tapauksessa.

- 141 Asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan 6 kohdassa vahvistetuilla menettelysäännöillä, joihin tuon saman asetuksen 1 artiklan b alakohdan iii alakohdassa viitataan, ei sitä vastoin voida säännellä ennen niiden voimaantuloa toteutettuja menettelyyn liittyviä toimia. Oikeuskäytännön mukaan näet menettelysääntöjä katsotaan yleensä voitavan soveltaa kaikkiin niiden voimaantulohetkellä vireillä oleviin menettelyihin (ks. vastaavasti tuomio 12.11.1981, Meridionale Industria Salumi ym., 212/80–217/80, Kok., EU:C:1981:270, 9 kohta ja tuomio 23.2.2006, Molenbergnatie, C-201/04, Kok., EU:C:2006:136, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Ajankohtana, jolloin riidanalaisista vapautusta koskeva alustava tutkintamenettely, jonka aikana komission katsotaan hyväksyneen riidanalaisen tuen, oli vireillä eli vuonna 1983, kyseiset säännöt eivät kuitenkaan olleet vielä tulleet voimaan. On otettava silti huomioon se, että – kuten komissio on perustellusti myöntänyt alumiinioksidipäätöksen I 67 perustelukappaleessa – asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan 6 kohdalla pyrittiin muun muassa kodifioimaan tietyt menettelysäännöt, joita edellä 137 kohdassa mainittuun tuomioon Lorenz (EU:C:1973:152, 6 kohta) perustuvan oikeuskäytännön (jäljempänä oikeuskäytäntö Lorenz) mukaan sovellettiin ajankohtana, jolloin ne menettelyyn liittyvät toimet, joihin asiassa on vedottu, toteutettiin. Kyseisen AAL:n asiassa T-69/06 RENV II mainitseman oikeuskäytännön mukaan EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohta (josta on tullut EY 88 artiklan 3 kohta) merkitsi sitä, että jos komissio ei ollut aloittanut EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa (josta on tullut EY 88 artiklan 2 kohta) määrättyä kontradiktorista menettelyä (tai muodollista tutkintamenettelyä) sen jälkeen, kun se oli saanut jäsenvaltiolta tiedon tuen myöntämisestä tai muuttamisesta koskevasta suunnitelmasta, antamalla kyseessä olevalle jäsenvaltiolle mahdollisuuden esittää huomautuksensa, kyseinen jäsenvaltio saattoi suunnitelman ensimmäiseen tutkintaan varatun riittävän määräajan päätyttyä toteuttaa suunnitellun tukitoimenpiteen sillä edellytyksellä, että se oli ilmoittanut siitä ennalta komissiolle, minkä jälkeen tuo tuki kuului voimassa olevaan tukiohjelmaan (ks. tuomio 9.8.1994, Namur-Les assurances du crédit, C-44/93, Kok., EU:C:1994:311, 12 kohta). Kyseisessä oikeuskäytännössä on todettu määräajasta, joka on riittävä tai kohtuullinen, jotta komissio voi suorittaa ensimmäisen tutkinnan (tai alustavan tutkintamenettelyn), että lähtökohtana on pidettävä EY:n perustamissopimuksen 173 artiklassa ja EY:n perustamissopimuksen 175 artiklassa (joista on tullut EY 230 ja EY 232 artikla) määrättyä kahden kuukauden määräaikaa kumoamiskanteen ja laiminlyöntikanteen nostamiselle (edellä 137 kohdassa mainittu tuomio Lorenz, EU:C:1973:152, 6 kohta).
- 142 Asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan iii alakohdan rikkomiseen perustuvat väitteet on siis ymmärrettävä väitteinä, joissa viitataan lähinnä oikeuskäytännön Lorenz virheelliseen soveltamiseen.
- 143 Kantajat väittävät käsiteltävässä tapauksessa olennaisilta osin, että komissio on tehnyt riidanalaisessa päätöksessä virheen, kun se on luonnehtinut riidanalaisen tuen uudeksi tueksi ja määrännyt sen takaisin perimisestä taannehtivasti, vaikka kyse oli oikeuskäytännössä Lorenz tarkoitetusta voimassa olevasta tuesta sen vuoksi, ettei komissio ollut ottanut kantaa riidanalaiseen vapautukseen kohtuullisessa ajassa siitä, kun se ilmoitettiin.
- 144 Ensimmäiseksi on tutkittava ensisijaisesti, voidaanko 28.1.1983 päivättyä kirjettä pitää virallisesti riidanalaisen vapautuksen EY 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna ilmoittamisena, ja toissijaisesti, oliko kyseinen ilmoitus puutteellinen, koska Irlanti ei ollut 6.5.1983 päivätyssä kirjeessä vastannut kysymykseen, jonka komissio oli esittänyt sille 22.3.1983 päivätyssä kirjeessä siitä, kuinka kauan tukea oli myönnetty AAL:lle.
- 145 Tältä osin on huomautettava, että unionin yleinen tuomioistuin ei voi laillisuusvalvonnan yhteydessä korvata missään tapauksessa riidanalaisen toimen toteuttajan perusteluja omilla perusteluillaan (ks. analogisesti tuomio 24.1.2013, Frucona Košice v. komissio, C-73/11 P, Kok., EU:C:2013:32, 89 kohta).

oikeuskäytäntöviittauksineen). Tästä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin ei voi valvontavaltansa rajoja ylittämättä nojautua sen käsiteltäväksi saatetun kumoamisperusteen hylkäämiseksi perusteluihin, joita ei ole esitetty riidanalaisessa päätöksessä (ks. vastaavasti ja analogisesti em. tuomio Frucona Košice v. komissio, EU:C:2013:32, 88 kohta).

146 Komissio huomautti alumiinioksidipäätöksen I 67 perustelukappaleessa seuraavaa:

” – ei voida katsoa, että tukeen olisi annettu lupa asetuksen (EY) N:o 659/1999 4 artiklan 6 kohdan mukaisesti. Ranska ja Italia eivät koskaan ilmoittaneet toimenpiteistä. Irlanti vahvisti 6 päivänä toukokuuta 1983 päivätyssä kirjeessään, että tuki pantiin vasta tällöin täytäntöön ja että sen komissiolle lähettämää kirjettä voitiin pitää [EY:n] perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan – mukaisena ilmoituksena. Irlanti ei kuitenkaan koskaan lähettänyt asetuksen (EY) N:o 659/1999 4 artiklan 6 kohdan mukaista virallista ennakoilmoitusta komissiolle aikomuksestaan toteuttaa tukitoimenpide. Päinvastoin se pani toimenpiteen täytäntöön ainoastaan viikko sen jälkeen, kun se oli 6 päivänä toukokuuta 1983 päivätyssä kirjeessään pyytänyt komissiota pitämään tukea ilmoitettuna tukena. Tämän vuoksi komissio arvioi, että tukea on pidettävä asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan f [ala]kohdan mukaisena sääntöjenvastaisena tukena. Myös Ranskan ja Italian myöntämät tuet pantiin perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan vastaisesti täytäntöön ennen komission antamaa hyväksyntää. Jäsenvaltiot eivät voi vedota tällaisen tuen osalta asetuksen (EY) N:o 659/1999 4 artiklan 6 kohdassa vahvistettuihin sääntöihin. Vaikka asetus (EY) N:o 659/1999 tuli voimaan ainoastaan vuonna 1999, vastaavia sääntöjä sovellettiin jo ennen tätä ajankohtaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti.”

147 Komissio määräsi lisäksi alumiinioksidipäätöksen I 5 artiklan 5 kohdassa Irlannin perimään takaisin 3.2.2002 ja 31.12.2003 välisenä aikana myönnetyn riidanalaisen tuen sen saajalta eli AAL:ltä.

148 Alumiinioksidipäätöksen I 67 perustelukappaleesta ilmenee, että vaikka komissio vetosi mainitussa päätöksessä siihen, etteivät Ranskan tasavalta ja Italian tasavalta olleet ilmoittaneet sille soveltamiensa valmisteverovapautuksia, se ei ole sitä vastoin moittinut Irlantia missään vaiheessa siitä, ettei tämä ole ilmoittanut komissiolle riidanalaista vapautusta, vaan pelkästään siitä, ettei tämä ole ilmoittanut komissiolle ennalta oikeuskäytännössä Loranx edellytetyllä tavalla aikomuksestaan ottaa mainittu vapautus käyttöön, minkä Irlanti teki vain yksi viikko sen 6.5.1983 päivätyn kirjeen lähettämisen jälkeen, jolla Irlanti pyysi komissiota tarkastelemaan 28.1.1983 päivättyä kirjettä ilmoituksena. Tämä on johdonmukaista sen seikan kanssa, että Irlanti vain myöntyi 6.5.1983 päivätyssä kirjeessä komission 22.3.1983 päivätyssä kirjeessä tekemään ehdotukseen tarkastella 28.1.1983 päivättyä kirjettä, jolla Irlanti oli ilmoittanut sille suunnitelmastaan ottaa riidanalainen vapautus käyttöön, EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisena ilmoittamisena.

149 Koska riidanalaisessa päätöksessä ei ole perustelua, joka koskee sitä, että Irlanti ei ole ilmoittanut riidanalaista vapautusta komissiolle tai kyseinen vapautus on ilmoitettu puutteellisesti, unionin yleinen tuomioistuin ei voi ylittämättä valvontavaltansa rajoja kumoamiskanteen yhteydessä nojautua tällaiseen perusteluun hylätäkseen kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisen osan.

150 On siis hylättävä väitteet, joihin komissio on nojautunut kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisen osan osalta ja jotka koskevat ensisijaisesti sitä, ettei riidanalaista vapautusta ole ilmoitettu EY 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla ja toissijaisesti sitä, että väitetty ilmoitus on puutteellinen.

151 Toiseksi on tutkittava puolustautumisperuste, johon komissio on vedonnut kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen toisen osan osalta ja joka perustuu lähinnä siihen, että se on voinut vasta 6.5.1983 päivätyn kirjeen nojalla pitää 28.1.1983 päivättyä kirjettä riidanalaisen vapautuksen EY 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna ilmoittamisena, joten määräajan oli alettava kulua 6.5.1983 päivätyn kirjeen vastaanottamisesta.

- 152 Tältä osin on huomautettava, että Irlanti pyysi vasta 6.5.1983 päivätyllä kirjeellä komissiota tarkastelemaan sen 28.1.1983 päivätyä kirjettä EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisena ilmoituksena, kuten komissio ehdotti 22.3.1983 päivätyssä kirjeessä. Komissio väittää siis perustellusti, että ennen 6.5.1983 päivätyn kirjeen vastaanottamista ei ollut mahdollista katsoa, että riidanalainen tuki olisi ilmoitettu virallisesti, joten sille kyseisen tuen ensimmäiselle tutkinnalle varattu riittävä tai kohtuullinen aika saattoi alkaa kulua vasta tuon viimeisen kirjeen vastaanottamisesta.
- 153 Kolmanneksi on otettava kantaa puolustautumisperusteeseen, johon komissio vetoaa kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisen osan osalta ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen toisen osan osalta ja joka perustuu siihen, ettei 6.5.1983 päivätyä kirjettä voida, kuten kantajat väittävät, pitää suunnitellun tuen toteuttamista koskevana oikeuskäytännössä vaadittuna ennakoilmoituksena.
- 154 Tältä osin EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan (josta on tullut EY 88 artikla) sekä EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan määräysten sisällöstä että niiden tavoitteista ilmenee, että kyseisen artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina voimassa olevina tukina on pidettävä etenkin tukia, jotka on voitu panna sääntöjenmukaisesti täytäntöön EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten täytyessä, mukaan lukien sellaiset edellytykset, jotka ilmenevät yhteisöjen tuomioistuimen tälle artiklalle edellä 137 kohdassa mainitussa tuomiossa *Lorenz* (EU:C:1973:152, 4–6 kohta) antamasta tulkinnasta (edellä 141 kohdassa mainittu tuomio *Namur-Les assurances du crédit*, EU:C:1994:311, 13 kohta ja tuomio 17.6.1999, *Piaggio*, C-295/97, Kok., EU:C:1999:313, 48 kohta). Kun otetaan huomioon oikeuskäytäntöön *Lorenz* perustuvat menettelysäännöt, ilmoitettu tuki voi muuttua voimassa olevaksi tueksi sellaisen kahden tarpeellisen ja riittävän edellytyksen täytyessä, joista ensimmäinen on se, että jäsenvaltio antaa komissiolle ennakoilmoituksen suunnitellun tuen toteuttamisesta, ja toinen edellytys on se, että komissio ei aloita EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaista kontradiktorista menettelyä kahden kuukauden kuluessa tukea koskevasta täydellisestä ilmoituksesta (ks. vastaavasti tuomio 15.2.2001, *Itävalta v. komissio*, C-99/98, Kok., EU:C:2001:94, 84 kohta).
- 155 Käsiteltävässä tapauksessa on otettava kantaa ainoastaan siihen, onko jäsenvaltio jättänyt mahdollisesti noudattamatta edellytystä, joka koskee komissiolle suunnitellun tuen toteuttamisesta annettavaa ennakoilmoitusta ja joka on ainoa edellytys, jonka komissio on tutkinut riidanalaisen päätöksen 67 perustelukappaleessa (ks. edellä 146 kohta).
- 156 Vaikka katsotaan, että Irlanti on ilmoittanut riidanalaisen vapautuksen komissiolle täydellisesti ajankohtana, jolloin Irlanti pyysi komissiolta 6.5.1983 päivätyllä kirjeellä, että sen 28.1.1983 päivätyä kirjettä tarkastellaan EY 93 artiklan 3 kohdan mukaisena ilmoituksena, kuten komissio ehdotti 22.3.1983 päivätyssä kirjeessä, komissiolla oli – kun otetaan huomioon oikeuskäytäntöön *Lorenz* perustuvat menettelysäännöt – kaksi kuukautta aikaa aloittaa muodollinen tutkintamenettely. Näistä viimeksi mainituista säännöistä seuraa, että Irlanti saattoi vasta kyseisen määräajan päättymisen jälkeen eli lähtökohtaisesti 7.7.1983 ottaa riidanalaisen vapautuksen käyttöön (ks. vastaavasti edellä 154 kohdassa mainittu tuomio *Itävalta v. komissio*, EU:C:2001:94, 77 kohta), kunhan se oli antanut siitä ensin ennakoilmoituksen komissiolle, joten kyseisen vapautuksen perusteella myönnetty tuki kuului tämän jälkeen voimassa olevia tukia koskevan ohjelman piiriin (edellä 141 kohdassa mainittu tuomio *Namur-Les assurances du crédit*, EU:C:1994:311, 12 kohta).
- 157 Yhtäältä on todettava, ettei voida katsoa, että 6.5.1983 päivätty kirje, jossa vahvistettiin riidanalaisen vapautuksen ilmoittaminen komissiolle, olisi ollut myös mainitun vapautuksen käyttöön ottamista koskeva ennakoilmoitus. Vaikka näet myönnetään, että ennakoilmoitus olisi voitu antaa ennen muodollisen tutkintamenettelyn aloittamiselle asetetun kahden kuukauden määräajan päättymistä eli ajankohtana, jolloin Irlannilla ei missään tapauksessa ollut lupaa ottaa riidanalaista vapautusta käyttöön, on todettava, että Irlanti ei ole mainitussa kirjeessä ilmoittanut komissiolle millään tavalla siitä, että se ottaisi riidanalaisen vapautuksen käyttöön komission vaietessa asiasta, vaan se vain myönsi, että riidanalainen vapautus oli ilmoitettava, vahvisti, että se ilmoittaa tuon saman vapautuksen

komissiolle, ja toimitti komissiolle mainittua vapautusta koskevia lisätietoja. Toisaalta on huomautettava, ettei asiakirja-aineiston nojalla voida todeta, että Irlanti olisi 6.5.1983 päivätyyn kirjeen lähettämisen jälkeen ja ennen riidanalaisen vapautuksen käyttöön ottamista 12.5.1983 osoittanut komissiolle toimen, jota voidaan pitää ennakoilmoituksena mainitun vapautuksen käyttöön ottamisesta.

158 Komissio väittää näin ollen perustellusti, etteivät kaikki oikeuskäytännössä asetetut edellytykset sille, että ilmoitettu tuki voi muuttua voimassa olevaksi tueksi, olleet täyttyneet nyt käsiteltävässä tapauksessa.

159 Neljänneksi on vielä tutkittava kantajien väitteet, joiden mukaan komissio on itse käyttäytynyt ikään kuin riidanalainen vapautus olisi ollut voimassa olevaa tukea ja jotka perustuvat käytännössä komission ehdotuksesta tehtyjen neuvoston hyväksymispäätösten sisältöön ja pitkään ajanjaksoon, jonka aikana komissio ei ole aloittanut muodollista tutkintamenettelyä.

160 Tältä osin on huomautettava, että kysymys siitä, onko tuki edellä 154 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti uutta vai voimassa olevaa tukea ja edellyttääkö sen myöntäminen näin ollen EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa määrätyn alustavan tutkintamenettelyn käynnistämistä, ei voi riippua komission subjektiivisesta arvioinnista (ks. vastaavasti edellä 154 kohdassa mainittu tuomio Piaggio, EU:C:1999:313, 47 ja 48 kohta). Lisäksi pelkästään siitä, että komissio ei suhteellisen pitkän ajan kuluttua ole aloittanut tiettyä valtion toimenpidettä koskevaa tutkintaa, ei voi yksinään seurata, että tälle toimenpiteelle olisi annettava voimassa olevan tuen objektiivinen luonne, mikäli kyseessä on tuki (tuomio 30.4.2002, Government of Gibraltar v. komissio, T-195/01 ja T-207/01, Kok., EU:T:2002:111, 129 kohta).

161 Edellä 160 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee, että kantajien väitteet, jotka perustuvat lähinnä siihen, että komission käyttäytyminen ilmensi sen vakaumusta, jonka mukaan riidanalainen tuki oli voimassa olevaa tukea, eivät ole perusteltuja ja ne on hylättävä.

162 Kaikista edellä esitetyistä syistä on todettava, että komissio ei ole tehnyt virhettä, koska se ei ole katsonut, että riidanalainen tuki oli muuttunut ilmoittamisen jälkeen voimassa olevaksi tueksi. Määrätessään kyseisen tuen takaisin perimisestä taannehtivasti 3.2.2002 alkaen se ei ole siis myöskään jättänyt soveltamatta voimassa olevia tukiohjelmia koskevaa menettelyä, sellaisena kuin se on kodifioituna asetuksen N:o 659/1999 17 ja 18 artiklaan, koska viimeksi mainittua menettelyä ei sovellettu mainittuun tukeen.

163 Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen toinen osa on siten hylättävä perusteettomina.

Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen toinen osa ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen kolmas osa, jotka perustuvat EY 88 artiklan sekä asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan iv alakohdan ja 15 artiklan 3 kohdan rikkomiseen

164 Kantajat väittävät, että komissio on rikkonut EY 88 artiklaa sekä asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan iv alakohtaa ja 15 artiklan 3 kohtaa alumiinioksidipäätöksen I 68 perustelukappaleessa siltä osin kuin se ei ole ottanut huomioon luonnehtiessaan riidanalaisen tuen EY 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuksi uudeksi tueksi 17.7.1990 alkaen sitä, että AAL oli saanut kyseistä tukea jo vuoden 1983 syyskuusta alkaen, sitä, että komission toimivaltaan periä tuki takaisin sovellettava kymmenen vuoden vanhentumisaika, josta säädetään asetuksen

N:o 659/1999 15 artiklan 3 kohdassa, oli siis päättynyt silloin, kun komissio ryhtyi 17.7.2000 toimenpiteisiin, ja sitä, että kyseisestä ajankohdasta alkaen riidanalainen tuki oli katsottava voimassa olevaksi tueksi.

165 Irlanti moittii lisäksi asiassa T-50/06 RENV II komissiota siitä, että tämä ei ole noudattanut voimassa olevia tukiohjelmia koskevia menettelysääntöjä, sellaisina kuin ne on kodifioituina asetuksen N:o 659/1999 17 ja 18 artiklaan, siltä osin kuin se on määrännyt riidanalaisessa päätöksessä riidanalaisen tuen takaisin perimisestä taannehtivasti, ottamatta huomioon sitä, että sillä oli voimassa olevien tukiohjelmien jatkuvan valvonnan yhteydessä yksinomaan toimivalta määrätä kyseisen tuen lakkauttamisesta tai muuttamisesta määrittämässään määräajassa.

166 Irlanti vetoaa tältä osin ensinnäkin siihen, että – kuten oikeuskirjallisuudessa vahvistetaan – vanheneminen tapahtuu vanhentumisajan päättyessä, jos – kuten käsiteltävässä tapauksessa – tuen ominaisuudet eivät ole muuttuneet kyseisen määräajan aikana. Se vetoaa toiseksi velvollisuuteen luonnehtia valtiontuki joko asetuksen N:o 659/1999 15 artiklassa tarkoitetuksi ”voimassa olevaksi” tai ”uudeksi” tueksi, koska asetuksessa N:o 659/1999 ei ole säädetty ”osittain voimassa olevan ja osittain uuden” tuen käsitteestä. Se viittaa kolmanneksi oikeuskäytäntöön, josta seuraa, että vanhentumisajalla pyritään suojelemaan tiettyjen asianomaisten osapuolten, joihin kyseessä oleva jäsenvaltio ja tuensaaja kuuluvat, oikeuksia ja etuja. Irlanti vetoaa neljänneksi siihen, ettei 17.7.2000 päivätyllä kirjeellä, joka on laadittu asetuksen N:o 659/1999 15 artiklan 3 kohdassa säädetyn vanhentumisajan päättymisen jälkeen, ole vanhentumisajan lykkäävää vaikutusta. Se viittaa viidenneksi asetuksessa N:o 659/1999 olevaan käsitteeseen ”voimassa oleva tuki”, joka ei koske yksinomaan tiettyjä ajankohtana todellisuudessa saatuja taloudellisia etuja vaan sisältää myös tukiohjelmat. Irlanti moittii lisäksi komissiota siitä, että tämä ei ole noudattanut voimassa olevia tukiohjelmia koskevia menettelysääntöjä, sellaisina kuin ne on kodifioituina asetuksen N:o 659/1999 17 ja 18 artiklaan, siltä osin kuin se on määrännyt riidanalaisessa päätöksessä riidanalaisen tuen takaisin perimisestä taannehtivasti, ottamatta huomioon sitä, että sillä oli voimassa olevien tukiohjelmien jatkuvan valvonnan yhteydessä toimivalta yksinomaan määrätä kyseisen tuen lakkauttamisesta tai muuttamisesta määrittämässään määräajassa.

167 AAL vetoaa ensimmäiseksi siihen, että komission riidanalaisessa päätöksessä asetuksen N:o 659/1999 15 artiklasta omaksuma tulkinta, jonka mukaan pelkästään riidanalaisen vapautuksen perusteella myönnetyn tuen se osa, jonka osalta vanhentumisaika on päättynyt, on voimassa olevaksi tueksi katsottavaa tukea, on ristiriidassa oikeusvarmuuden periaatteen kanssa. Se väittää toiseksi, että komissio ei voinut väittää ensimmäistä kertaa vastineessa, että riidanalainen vapautus oli tukiohjelma eikä yksittäistä tukea, jota AAL:lle oli myönnetty peräkkäin joka kerta, kun se oli riidanalaisen vapautuksen nojalla vapautettu valmisteverosta tullitoimen yhteydessä. Se nojautuu kolmanneksi asetuksen N:o 659/1999 15 artiklan 3 kohdassa olevaan ilmaisuun ”katso[a]”, josta voidaan päätellä käsiteltävässä tapauksessa, että yksittäisen tuen on katsottava muuttuneen voimassa olevaksi tueksi siitä lähtien, kun kymmenen vuotta on kulunut ensimmäisen tuen myöntämisestä vuonna 1983.

168 Komissio vaatii, että ensimmäisten kanneperusteiden nyt käsiteltävänä olevat osat on hylättävä perusteettomina.

169 Siltä osin kuin kantajat vetoavat asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan iv alakohdan rikkomiseen on huomautettava, että edellä 140 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan on niin, että koska kyseinen säännös oli voimassa silloin, kun komissio otti kantaa riidanalaiseen tukeen, sitä voidaan soveltaa nyt käsiteltävässä tapauksessa.

170 Viimeksi mainitun säännöksen mukaan ”voimassa olevalla tuella” tarkoitetaan ”tukia, jo[tka] voidaan tämän asetuksen 15 artiklan nojalla katsoa voimassa olevaksi tueksi”.

171 Asetuksen N:o 659/1999 15 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Komission toimivaltuuksiin periä tuki takaisin sovelletaan kymmenen vuoden vanhentumisaikaa.

2. Vanhentumisaika alkaa päivästä, jona sääntöjenvastainen tuki on myönnetty tuen saajalle joko yksittäisenä tukena tai tukiohjelmaan kuuluvana tukena. Sääntöjenvastaista tukea koskevat komission toimet tai jäsenvaltion komission pyynnöstä toteuttamat toimet keskeyttävät vanhentumisaajan. Vanhentumisaika alkaa uudelleen kunkin keskeytyksen jälkeen. Vanhentumisaikaa laskettaessa ei oteta huomioon aikaa, jona komission päätös on Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltävänä.

3. Tuki, jonka osalta vanhentumisaika on kulunut umpeen, katsotaan voimassa olevaksi tueksi.”

172 Kuten asetuksen N:o 659/1999 johdanto-osan 14 perustelukappaleesta ilmenee, tuon saman asetuksen 15 artiklassa vahvistetulla vanhentumisaajalla pyritään muun muassa suojelemaan tiettyjä asianomaisia osapuolia, joihin kyseessä oleva jäsenvaltio ja tuensaaja kuuluvat (tuomio 6.10.2005, Scott v. komissio, C-276/03 P, Kok., EU:C:2005:590, 30 kohta).

173 Aluksi on huomautettava, että asetuksen N:o 659/1999 15 artikla on menettelysääntö, jota on edellä 141 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan tarkoitus soveltaa sen voimaan tullessa eli tässä tapauksessa 16.4.1999. Siltä osin kuin asetuksen N:o 659/1999 11 artiklan 2 kohdan viimeisestä alakohdasta poiketen tuon saman asetuksen 15 artiklassa ei ole mitään siirtymäsäännöstä sen ajallisesta soveltamisesta, on kuitenkin katsottava, että kyseistä säännöstä sovelletaan kaikkiin muodollisiin tutkintamenettelyihin, jotka olivat vireillä 16.4.1999 tai jotka on aloitettu kyseisestä ajankohdasta alkaen (ks. vastaavasti tuomio 28.11.2008, Hotel Cipriani ym. v. komissio, T-254/00, T-270/00 ja T-277/00, Kok., EU:T:2008:537, 357 kohta). Tästä seuraa, että vaikka tuki on myönnetty asetuksen N:o 659/1999 15 artiklan voimaantuloa aikaisempana ajankohtana, tuen myöntäminen on kuitenkin johtanut siihen, että kyseisessä artiklassa säädetty kymmenen vuoden vanhentumisaika on alkanut kulua, kun kyseisen tuen takaisin perimistä koskeva päätös tehdään, kuten käsiteltävässä tapauksessa, mainitun artiklan voimaantulon jälkeen.

174 Kantajat väittävät käsiteltävässä tapauksessa lähinnä, että komissio teki virheen katsoessaan, että riidanalainen tuki oli uutta tukea, vaikka se oli alumiinioksidipäätöksen I 68 perustelukappaleessa päätelty, että riidanalaisen vapautuksen nojalla myönnetty tuki oli tukea, joka voidaan katsoa asetuksen N:o 659/1999 15 artiklan nojalla tuon saman asetuksen 1 artiklan b alakohdan iv alakohdassa tarkoitetuksi voimassa olevaksi tueksi 17.7.1990 aikaisemman ajanjakson osalta, ja vaikka asetuksen N:o 659/1999 15 artiklassa säädettyä vanhentumisaikaa oli sovellettava myös riidanalaiseen tukeen.

175 Komissio huomautti alumiinioksidipäätöksen I 68 perustelukappaleessa seuraavaa:

”– tuki voidaan katsoa vain osittain asetuksen (EY) N:o 659/1999 15 artiklan mukaiseksi voimassa olevaksi tueksi. Kyseisen artiklan mukaan komission toimivaltuuksiin periä tuki takaisin sovelletaan kymmenen vuoden vanhentumisaikaa, joka alkaa päivästä, jona sääntöjenvastainen tuki on myönnetty. Irlannin tapauksessa vanhentumisaajan keskeytti 17 päivänä heinäkuuta 2000 päivätty komission kirje. Tämän vuoksi ainoastaan Irlannin myöntämää vapautusta voidaan pitää voimassa olevana tukena siltä osin kuin se koskee 17 päivää heinäkuuta 1990 edeltänyttä ajanjaksoa.”

176 Edellä mainitusta alumiinioksidipäätöksen I perustelukappaleesta ilmenee, että komissio katsoi siinä, että riidanalainen vapautus oli 17.7.2000 edeltäneen ajanjakson osalta tukea, joka voitiin katsoa asetuksen N:o 659/1999 15 artiklan nojalla tuon saman asetuksen 1 artiklan b alakohdan iv alakohdassa tarkoitetuksi voimassa olevaksi tueksi.

177 Komissio väittää kirjelmässään, että kyseinen ratkaisu on perusteltavissa sillä, että riidanalainen vapautus oli asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan d alakohdassa tarkoitettu ”tukiohjelma”, ja sillä, että tuon saman asetuksen 15 artiklan mukaan vanhentumisaika alkoi kulua vasta päivästä, jona sääntöjenvastainen tuki oli todellisuudessa myönnetty AAL:lle kyseisen ohjelman nojalla.

- 178 Asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan d alakohdan mukaan ”tukiohjelmalla” tarkoitetaan ”säädöstä tai päätöstä, jonka perusteella yksittäisiä tukia voidaan myöntää yrityksille, jotka määritellään säädöksessä tai päätöksessä yleisesti ja käsitteellisesti ilman, että edellytetään muita täytäntöönpanotoimenpiteitä, sekä säädöstä tai päätöstä, jonka perusteella erityiseen hankkeeseen liittymätöntä tukea voidaan myöntää yhdelle tai useammalle yritykselle toistaiseksi ja/tai rajoittamaton määrä”. Kyseisessä säännöksessä kodifioidaan aikaisempi oikeuskäytäntö sitä täsmentämällä (ks. vastaavasti tuomio 5.6.1996, Kahn Scheepvaart v. komissio, T-398/94, Kok., EU:T:1996:73, 41 ja 49 kohta).
- 179 Käsiteltävässä tapauksessa on selvää, että riidanalainen vapautus otettiin Irlannin oikeudessa käyttöön vuoden 1983 määräyksellä, joka tuli voimaan 13.5.1983. Kyseisellä määräyksellä myönnettiin alumiinioksidin valmistuksessa polttoaineena käytettävien kivennäisöljyjen valmisteverosta alennus, joka oli mainitun valmisteveron suuruinen, mikä merkitsee käytännössä kyseistä veroa koskevan vapautuksen käyttöön ottamista. Vaikka otetaan huomioon neuvoston hyväksymispäätöksissä vahvistetut riidanalaista vapautusta koskevat täsmälliset maantieteelliset ja ajalliset edellytykset (ks. vastaavasti edellä 27 kohdassa mainittu tuomio komissio v. Irlanti ym., EU:C:2013:812, 50 kohta), kyseinen toimenpide oli – toisin kuin AAL väittää – asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan d alakohdassa tarkoitettu ”tukiohjelma”, koska tuensaajat oli määritelty yleisesti ja käsitteellisesti alumiinioksidin valmistajiksi ja koska niille myönnetyn tuen määrä oli rajoittamaton.
- 180 Siltä osin kuin AAL moittii komissiota siitä, että se on katsonut ensimmäistä kertaa vastineessa, että riidanalainen vapautus oli tukiohjelma eikä yksittäistä tukea, on riittävää todeta, että mainittu väite perustuu lähtökohtaan, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen mukaan riidanalaista vapautusta ei voitu luonnehtia asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan d alakohdassa tarkoitetuksi tukiohjelmaksi. AAL ei esitä kuitenkaan mitään seikkaa tällaisen lähtökohdan tueksi. Tämä väite on siis hylättävä.
- 181 Kuten komissio perustellusti huomauttaa, asetuksen N:o 659/1999 15 artiklan 2 kohdasta ilmenee, että vanhentumisaika alkaa tukiohjelman yhteydessä päivästä, jona sääntöjenvastainen tuki on myönnetty tuensaajalle, eli nyt käsiteltävässä tapauksessa jokaisesta kerrasta, jona AAL maahantoi mineraaliöljyjä – tai jona sille luovutettiin niitä jalostamosta tai varastosta –, jotka oli tarkoitettu käytettäväksi polttoaineena alumiinioksidin valmistuksessa sen tehtaassa Shannonin alueella. AAL:ään sovellettiin näet kaikkien näiden toimien yhteydessä käytännössä riidanalaista vapautusta ja sille myönnettiin yksittäin kyseiseen vapautukseen perustuva tuki (ks. edellä 173 kohdassa mainittu tuomio Hotel Cipriani ym. v. komissio, EU:T:2008:537, 364 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Toisin kuin kantajat väittävät, asetuksen N:o 659/1999 15 artiklassa säädetty vanhentumisaika alkoi kulua kunkin riidanalaista vapautusta vastaavan tukiohjelman perusteella näin myönnetyn tuen osalta mainitun tuen myöntämispäivästä (ks. vastaavasti tuomio 8.12.2011, France Télécom v. komissio, C-81/10 P, Kok., EU:C:2011:811, 84 kohta).
- 182 Kyseistä asetuksen N:o 659/1999 15 artiklan tulkintaa, joka koskee vanhentumisajan alkamisajankohtaa (dies a quo) tukiohjelman perusteella myönnetyn tuen osalta, ei voida kyseenalaistaa edellä 172 kohdassa mainitulla tuomiolla Scott v. komissio (EU:C:2005:590), johon Irlanti on vedonnut asiassa T-50/06 RENV II ja joka koski yksinomaan yksittäisen tuen osalta sitä, edellyttikö tuossa samassa artiklassa vahvistetun vanhentumisajan keskeytyminen sitä, että vanhenemisen keskeyttävä toimi annetaan tiedoksi tuensaajalle.
- 183 Asetuksen N:o 659/1999 15 artiklassa säädetty vanhentumisaika on lisäksi keskeytetty riidanalaisen vapautuksen osalta 17.7.2000 päivätyllä komission kirjeellä.
- 184 Komissio on tässä yhteydessä todennut alumiinioksidipäätöksen I 68 perustelukappaleessa siis perustellusti, että asetuksen N:o 659/1999 15 artiklassa säädetty vanhentumisaika oli päättynyt ainoastaan ennen 17.7.1990 myönnetyn vapautuksen osalta ja että kyseisen ajankohdan jälkeen myönnettyä riidanalaista tukea ei siis voitu katsoa asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan iv alakohdassa, kun sitä luetaan yhdessä tuon saman asetuksen 15 artiklan 3 kohdan kanssa, tarkoitetuksi voimassa olevaksi tueksi. Määrätessään kyseisen tuen takaisin perimisestä taannehtivasti 3.2.2002

alkaen, komissio ei siis jättänyt myöskään soveltamatta voimassa olevia tukiohjelmia koskevaa menettelyä, sellaisena kuin se on kodifioituna asetuksen N:o 659/1999 17 ja 18 artiklaan, koska viimeksi mainittua menettelyä ei sovellettu mainittuun tukeen.

- 185 Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen toinen osa ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen kolmas osa on siten hylättävä perusteettomina.

Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen kolmas osa ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa, jotka perustuvat EY 88 artiklan sekä asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan i alakohtaan kodifioitun säännön rikkomiseen

- 186 Kantajat väittävät, että komissio on rikkonut riidanalaisessa päätöksessä EY 88 artiklaa sekä asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan i alakohtaan kodifioitua sääntöä siltä osin kuin se ei ole ottanut huomioon luonnehtiessaan riidanalaisen tuen EY 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuksi uudeksi tueksi sitä, että ennen Irlannin liittymistä Euroopan talousyhteisöön (ETY) 1.1.1973 Irlanti oli antanut oikeudellisesti velvoittavan sitoumuksen Alcanille riidanalaisen vapautuksen soveltamisesta Alcanin Shannonin alueelle sijoittaman alumiinioksidin tuotantotehtaan, joka luovutettiin myöhemmin AAL:lle, toiminnan yhteydessä, joten riidanalainen tuki on myönnetty ennen kuin ETY:n perustamissopimus tuli voimaan Irlannissa.

- 187 Irlanti nojautuu tältä osin ensinnäkin sitoumukseen, joka oli muotoutunut Alcanin kanssa vuodesta 1970 alkaen käydyissä kirjeenvaihtoissa ja jonka mukaan alumiinioksidin valmistuksessa tehtaassa, jonka Alcan suunnitteli rakentavansa Shannonin alueelle, käytettävistä raaka-aineista ei kannettaisi veroa. Se vetoaa toiseksi siihen, että kyseinen sitoumus oli Irlannin oikeuden mukaan oikeudellisesti velvoittava, minkä Irlannin hallituksen oikeudelliset neuvonantajat ja Attorney General ovat vuonna 1981 vahvistaneet. Se viittaa kolmanneksi siihen, ettei komissio ole tehnyt yksityiskohtaista tutkimusta kyseisen sitoumuksen luonteesta Irlannin oikeudessa. Se vetoaa neljänneksi sen 6.5.1983 päivätyn kirjeen sisältöön, jossa se ei ole missään vaiheessa myöntänyt, että riidanalainen tuki ei ole voimassa olevaa tukea, vaan jossa se on pelkästään vastannut komission tarjoukseen tarkastella vuoden 1983 tammikuussa päivättyä kirjettä ilmoituksena riidanalaisen vapautuksen käyttöön ottamisesta. Irlannin mukaan on viidenneksi merkitykseltä, että vuoden 1983 määräys on annettu sen jälkeen, kun ETY:n perustamissopimus tuli voimaan sen alueella, koska kyseinen määräys merkitsi vain Alcanille ennen mainittua voimaantuloa annetun oikeudellisesti velvoittavan sitoumuksen muodollista täytäntöönpanoa ja että kyseisen sitoumuksen antamisajankohtana laki, jonka nojalla ministeri saattoi antaa mainitun määräyksen, oli jo voimassa.

- 188 AAL vetoaa ensinnäkin Irlannin Alcanille vuoden 1970 huhtikuussa antamaan oikeudellisesti velvoittavaan sitoumukseen, jonka nojalla alumiinioksidin valmistuksessa siinä tehtaassa, jonka Alcan suunnitteli rakentavansa Shannonin alueelle, käytettävistä raaka-aineista ei kannettaisi veroa ja jonka olemassaolo on vahvistettu Alcanille Irlannin komissiolle lähettämässä 28.1.1983 päivätyssä kirjeessä. Se vetoaa toiseksi siihen Irlannin jatkuvasti, myös 6.5.1983 päivätyssä kirjeessä vahvistamaan näkemykseen, jonka mukaan riidanalainen vapautus oli tukea, jota ei tarvinnut ilmoittaa, sillä se oli olemassa jo Irlannin liittyessä ETY:öön, ja jonka pelkästä käyttöön ottamisesta oli ilmoitettu komissiolle vuonna 1983. Se viittaa kolmanneksi siihen, ettei erityisesti sovellettavalla verojärjestelmällä ole merkitystä, koska tuki muodostui yleisestä vapauttamisesta jalostukseen tarkoitettuja raaka-aineita koskevasta kotimaisesta verosta. Se korostaa neljänneksi sen Irlannin lainsäädäntömenettelyn luonnetta, jossa ministeri tekee päätöksensä asetuksella ja parlamentti vahvistaa asetuksen tämän jälkeen lainsäädäntötoimin.

- 189 Komissio vaatii, että kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen kolmas osa jätetään tutkimatta nemo potest venire contra factum proprium -säännön nojalla, koska Irlanti on esittänyt hallinnollisen menettelyn yhteydessä vastakkaisen näkemyksen. Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen kolmas osa on joka tapauksessa perusteeton. Komissio vaatii lisäksi, että kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa hylätään perusteettomana.
- 190 Siltä osin kuin kantajat vetoavat virallisesti asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan i alakohdan rikkomiseen on alustavasti huomautettava, että silloin, kun komissio otti kantaa riidanalaiseen tukeen, asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan i alakohta oli voimassa, joten sitä voidaan edellä 140 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan soveltaa nyt käsiteltävässä tapauksessa.
- 191 Viimeksi mainitun säännöksen mukaan ”voimassa oleva[na] tu[kena]” voidaan pitää ”tukia, jotka olivat olemassa ennen perustamissopimuksen voimaantuloa kyseisessä jäsenvaltiossa, eli tukiohjelmia ja yksittäisiä tukia, jotka on otettu käyttöön ennen perustamissopimuksen voimaantuloa ja joita voidaan soveltaa edelleen perustamissopimuksen voimaantulon jälkeen”.
- 192 Komission esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen kolmannen osan osalta on ensimmäiseksi huomautettava, että nemo potest venire contra factum proprium -säännön mukaan kukaan ei voi riitauttaa sitä, minkä hän on aikaisemmin myöntänyt (ks. vastaavasti ja analogisesti määräys 13.2.2014, *Marszałkowski v. SMHV*, C-177/13 P, EU:C:2014:183, 73 ja 74 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 193 Käsiteltävässä tapauksessa on niin, että olettaen, että komissio voi perustellusti vedota nemo potest venire contra factum proprium -sääntöön alun perin hallinnollisessa menettelyssä esitettyjen väitteiden osalta, on tarkastettava, onko Irlanti myöntänyt mainitussa menettelyssä, ettei se ole myöntänyt riidanalaisista tukea ennen liittymistään ETY:öön 1.1.1973.
- 194 Irlanti totesi 6.5.1983 päivätyssä kirjeessä, että se saattoi hyväksyä niiden komission 22.3.1983 päivätyssä kirjeessä esitettyjen väitteiden nojalla, jotka koskivat Irlannin Alcanille antamia sitoumuksia, että mainittujen sitoumusten täytäntöönpano oli ilmoitettava EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti, ja pyysi näin ollen, että sen 28.1.1983 päivättyä kirjettä tarkastellaan tällaisena ilmoituksena. Alumiinioksidipäätöksen I 65 perustelukappaleen viimeisessä virkkeessä komissio siis huomautti, että Irlanti oli 6.5.1983 päivätyssä kirjeessään hyväksynyt sen väitteet, joiden mukaan riidanalainen tuki oli ilmoitettava, mikä merkitsi sitä, ettei kyse ollut voimassa olevasta tuesta vaan asetuksen N:o 695/1999 1 artiklan c alakohdassa tarkoitettusta uudesta tuesta, ja pelkästään uusia tukia koskee EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa säädetty ilmoitusvelvollisuus (edellä 154 kohdassa mainittu tuomio *Piaggio*, EU:C:1999:313, 48 kohta).
- 195 Kuten riidanalaisen päätöksen 53 perustelukappaleesta ilmenee, Irlanti oli kuitenkin palauttanut muodollisen tutkintamenettelyn yhteydessä mieleen riidanalaisen vapautuksen taustan ja väittänyt, että se on luonnehdittava voimassa olevaksi tueksi.
- 196 AAL:n komissiolle lähetetyssä 1.3.2002 päivätyssä kirjeessä kyseinen kiistäminen oli tosi rajattu kysymykseen siitä, oliko riidanalainen vapautus, joka oli alun perin uutta tukea, muuttunut komissiolle tehdyn ilmoituksen jälkeen voimassa olevaksi tueksi sen oikeuskäytännön *Lorenz* perusteella, joka on tämän jälkeen kodifioitu asetuksen N:o 695/1999 1 artiklan b alakohdan iii alakohtaan (ks. edellä 135 ja 136 kohta). AAL näet huomautti kyseisessä kirjeessä, että ”Irlannin viranomaiset ovat ilmoittaneet vapautuksen valtiontukena vuoden 1983 toukokuussa, ja siitä on tullut valtiontukisäännöissä tarkoitettua voimassa olevaa tukea”.
- 197 Irlanti katsoi kuitenkin edelleen riidanalaisen päätöksen 13 perustelukappaleessa mainitun 8.1.2002 päivätyn kirjeen, jonka jäljennös on esitetty vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin, 3.1 kohdassa, että sen mukaan ”viranomaisten on katsottava hyväksyneen kyseessä olevan

tuen vuonna 1970 ennen Irlannin liittymistä ETY:öön ja se on ollut käytössä vuodesta 1982 alkaen”. Irlanti on lisäksi riidanalaisen päätöksen 13 perustelukappaleessa mainitun 26.4.2002 päivätyn kirjeen, jonka jäljennös on esitetty vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin, liitteessä toimittanut komission pyynnöstä useita asiakirjoja, joilla pyritään osoittamaan, että Irlanti oli myöntänyt riidanalaisen tuen ennen liittymistään ETY:öön.

- 198 Oikeudenkäyntiasiakirjojen tutkinnasta ilmenee siis, että ilmoitettuaan vapautuksen komissiolle Irlanti väitti edelleen hallinnollisessa menettelyssä myöntäneensä riidanalaisen tuen ennen liittymistään ETY:öön, minkä johdosta komissio ryhtyi tutkimaan tuota kysymystä.
- 199 Tällaisessa asiayhteydessä on niin, että vaikka Irlanti on vastannut myönteisesti komission tarjoukseen tarkastella vuoden 1983 tammikuussa päivättyä kirjettä ilmoituksena riidanalaisen vapautuksen käyttöön ottamisesta, ei ole mahdollista todeta, että Irlanti olisi kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen kolmannen osan yhteydessä riitauttanut tosiseikat ja oikeudelliset seikat, jotka se oli väitetyt tunnistanut aikaisemmin hallinnollisessa menettelyssä.
- 200 On siis katsottava, että komission väite, jonka mukaan Irlanti on hallinnollisen menettelyn aikana myöntänyt, ettei se ole myöntänyt riidanalaista tukea ennen liittymistään ETY:öön 1.1.1973, ei perustu tosiseikkoihin, ja komission *nemo potest venire contra factum proprium* -säännön perusteella esittämä oikeudenkäyntiväite on tämän johdosta hylättävä.
- 201 Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen kolmannen osan ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisen osan perusteltavuudesta on toiseksi huomautettava, että jotta tukiohjelma voidaan katsoa asetuksen N:o 695/1999 1 artiklan b alakohdan i alakohdassa tarkoitetuksi ”voimassa oleva[ksi] tue[ksi]”, tukiohjelma on paitsi pitänyt myöntää ennen asianomaisen jäsenvaltion liittymistä ETY:öön siinä mielessä, että toimivaltainen kansallinen viranomainen on sitoutunut oikeudellisesti velvoittavalla toimella myöntämään tukia mainitun ohjelman mukaisesti (ks. vastaavasti tuomio 14.1.2004, *Fleuren Compost v. komissio*, T-109/01, Kok., EU:T:2004:4, 73 ja 74 kohta), mutta se on pitänyt myös ottaa käyttöön siinä mielessä, että tietyt mainitun ohjelman yhteydessä myönnettyt tuet on todellakin tosiasiallisesti maksettu.
- 202 Käsiteltävässä tapauksessa asianosaisten kesken on selvää, että riidanalainen vapautus, joka perustui kantajien mukaan Irlannin Alcanille ennen ETY:öön liittymistään 1.1.1973 antamaan sitoumukseen, on joka tapauksessa otettu käyttöön vasta vuodesta 1983 alkaen eli mainittua liittymistä paljon myöhäisempänä ajankohtana. Kun kantajilta on tiedusteltu tästä asiasta suullisessa käsittelyssä, ne eivät ole kyenneet osoittamaan, että kyseessä olevan tukiohjelman käyttöön ottamista ennen asianomaisen jäsenvaltion liittymistä ETY:öön koskeva edellytys, jonka on täyttyttävä, jotta mainittua tukiohjelmaa voidaan pitää asetuksen N:o 695/1999 1 artiklan b alakohdan i alakohdassa tarkoitettuna ”voimassa oleva[na] tu[kena]”, olisi täyttynyt käsiteltävässä tapauksessa.
- 203 Tarvitsematta siis tarkastaa, oliko – kuten kantajat väittävät – Irlanti antanut ennen ETY:öön liittymistään Alcanille oikeudellisesti velvoittavan sitoumuksen riidanalaisen vapautuksen soveltamisesta Alcanin Shannonin alueelle sijoittaman alumiinioksidin tuotantotehtaan, joka luovutettiin myöhemmin AAL:lle, toiminnan yhteydessä, voidaan todeta, ettei yksi niistä edellytyksistä ole täyttynyt käsiteltävässä tapauksessa, joiden nojalla riidanalainen vapautus voitaisiin luonnehtia asetuksen N:o 695/1999 1 artiklan b alakohdan i alakohdassa tarkoitetuksi ”voimassa oleva[ksi] tue[ksi]”. Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen kolmas osa ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa on siis hylättävä perusteettomina.
- 204 Koska kaikki nyt käsiteltävien kanteiden tueksi esitettyjen ensimmäisten kanneperusteiden yhteydessä esitetyt osat on hylätty, mainitut kanneperusteet on hylättävä kokonaisuudessaan.

Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetty kolmas kanneperuste, joka perustuu luottamuksensuojan periaatteen loukkaamiseen, ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty neljäs kanneperuste, joka perustuu luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteiden loukkaamiseen

- 205 Irlanti väittää kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn kolmannen kanneperusteen yhteydessä, että komissio on loukannut riidanalaisessa päätöksessä luottamuksensuojan periaatetta, kun se on päättänyt, että AAL:n perusteltu luottamus väitetysti myönnetyn tuen sääntöjenmukaisuuteen oli päättynyt 2.2.2002 eli silloin, kun muodollisen tutkintamenettelyn aloittamispäätös julkaistiin. Irlanti vetoaa tältä osin aluksi siihen, että AAL:lle on voinut syntyä perusteltu luottamus riidanalaisen tuen luonnehtimiseen voimassa olevaksi tueksi. Se nojautuu yhtäältä siihen, että alumiinioksidipäätös I on ristiriitainen, koska sen 68 ja 104 perustelukappaleessa päätellään, että riidanalainen tuki on osittain voimassa olevaa tukea ennen 17.7.1990 myönnetyn tuen osalta, samalla, kun siinä todetaan, että kyseinen tuki on EY 87 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua laajalti yhteismarkkinoille soveltumatonta uutta tukea. Irlanti vetoaa toisaalta komission tekemään virheeseen, joka muodostuu ensimmäiseksi siitä, ettei komissio ole luonnehtinut riidanalaista tukea voimassa olevaksi tueksi, toiseksi siitä, ettei se ole soveltanut käsiteltävässä tapauksessa voimassa olevia tukiohjelmia koskevaa menettelyä, sellaisena kuin se on kodifioituna asetukseen N:o 659/1999, ja kolmanneksi siitä, että se on viivästellyt tehdessään päätöksen siitä, että riidanalainen tuki ei ollut EY 87 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla yhteismarkkinoille soveltuvaa, koska riidanalainen päätös on tehty yli 43 kuukautta sen jälkeen, kun komissio sai vuoden 2002 huhtikuussa Irlannin vastauksen komission lähettämään viimeiseen lisätietopyyntöön. Irlanti väittää tämän jälkeen, että komissio ei voinut omia oikeutta tai toimivaltaa päättää riidanalaisessa päätöksessä siitä ajankohdasta, jolloin AAL:lle on syntynyt perusteltu luottamus väitetysti myönnetyn tuen sääntöjenmukaisuuteen ja jolloin kyseistä luottamusta ei enää ollut. Irlanti katsoo lopuksi, että sillä ja AAL:llä oli oikeus nojautua päätökseen 2001/224, jolla sille annettiin lupa soveltaa riidanalaista vapautusta edelleen 31.12.2006 saakka.
- 206 Irlanti väittää vastauksessaan, että asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 6 kohdan, jossa todetaan, että komission on pyrittävä tekemään päätös 18 kuukauden kuluessa, kohtuusperiaatteen ja sen nojalla, että komissio on ominut toimivallan päättää itse luottamuksensuojan periaatteen soveltamisesta AAL:ään, tuen takaisin periminen on rajattava alumiinioksidipäätöksen I tekemistä edeltäneiden 18 kuukauden ajanjaksoon. Lisäksi on otettava huomioon se, että komissio oli antanut ristiriitaisia signaaleja AAL:n osalta, ja se, että AAL ei voi rajata tappioitaan siinä tapauksessa, että väitetysti myönnetty tuki on palautettava 3.2.2002 alkaen. Lopuksi on otettava huomioon se, että komissio ei ole antanut määräystä riidanalaisen tuen maksamisen keskeyttämisestä asetuksen N:o 659/1999 11 artiklan 1 kohdan nojalla eikä se ole siis pyrkinyt lieventämään kyseisen tuen vaikutuksia yhteismarkkinoihin.
- 207 AAL väittää kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn neljännen kanneperusteen yhteydessä, että komissio on loukannut riidanalaisessa päätöksessä luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteita. Tämä kanneperuste jakautuu kahteen osaan, joista jälkimmäinen on lisäväitteiden perusteella vain ensimmäisen jatke.
- 208 AAL väittää neljännen kanneperusteen ensimmäisen osan yhteydessä, että komissio on loukannut riidanalaisessa päätöksessä luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteita muun muassa, kun se on määrännyt riidanalaisen tuen takaisin perimisestä niistä alumiinioksidipäätöksen I 98 ja 99 perustelukappaleessa esitetystä syistä, että yhtäältä AAL ei voinut enää luottaa perustellusti riidanalaisen päätöksen laillisuuteen sen jälkeen, kun muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehty päätös oli julkaistu, ja että toisaalta oikeusvarmuuden periaatetta ei enää sovellettu ajankohtana, jolloin se oli selventänyt tilanteen, joka oli aikaisemmin ollut moniselitteinen. AAL katsoo, että käsiteltävässä tapauksessa on olemassa poikkeuksellisia olosuhteita, joiden johdosta se voi oikeuskäytännön mukaan väittää luottaneensa perustellusti siihen, että riidanalainen tuki oli myönnetty laillisesti päätöksen 2001/224 nojalla eikä sitä perittäisi takaisin, ja siihen, että riidanalaista vapautusta voitiin soveltaa laillisesti 31.12.2006 saakka tuon viimeksi mainitun päätöksen nojalla, ja

että näin oli jopa muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyn päätöksen julkaisemisen jälkeen. Mainitulla julkaisemisella ei ole päätetty moniselitteistä tilannetta riidanalaisen vapautuksen laillisuuden osalta. AAL vetoaa tältä osin ensimmäiseksi riidanalaisesta vapautuksesta komissiolle vuonna 1983 tehtyyn ilmoitukseen ja siihen, että komissio ei ole ryhtynyt toimenpiteisiin ja se on vaiennut asiasta 17 vuoden ajan. Se viittaa toiseksi komission ehdotuksesta yksimielisesti tehtyihin neuvoston hyväksymispäätöksiin, joiden johdosta se on ajatellut, että riidanalainen tuki oli sääntöjenmukaista siltä osin kuin kyseisissä päätöksissä todettiin lähtökohta tai niissä nojaututtiin lähtökohtaan, jonka mukaan riidanalainen vapautus ei johda kilpailun vääristymiseen, ja annettiin Irlannille lupa soveltaa riidanalaista vapautusta viimeksi vuoteen 2006 saakka. Se nojautuu kolmanneksi vuoden 1999 marraskuussa annettuun neuvoston hyväksymispäätöstä koskevaan ehdotukseen, josta ilmenee komission aikomus saada tietyn ajan kuluttua poistetuksi riidanalaisen vapautuksen soveltamista koskeva lupa muttei aikomus periä mainitun vapautuksen nojalla myönnetty tuki takaisin koko siltä ajanjaksolta, jolle neuvosto oli sen hyväksynyt. AAL väittää neljänneksi luottaneensa siihen, että Irlanti noudattaisi valtioneuvoston mukaisia velvollisuuksiaan. Se viittaa viidenneksi muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyn päätöksen julkaisemiseen, joka ilmaisi yksinomaan komission epäilyjä riidanalaisen tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille ja jolla ei voitu päättää sillä päätöksen 2001/224 osalta olevaa perusteltua luottamusta siihen, että vuoteen 2006 saakka myönnettyä tukea ei joka tapauksessa perittäisi takaisin. AAL vetoaa kuudenneksi luottaneensa siihen, että muodollinen tutkintamenettely ei johtaisi valtioneuvoston tukea koskevaan kielteiseen päätökseen. Se viittaa seitsemänneksi komission viivästelyyn tehtäessä alumiinioksidipäätös I, joka tehtiin hyvän hallinnon ja oikeusvarmuuden periaatteiden vastaisesti yli 43 kuukautta sen jälkeen, kun komissio sai vuoden 2002 huhtikuussa Irlannin vastauksen komission lähettämään viimeiseen lisätietopyyntöön, millä on vahvistettu sen perusteltua luottamusta siihen, ettei riidanalaista tukea perittäisi takaisin. AAL kiinnittää kahdeksanneksi huomiota komission omaksumaan käyttäytymiseen neuvoston antaessa direktiivin 2003/96 ja etenkin komission 27.10.2003 päivättyyn lehdistötiedotteeseen, jolla annetaan tunnustusta kyseisen direktiivin antamiselle, mikä on ruokkinut sen perusteltua luottamusta riidanalaisen tuen sääntöjenmukaisuuteen valtioneuvoston mukaisista kannalta. Se mainitsee yhdeksänneksi sen, ettei komissio ole määrännyt asetuksen N:o 659/1999 11 artiklan 1 kohdan nojalla Irlantia keskeyttämään väitetysti myönnetyn sääntöjenvastaisen tuen maksamista siihen saakka, kunnes se ottaa kantaa kyseisen tuen soveltuvuuteen yhteismarkkinoille. Se viittaa kymmenenneksi niihin pitkän ajan investointeihin, joihin se ryhtyi vilpittömässä mielessä vuoden 2003 syksyllä ja joita olivat yhtäältä lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitoksen rakentaminen, joka maksoi noin 100 miljoonaa euroa, ja toisaalta 70 miljoonan euron investointi kyseisen laitoksen tuotantokapasiteetin lisäämiseksi, ja jotka se on toteuttanut luottaessaan perustellusti siihen, että riidanalaista vapautusta sovellettaisiin 31.12.2006 saakka tai ainakin että kyseiseen ajankohtaan saakka myönnettyä tukea ei perittäisi takaisin.

- 209 Komissio vaatii, että nyt käsiteltävät kanneperusteet on hylättävä perusteettomina.
- 210 Alustavasti on korostettava, että siltä osin kuin AAL vetoaa kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn neljännen kanneperusteen ensimmäisen osan yhteydessä väitteeseen, joka perustuu oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamiseen, mainittu osa sekoittuu tuon saman kanteen tueksi esitetyn toisen kanneperusteen yhteydessä esiin tuotuun samoin oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamiseen perustuvaan väitteeseen.
- 211 Edellä 59 ja 61–74 kohdassa esitetyistä syistä mainittu väite on kuitenkin hylättävä perusteettomana.
- 212 Muilta osin kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetty kolmas kanneperuste ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty neljäs kanneperuste tuovat esiin kysymyksen siitä, onko komissio loukannut luottamuksensuojan periaatetta, kun se on vaatinut riidanalaisessa päätöksessä riidanalaisen tuen takaisin perimistä.
- 213 Tässä yhteydessä on aluksi huomautettava, että luottamuksensuojan periaatteen, joka on unionin oikeuden perusperiaate (tuomio 14.10.1999, Atlanta v. Euroopan yhteisö, C-104/97 P, Kok., EU:C:1999:498, 52 kohta), mukaan kyseiseen periaatteeseen voi vedota jokainen taloudellinen toimija,

jolle toimieliin on synnyttänyt perusteltuja odotuksia (tuomio 11.3.1987, Van den Bergh en Jurgens ja Van Dijk Food Products (Lopik) v. ETY, 265/85, Kok., EU:C:1987:121, 44 kohta; tuomio 24.3.2011, ISD Polska ym. v. komissio, C-369/09 P, Kok., EU:C:2011:175, 123 kohta ja tuomio 27.9.2012, Producteurs de légumes de France v. komissio, T-328/09, EU:T:2012:498, 18 kohta). Silloin, kun huolellinen ja harkitseva taloudellinen toimija voi ennakoida, että toimielimet toteuttavat toimen, joka voi vaikuttaa sen etuihin, se ei kuitenkaan voi vedota kyseiseen periaatteeseen, kun tällainen toimenpide toteutetaan (tuomio 1.2.1978, Lührs, 78/77, Kok., EU:C:1978:20, 6 kohta ja tuomio 25.3.2009, Alcoa Trasformazioni v. komissio, T-332/06, EU:T:2009:79, 102 kohta). Oikeus vedota luottamuksensuojaan edellyttää kolmen kumulatiivisen edellytyksen täyttymistä. Hallintoelimen on ensiksikin täytynyt antaa asianomaiselle täsmällisiä, ehdottomia ja yhtäpitäviä vakuutteluja, jotka on saatu toimivaltaiselta ja luotettavilta tahoilta. Näiden vakuuttelujen on toiseksi oltava sellaisia, että ne saavat aikaan perustellun odotuksen sen henkilön mielessä, jolle ne on osoitettu. Annettujen vakuuttelujen on kolmanneksi oltava sovellettavien oikeussääntöjem mukaisia (ks. em. tuomio Producteurs de légumes de France v. komissio, EU:T:2012:498, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

214 Tämän jälkeen on huomautettava erityisesti luottamuksensuojan periaatteen sovellettavuudesta valtiontukien alalla, että jäsenvaltio, jonka viranomaiset ovat myöntäneet tuen rikkoen EY 88 artiklassa määrättyä menettelysääntöä, voi vedota tuensaajayrityksen perusteltuun luottamukseen riitauttaakseen unionin tuomioistuimissa sen komission päätöksen pätevyyden, jolla kyseinen jäsenvaltio on määrätty perimään tuki takaisin, muttei välttyäkseen velvollisuudelta toteuttaa kyseisen päätöksen täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet (ks. tuomio 14.1.1997, Espanja v. komissio, C-169/95, Kok., EU:C:1997:10, 48 ja 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Kun otetaan huomioon ilmoitusvelvollisuudella oleva perustavanlaatuinen merkitys siinä, että komissio voi harjoittaa tehokkaasti valtiontukien valvontaa, joka on pakottava, tuensaajat voivat lähtökohtaisesti perustellusti luottaa tuen sääntöjenmukaisuuteen ainoastaan silloin, kun tukea myönnettäessä on noudatettu EY 88 artiklassa määrättyä menettelyä, ja huolellisen taloudellisen toimijan on yleensä voitava varmistua siitä, että mainittua menettelyä on noudatettu. Erityisesti silloin, kun tuki on pantu täytäntöön ilman, että siitä olisi ilmoitettu ensin komissiolle, tai – kuten nyt käsiteltävässä tapauksessa – ilman, että tuen täytäntöönpanosta olisi annettu komissiolle ennakkoilmoitus oikeuskäytännössä Lorenz vaaditulla tavalla (ks. edellä 154 ja 156–158 kohta), jolloin se on EY 88 artiklan 3 kohdan nojalla sääntöjenvastainen, tuensaajalla ei voi kyseisenä ajankohtana olla perusteltua luottamusta sen myöntämisen sääntöjenmukaisuuteen (ks. vastaavasti edellä 213 kohdassa mainittu tuomio Producteurs de légumes de France v. komissio, EU:T:2012:498, tuomion 20 ja 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), jollei kyse ole poikkeuksellisista olosuhteista (tuomio 20.9.1990, komissio v. Saksa, C-5/89, Kok., EU:C:1990:320, 16 kohta; ks. myös tuomio 29.4.2004, Italia v. komissio, C-298/00 P, Kok., EU:C:2004:240, 86 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 30.11.2009, Ranska v. komissio, T-427/04 ja T-17/05, Kok., EU:T:2009:474, 263 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

215 On vielä muistutettava, että se, että hallinnollinen menettely toimitetaan kohtuullisessa ajassa, on unionin oikeuden yleinen periaate (tuomio 27.11.2003, Regione Siciliana v. komissio, T-190/00, Kok., EU:T:2003:316, 136 kohta). Lisäksi oikeusvarmuutta koskeva perustavanlaatuinen vaatimus, joka estää sen, että komissio voisi viivyttää loputtomasti toimivaltansa käyttöä, johtaa tuomioistuimen tutkimaan, paljastaako hallinnollisen menettelyn kulku tämän toimieliimen toiminnan viivästyneen liikaa (tuomio 24.9.2002, Falck ja Acciaierie di Bolzano v. komissio, C-74/00 P ja C-75/00 P, Kok., EU:C:2002:524, 140 ja 141 kohta ja edellä 201 kohdassa mainittu tuomio Fleuren Compost v. komissio, EU:T:2004:4, 145–147 kohta).

216 Se, että komissiolle kestää jonkin aikaa päättää, että tuki on sääntöjenvastainen ja että jäsenvaltion on poistettava se ja perittävä se takaisin, voi tietyissä olosuhteissa synnyttää mainitun tuen saajissa perustellun luottamuksen, joka estää sen, että komissio velvoittaa mainitun jäsenvaltion määräämään kyseisen tuen palautettavaksi (ks. tuomio 24.11.1987, RSV v. komissio, 223/85, Kok., EU:C:1987:502, 17 kohta).

- 217 Pelkästään se, että asetuksessa N:o 659/1999 ei lukuun ottamatta sitä kymmenen vuoden vanhentumisaikaa (tuen myöntämisestä lukien), jonka päätyttyä tukea ei voida enää määrätä takaisin perittäväksi, säädetä mistään ohjeellisestakaan määräajasta komission sääntöjenvastaisesta tuesta mainitun asetuksen 13 artiklan 2 kohdan nojalla, jonka mukaan saman asetuksen 7 artiklan 6 kohdassa asetettu määräaika ei sido komissiota, tekemälle tutkinnalle, ei ole esteenä sille, että unionin tuomioistuimet tarkastavat, onko komissio jättänyt toimimatta kohtuullisessa ajassa tai onko se viivytellyt liikaa (ks. vastaavasti ja analogisesti ohjeellisen määräajan osalta tuomio 15.6.2005, Regione autonoma della Sardegna v. komissio, T-171/02, Kok., EU:T:2005:219, 57 kohta; tuomio 9.9.2009, Diputación Foral de Álava ym., T-230/01–T-232/01 ja T-267/01–T-269/01, EU:T:2009:316, 338 ja 339 kohta sekä tuomio 9.9.2009, Diputación Foral de Álava ym. v. komissio, T-30/01–T-32/01 ja T-86/02–T-88/02, Kok., EU:T:2009:314, 259 ja 260 kohta).
- 218 Lopuksi on huomautettava, että oikeuskäytännön mukaan oikeusvarmuuden periaate edellyttää, että silloin kun komissio on sille kuuluvan huolellisuusvelvoitteen vastaisesti luonut moniselitteisen tilanteen sen vuoksi, että se on saanut aikaan epävarmuustekijöitä ja että sovellettava säännöstö ei ole selkeä, yhdistettynä siihen, ettei komissio ole reagoinut asiassa pitkään aikaan, vaikka se on ollut tietoinen asianomaisista tuista, sen tehtävänä on selvittää mainittu tilanne ennen kuin se ryhtyy mihinkään toimiin määrätäkseen jo maksetut tuet palautettaviksi (ks. vastaavasti tuomio 9.7.1970, komissio v. Ranska, 26/69, Kok., EU:C:1970:67, 28–32 kohta).
- 219 Asianosaisten väitteitä on tarkasteltava edellä 210 ja 218 kohdassa mieleen palautettujen sääntöjen valossa.
- 220 Käsiteltävässä tapauksessa on aluksi korostettava, että vaikka myönnetään, että riidanalainen vapautus on ilmoitettu komissiolle 28.1. ja 6.5.1983 päivätyillä kirjeillä, se on otettu kuitenkin käyttöön sääntöjenvastaisesti, koska yhtä oikeuskäytännöstä Lorenz seuraavaa menettelysääntöä eli sääntöä, jonka mukaan jäsenvaltion on annettava komissiolle ennakoilmoitus suunnitellun tuen käyttöön ottamisesta, ei ole noudatettu (ks. edellä 154 ja 156–158 kohta). Riidanalainen tuki on siten otettu käyttöön sääntöjenvastaisesti EY 88 artiklan 3 kohtaa rikkoen.
- 221 Tämän jälkeen on todettava, että toisin kuin kantajat väittävät, muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyn päätöksen julkaiseminen EYVL:ssä on ollut omiaan johtamaan siihen, ettei AAL voinut enää luottaa perustellusti riidanalaisen vapautuksen sääntöjenmukaisuuteen, kun otetaan huomioon neuvoston komission ehdotuksesta tekemien hyväksymispäätösten – mukaan lukien päätöksen 2001/224, joka oli voimassa riidanalaisessa päätöksessä kyseessä olevan ajanjakson aikana – sanamuodolla aikaisemmin luotu moniselitteinen tilanne.
- 222 Unionin tuomioistuin katsoi edellä 27 kohdassa mainitun tuomion komissio v. Irlanti ym. (EU:C:2013:812), joka sitoo Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan toisen kohdan mukaan unionin yleistä tuomioistuinta, 52 ja 53 kohdassa, että se, että neuvoston hyväksymispäätökset tehtiin komission ehdotuksesta ja että komissio ei ollut koskaan käyttänyt sillä olevia direktiivin 92/81 8 artiklan 5 kohtaan tai EY 230 ja EY 241 artiklaan perustuvia toimivaltuuksia saadakseen hyväksymispäätökset poistetuiksi tai muutetuiksi, oli otettava huomioon arvioitaessa yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinperimisvelvollisuutta luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteiden nojalla, kuten komissio oli alumiinioksidipäätöksessä I tehnytkin jättäessään määräämättä takaisin perittäväksi tuet, jotka oli myönnetty 2.2.2002 saakka, jolloin EYVL:ssä julkaistiin päätökset muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta. Kyseinen perustelu oli ratkaiseva sille unionin tuomioistuimen edellä 27 kohdassa mainitun tuomion komissio v. Irlanti ym. (EU:C:2013:812) 54 kohdassa esittämälle toteamukselle, jonka mukaan saman tuomion 39–44 kohdassa esitetyt perustelut eivät voineet olla oikeudellisena perustana unionin yleisen tuomioistuimen johtopäätökselle siitä, että alumiinioksidipäätöksellä I kyseenalaistetaan neuvoston hyväksymispäätösten pätevyys ja loukataan näin oikeusvarmuuden periaatetta ja toimielinten toimien laillisuusolettamaa koskevaa periaatetta, eikä näihin samoihin perusteluihin nojautuvalle johtopäätökselle siitä, että komissio oli asiassa T-62/06 RENV loukannut hyvän hallinnon periaatetta.

- 223 Luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteista ilmenevien vaatimusten kannalta neuvoston komission ehdotuksesta tekemien hyväksymispäätösten sanamuodolla luotu moniselitteinen tilanne esti ainoastaan perimästä takaisin riidanalaisen vapautuksen nojalla myönnetyn tuen siihen saakka, kunnes muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehty päätös julkaistiin EYVL:ssä. Mainitusta julkaisemisesta lähtien sitä vastoin AAL:n piti tietää, että jos riidanalainen vapautus on valtiontukea, komission on hyväksyttävä se EY 88 artiklan mukaisesti.
- 224 Tästä seuraa, että muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyn päätöksen julkaisemisella on todellakin päätetty perusteltu luottamus, joka AAL:llä oli aikaisemmin voinut olla riidanalaisen vapautuksen sääntöjenmukaisuuteen neuvoston komission ehdotuksesta aikaisemmin tekemien hyväksymispäätösten nojalla.
- 225 Komissio on siis ottanut alumiinioksidipäätöksen I 98 perustelukappaleessa perustellusti huomioon sen, että tapauksen olosuhteet olivat poikkeukselliset, sillä komission neuvostolle esittämät ehdotukset synnyttivät osin epäselvän tilanteen ja ylläpitivät sitä, ja sen, että siltä osin kuin se ei voinut määrittää, olivatko – ja mahdollisesti milloin – jäsenvaltiot tosiasiaissa ilmoittaneet eri tuensaajille sen päätöksestä aloittaa muodollinen tutkintamenettely, ei voitu sulkea pois sitä mahdollisuutta, että tuensaajat olivat oikeutettuja vetoamaan luottamuksensuojan periaatteeseen 2.2.2002 asti, jolloin komission päätökset muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta valmisteverovapautusten osalta julkaistiin EYVL:ssä, kunhan pidetään mielessä, että ilmoituksen julkaiseminen viimeistään poisti neuvoston hyväksymispäätösten sanamuotoon liittyvän epävarmuuden siitä, että komission olisi hyväksyttävä kyseessä olevat toimenpiteet EY 88 artiklan mukaisesti, jos ne olivat valtiontukea.
- 226 Tällaisen ratkaisun oikeellisuutta ei kyseenalaisteta kantajien esittämillä eri väitteillä.
- 227 Siitä väitteestä, jonka Irlanti on esittänyt alumiinioksidipäätöksen I väitetyistä ristiriitaisuudesta siltä osin kuin sen 68 ja 104 perustelukappaleessa päätellään, että riidanalainen tuki on osittain voimassa olevaa tukea ja osittain uutta tukea, on huomautettava, että edellä 174–184 kohdassa jo esitetyistä syistä komissio on soveltanut kyseisissä perustelukappaleissa asianmukaisesti eikä sisäisesti ristiriitaisella tavalla asetuksen N:o 659/1999 15 artiklassa vahvistettua sääntöä, kun otetaan huomioon se, että riidanalainen vapautus oli tuon saman asetuksen 1 artiklan d alakohdassa tarkoitettu ”tukiohjelma”. Nyt esillä oleva väite on näin ollen hylättävä perusteettomana.
- 228 Irlannin esittämästä väitteestä, jonka mukaan komissio on väitetysti tehnyt virheen, kun se ei ole luonnehtinut riidanalaista tukea voimassa olevaksi tueksi ja kun se ei ole soveltanut riidanalaiseen vapautukseen voimassa oleviin tukiohjelmiin sovellettavaa menettelyä, on edellä 139–143, 155–162, 190 ja 201–203 esitetyistä syistä todettava, että komissio ei ole tehnyt näissä perustelukappaleissa virhettä soveltaessaan riidanalaisen vapautuksen nojalla myönnettyyn riidanalaiseen tukeen asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan iii alakohtaa, kun sitä luetaan yhdessä oikeuskäytännön Lorenz kanssa, ja tuon saman asetuksen 1 artiklan b alakohdan i alakohtaa. Nyt esillä oleva väite on näin ollen hylättävä perusteettomana.
- 229 AAL:n väitteestä, jonka mukaan komissio on pysynyt ilmeisen toimimattomana 17 vuoden ajan sen jälkeen, kun riidanalainen vapautus ilmoitettiin vuonna 1983, on huomautettava, että siltä osin kuin – kuten päätöksen 2001/224 viidennessä perustelukappaleessa huomautetaan – Irlantia ei neuvoston hyväksymispäätöksissä vapautettu ilmoittamasta valtiontukia, jotka saatettiin ottaa käyttöön (ks. vastaavasti edellä 27 kohdassa mainittu tuomio komissio v. Irlanti ym., 51 kohta), ja Irlanti on ilmoittamisen jälkeen ottanut riidanalaisen vapautuksen käyttöön antamatta oikeuskäytännössä Lorenz (ks. edellä 220 kohta) vaadittua käyttöön ottamista koskevaa ennakoilmoitusta, komissiota ei voida moittia siitä, ettei se ole tehnyt kohtuullisessa ajassa jommastakummasta näistä tapahtumista päätöstä, jossa otetaan kantaa riidanalaisen vapautuksen yhteensoveltuvuuteen yhteismarkkinoille valtiontukisääntöjen kannalta. Nyt esillä oleva väite on näin ollen hylättävä perusteettomana.

- 230 AAL:n väitteestä, joka koskee perusteltua luottamusta, joka sillä on ollut siihen, että Irlanti noudattaa valtiontukia koskevia velvollisuuksiaan, on huomautettava, että Irlannin piti voidakseen ottaa riidanalaisen vapautuksen sääntöjenmukaisesti käyttöön noudattaa velvollisuuttaan ilmoittaa komissiolle paitsi mainittu vapautus EY 88 artiklan 3 kohdan nojalla myös antaa kyseisen vapautuksen käyttöön ottamista koskeva ennakoilmoitus oikeuskäytännössä Lorenz edellytetyllä tavalla. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on lisäksi niin, että kun otetaan huomioon EY 88 artiklassa määrätyn komission suorittaman valtiontukivalvonnan pakottava luonne, tuensaajayritykset voivat lähtökohtaisesti luottaa perustellusti tuen sääntöjenmukaisuuteen ainoastaan, jos tuki on myönnetty mainitussa artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen. Huolellisen taloudellisen toimijan on näet tavallisesti kyettävä varmistautumaan, että kyseistä menettelyä on noudatettu (edellä 214 kohdassa mainittu tuomio komissio v. Saksa, EU:C:1990:320, 14 kohta ja edellä 214 kohdassa mainittu tuomio Espanja v. komissio, EU:C:1997:10, 51 kohta). Käsiteltävässä tapauksessa AAL:n oli siis tarkastettava tarvittaessa komissiolta, että Irlanti oli noudattanut kaikkia sille kuuluvia velvollisuuksiaan ja etenkin velvollisuutta antaa komissiolle ennakoilmoitus riidanalaisen vapautuksen käyttöön ottamisesta. Nyt esillä oleva väite on näin ollen hylättävä perusteettomana.
- 231 Väitteistä, jotka kantajat perustavat siihen, että komissio viivytteli tehdessään alumiinioksidipäätöstä I, on huomautettava, ettei viivyttely ole poikkeuksellinen olosuhde, joka on omiaan synnyttämään AAL:n mielessä perustellun luottamuksen riidanalaisen tuen sääntöjenmukaisuuteen, ja näin on kaikista jäljempänä 232–255 kohdassa esitetyistä syistä.
- 232 Ensinnäkin on tutkittava, onko muodolliseen tutkintamenettelyyn käytetty käsiteltävässä tapauksessa kohtuuttoman paljon aikaa.
- 233 Tässä yhteydessä on todettava, että edellä 216 kohdassa mainitussa tuomiossa RSV v. komissio (EU:C:1987:502) on katsottu, että sillä, että komissiolta kului 26 kuukautta päätöksensä tekemiseen, ylitettiin kohtuuden rajat.
- 234 Lisäksi on huomautettava, että asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 6 kohdan mukaan muodollisen tutkintamenettelyn päätökseen saattamiselle asetettu viitteellinen määräaika on ilmoitettujen valtiontukien yhteydessä 18 kuukautta. Kyseistä määräaika on, vaikka sitä ei asetuksen N:o 659/1999 13 artiklan 2 kohdan mukaan sovelletakaan sääntöjenvastaisiin tukiin (ks. edellä 217 kohta), pidettävä hyödyllisenä lähtökohtana arvioitaessa sellaisen muodollisen tutkintamenettelyn keston kohtuullisuutta, joka koskee, kuten nyt käsiteltävissä asioissa, sääntöjenvastaisesti käyttöön otettua toimenpidettä (ks. edellä 220 kohta).
- 235 Nyt käsiteltävässä tapauksessa on todettava, että komissio pyysi 17.7.2000 Ranskan tasavaltaa, Irlantia ja Italian tasavaltaa ilmoittamaan valmisteverovapautukset valtiontukisäännösten nojalla. Se sai vastaukset, joita ei voitu pitää ilmoituksena vuoden 2000 syyskuussa, lokakuussa ja joulukuussa. Se aloitti tämän jälkeen muodollisen tutkintamenettelyn 30.10.2001 tekemällään päätöksellä, joka annettiin asianomaisten jäsenvaltioiden tiedoksi 5.11.2001 ja julkaistiin EYVL:ssä 2.2.2002. Se sai tämän jälkeen AAL:n huomautukset (26.2. ja 1.3.2002 päivätyt kirjeet), Euralluminan huomautukset (28.2.2002 päivätyt kirjeet), Alcan Inc:n huomautukset (1.3.2002 päivätty kirje) ja European Aluminium Associationin huomautukset (26.2.2002 päivätty kirje). Kyseiset huomautukset toimitettiin Irlannille, Italian tasavallalle ja Ranskan tasavallalle 26.3.2002. Irlanti esitti lausumansa muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdystä päätöksestä 8.1.2002. Komissio pyysi 18.2.2002 Irlannilta lisätietoja, ja tämä vastasi 26.4.2002 pyydettyään ensin vastauksen antamiseksi asetetun määräajan pidennystä. Pyydettyään samalla tavalla 21.11.2001 vastauksen antamiseksi asetetun määräajan pidennystä, Ranskan tasavalta lausui aloittamispäätöksestä 12.2.2002. Italian tasavalta esitti lausumansa 6.2.2002.
- 236 Alumiinioksidipäätös I tehtiin 7.12.2005.

- 237 Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevan päätöksen tekemisen ja alumiinioksidipäätöksen I tekemisen välillä kului siis vähän yli 49 kuukautta.
- 238 Tällainen ajanjakso, joka on lähes kaksi kertaa pidempi kuin se ajanjakso, joka otettiin huomioon edellä 216 kohdassa mainitussa tuomiossa RSV v. komissio (EU:C:1987:502) ja vähän yli kaksi kertaa pidempi kuin se ajanjakso, josta asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 6 kohdassa säädetään muodollisen tutkintamenettelyn päätökseen saattamiselle ilmoitettujen valtiontukien yhteydessä, näyttää ensi näkemältä kohtuuttomalta. Oikeuskäytännön mukaan on silti tutkittava, voitiinko kyseinen ajanjakso oikeuttaa käsiteltävän tapauksen olosuhteiden kannalta.
- 239 Tältä osin 49 kuukauden pituista tutkinta-aikaa ei voida kuitenkaan perustella niillä seikoilla, joihin komissio vetoaa.
- 240 Kyseisessä ajanjaksossa otetaan tosin huomioon yhtäältä jäsenvaltioille ja tuensaaajille asetettu määräaika esittää huomautuksensa ja toisaalta se, että Ranskan, Irlannin ja Italian hallitukset ovat pyytäneet komissiolta määräaikojen pidennystä voidakseen esittää huomautuksensa ja vastauksensa muodollisen tutkintamenettelyn yhteydessä. Kun otetaan huomioon se, että käsiteltävässä tapauksessa valmisteverovapautukset liittyvät kiinteästi toisiinsa, koska kyse on samankaltaisista toimenpiteistä, jotka hyväksyttiin rinnakkain toteutettujen menettelyjen päätteeksi samalla neuvoston päätöksellä, on otettava huomioon kaikki kyseessä olevissa asioissa esitetyt menettelyyn liittyvät asiakirjat ja erityisesti se, että Irlanti vastasi 26.4.2002 viimeiseen komission lähettämään lisätietopyyntöön.
- 241 Tämän viimeksi mainitun päivämäärän jälkeen on kuitenkin kulunut vähän yli 43 kuukautta ennen kuin komissio teki alumiinioksidipäätöksen I. Tällainen kyseessä olevien asioiden tutkimiseen kulunut aika ei kuitenkaan ole kaikkien kyseessä olevien valtioiden ja asianomaisten osapuolten toimittamien huomautusten valossa oikeutettavissa nyt käsiteltävän tapauksen olosuhteissa.
- 242 Ensimmäiseksi on todettava asioiden väitetystä vaikeudesta, ettei sitä ole näytetty toteen, ja, vaikka näin olisikin, sillä ei voitaisi perustella sitä, että asian tutkinta on kestänyt niinkin pitkään kuin nyt käsiteltävässä tapauksessa. Asiakirja-aineistossa mikään ei näet viittaa siihen, että komissiolla olisi ollut erityisen merkittäviä oikeudellisia ongelmia, koska alumiinioksidipäätös I on lisäksi pituudeltaan kohtuullinen (112 perustelukappaletta) eikä sen perusteluista ilmene mitään ilmeistä vaikeutta. Tämän jälkeen on huomautettava, että komissio oli tietoinen valmisteverovapautuksista paljon ennen muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista, koska ensimmäiset vapautuspyynnöt tehtiin Irlannin osalta vuonna 1992, Italian tasavallan osalta vuonna 1993 ja Ranskan tasavallan osalta vuonna 1997. Lisäksi juuri komissio on toimittanut valmisteverovapautusten hyväksymispäätöksiä koskevat peräkkäiset ehdotukset neuvostolle saatuaan niitä koskevat pyynnöt Ranskan tasavallalta, Irlannilta ja Italian tasavallalta. Lopuksi on todettava, että komissio on valtiontukia koskevissa kertomuksissaan ilmoittanut WTO:lle Irlannissa sovellettavasta vapautuksesta.
- 243 Komissio on lisäksi itse todennut, että se katsoi vuodesta 1999 alkaen valmisteverovapautusten olevan ristiriidassa valtiontukisääntöjen kanssa. Se on siis kyseisestä ajankohdasta lukien voinut tarkastella yksityiskohtaisemmin mainittujen vapautusten sääntöjenmukaisuutta kyseistä alaa koskevien sääntöjen kannalta.
- 244 Lisäksi se, ettei komissio ole enää pyytänyt mitään lisätietoja Ranskan tasavallalta, Irlannilta tai Italian tasavallalta niiden 43 kuukauden kuluessa, jotka edelsivät alumiinioksidipäätöksen I tekemistä, osoittaa, että sillä oli jo kyseisenä ajankohtana käytettävinsä kaikki seikat, joita se tarvitsi tehdäksään valmisteverovapautuksia koskevan päätöksensä.
- 245 Lopuksi on todettava kivennäisöljyjen verotusta koskevan yhteisön järjestelmän kehittymisestä ja etenkin direktiivin 2003/96 antamisesta seuranneista väitetyistä vaikeuksista, ettei komissio voi vedota niihin perustellusti. Alumiinioksidipäätös I koskee näet oikeudellista tilannetta, jota ei säännelty direktiiviin 2003/96, jota alettiin soveltaa vasta 1.1.2004 alkaen, perustuvalla kivennäisöljyjen verotusta

koskevalla uudella järjestelmällä vaan aikaisemmin sovelletulla kivennäisöljyjen verotusta koskevalla järjestelmällä. Yhteisön säännösten kehittämisellä, johon komissio vetoaa, ei siis ole mitään vaikutusta nyt käsiteltävässä tapauksessa. Tämä saa vahvistuksen siitä, että komissio aloitti alumiinioksidipäätöksessä I uuden muodollisen tutkintamenettelyn Gardannen alueella, Shannonin alueella ja Sardiniassa alumiinioksidin valmistuksessa polttoaineena käytettyjä kivennäisöljyjä koskevista valmisteverovapautuksista 1.1.2004 – jolloin direktiiviin 2003/96 perustuvaa kivennäisöljyjen verotusta koskevaa uutta järjestelmää alettiin soveltaa – alkaneen ajanjakson osalta. On joka tapauksessa korostettava sitä, että alumiinioksidipäätös I tehtiin lähes kaksi vuotta direktiivin 2003/96 antamisen jälkeen. Komission vetoama pelkkä tarve ottaa alumiinioksidipäätöksessä I huomioon direktiiviin 2003/96 perustuva kivennäisöljyjen verotusta koskeva uusi järjestelmä ei voi riittää oikeuttamaan sitä, että asian tutkimiseen kului niinkin pitkä aika kuin nyt käsiteltävässä tapauksessa.

- 246 Tämän perusteella komissiolla oli hyvät tiedot valmisteverovapautuksiin liittyvästä oikeudellisista seikoista ja tosiseikoista koskevasta kehiksestä eikä sillä ollut mitään ilmeisiä vaikeuksia tutkia niitä valtiontukisääntöjen kannalta.
- 247 Toiseksi komission väittämistä käytännön vaikeuksista ja kielellisistä vaikeuksista on todettava, että vaikka ne näytettäisiinkin toteen, niillä ei voida oikeuttaa sitä, että asian tutkinta on kestänyt niinkin kauan kuin nyt käsiteltävässä tapauksessa. Komissiolla oli joka tapauksessa käytettävissään yksiköitä, joiden avulla se voi selvittää vetoamistaan kielellisistä vaikeuksista ja valmisteverovapautusten rinnakkaisesta tutkinnasta paljon lyhyemmässä ajassa kuin nyt käsiteltävässä tapauksessa etenkin sen ansiosta, että sen yksiköiden toiminta on sovitettu hyvin yhteen.
- 248 Riidanalaisen tuen tutkinta on siis kestänyt nyt käsiteltävässä tapauksessa kohtuuttoman kauan.
- 249 Toiseksi on tutkittava, onko se, että komissio on viivytellyt tällä tavalla riidanalaisen päätöksen tekemisessä, johtanut siihen, että AAL on voinut kohtuudella olettaa, että komissiolla ei ollut enää epäilyjä ja että riidanalaisesta vapautusta ei vastustettaisi, ja saattoiko kyseinen viivytys estää komissiota vaatimasta 3.2.2002 ja 31.12.2003 välisenä aikana kyseisen vapautuksen nojalla myönnetyn tuen takaisin perimistä, kuten edellä 216 kohdassa mainitussa tuomiossa RSV v. komissio (EU:C:1987:502, 16 kohta) on katsottu.
- 250 Viimeksi mainitussa tuomiossa tosin katsottiin, että se 26 kuukauden pituinen aika, joka komissiolla oli kulunut päätöksensä tekemiseen, oli saattanut synnyttää kantajana olevan tuensaajan mielessä sellaisen perustellun luottamuksen, joka oli omiaan estämään toimielintä velvoittamasta kyseessä olevia kansallisia viranomaisia määräämään, että kyseinen tuki oli palautettava.
- 251 Vaikka yksityisten intressejä suojaavan oikeusvarmuuden vaatimuksia on noudatettava, nämä vaatimukset on kuitenkin myös saatettava tasapainoon sellaisten yleisten etujen suojaamisen vaatimusten kanssa, joihin kuuluu valtiontukien alalla yleinen etu välttää se, että kilpailulle vahingolliset valtion tuet vääristävät markkinoiden toimintaa, mikä edellyttää vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sitä, että sääntöjenvastaiset tuet palautetaan aikaisemman tilanteen ennalleen saattamiseksi (ks. tuomio 5.8.2003, P & O European Ferries (Vizcaya) ja Diputación Foral de Vizcaya v. komissio, T-116/01 ja T-118/01, Kok., EU:T:2003:217, 207 ja 208 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 252 Oikeuskäytännössä on siis tulkittu edellä 216 kohdassa mainittua tuomiota RSV v. komissio (EU:C:1987:502) siten, että kyseisen tuomion taustalla olevan asian konkreettisilla olosuhteilla on ollut ratkaiseva merkitys yhteisöjen tuomioistuimen asennoitumiselle (ks. vastaavasti edellä 214 kohdassa mainittu tuomio Italia v. komissio, EU:C:2004:240, 90 kohta; edellä 120 kohdassa mainittu tuomio Italia v. komissio, EU:C:2004:234, 119 kohta; edellä 217 kohdassa mainittu tuomio Diputación Foral de Álava ym. v. komissio, EU:T:2009:314, 286 kohta ja edellä 217 kohdassa mainittu tuomio Diputación Foral de Álava ym., EU:T:2009:316, 344 kohta). Erityisesti on otettu huomioon se, että tuki, josta edellä 216 kohdassa mainitussa tuomiossa RSV v. komissio (EU:C:1987:502) oli kyse, oli myönnetty ennen kuin komissio aloitti sitä koskevan muodollisen tutkintamenettelyn. Siitä oli tehty lisäksi – tosin vasta

sen maksamisen jälkeen – virallinen ilmoitus komissiolle. Tuki perustui lisäksi komission hyväksymiin tukiin liittyviin lisäkustannuksiin ja koski alaa, jolle oli vuodesta 1977 lukien myönnetty komission hyväksymiä tukia. Lopuksi on todettava, että tuen soveltuvuuden tutkinta ei edellyttänyt yksityiskohtaista tutkimusta.

253 Nyt käsiteltävässä asiassa ei kuitenkaan ole olemassa kaikkia edellä 216 kohdassa mainitun tuomion RSV v. komissio (EU:C:1987:502) taustalla olevan asian poikkeuksellisia olosuhteita. Kuten edellä 216 kohdassa mainitun tuomion RSV v. komissio (EU:C:1987:502) taustalla olevassa asiassa, komissio oli tosin jo sillä hetkellä, kun se näyttää olleen toimeton, tietoinen riidanalaisesta vapautuksesta ja se oli siis saattanut muotoilla kantansa kyseisen vapautuksen sääntöjenmukaisuudesta valtioneuvoston päätösten kannalta, joten sen ei tältä osin tarvinnut enää suorittaa yksityiskohtaista tutkimusta. Nyt käsiteltävästä tapauksesta puuttuvat kuitenkin muut edellä 216 kohdassa mainitussa tuomiossa RSV v. komissio (EU:C:1987:502) huomioon otetut olennaiset seikat. Nyt käsiteltävässä asiassa on erityisesti niin, että riidanalainen tuki on myönnetty sen jälkeen, kun komissio aloitti riidanalaisesta vapautuksesta koskevan muodollisen tutkintamenettelyn.

254 Tämä erottaa edellä 216 kohdassa mainitun tuomion RSV v. komissio (EU:C:1987:502) taustalla olleen tapauksen konkreettiset olosuhteet olennaisesti nyt käsiteltävän asian taustalla olevista olosuhteista.

255 Lisäksi on otettava huomioon se, että 11.11.2004 annetun tuomion Demesa ja Territorio Histórico de Álava v. komissio (C-183/02 P ja C-187/02 P, Kok., EU:C:2004:701) 52 kohdassa katsottiin poikkeuksellisista olosuhteista, joiden perusteella sääntöjenvastaisen tuen saaja saattaa perustellusti luottaa tuen sääntöjenmukaisuuteen, että komission ilmeisellä toimimattomuudella ei ole merkitystä silloin, kun tukiohjelmaa ei ole ilmoitettu sille. Tällainen ratkaisu on annettava myös siinä tapauksessa, että – kuten nyt käsiteltävissä asioissa – tukiohjelma on otettu käyttöön antamatta oikeuskäytännössä Lorenz vaadittua käyttöön ottamista koskevaa ennakoilmoitusta (ks. edellä 220 kohta) ja näin ollen noudattamatta kokonaisuudessaan EY 88 artiklassa määrättyä menettelyä (ks. edellä 214 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö). Nyt käsiteltävässä tapauksessa komission 43 kuukautta kestäneellä ilmeisellä toimimattomuudella sen jälkeen, kun Irlanti antoi vastauksen komission viimeiseen lisätietopyyntöön (ks. edellä 241 kohta), ei – vaikka se onkin ristiriidassa kohtuullisessa ajassa toimimista koskevan periaatteen kanssa – ole kuitenkaan erityistä merkitystä sovellettaessa valtioneuvoston päätöksiä riidanalaisen tukeen. Pelkästään kyseisen toimimattomuuden perusteella ei siis voida todeta, että kyse on sellaisista poikkeuksellisista olosuhteista, jotka voivat synnyttää AAL:n mielessä perustellun luottamuksen riidanalaisen tuen sääntöjenmukaisuuteen valtioneuvoston päätösten kannalta. Tästä seuraa, että pelkästään se, että nyt käsiteltävässä tapauksessa on loukattu kohtuullisessa ajassa toimimista koskevaa periaatetta alumiinioksidipäätöstä I tehtäessä, ei estänyt komissiota määräämästä kyseisessä päätöksessä riidanalaisesta tuesta takaisin perittäväksi.

256 Kohtuullisessa ajassa toimimista koskevan vaatimuksen noudattamatta jättämiseen perustuvat väitteet on siten hylättävä.

257 Siltä osin kuin on kyse väitteestä, jonka Irlanti perustaa asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun 18 kuukauden määräajan noudattamatta jättämiseen, on huomautettava, että viimeksi mainitussa säännöksessä säädetään yksinomaan, että ilmoitettujen tukien osalta ”komission on pyrittävä mahdollisuuksiensa mukaan tekemään päätös 18 kuukauden kuluessa menettelyn aloittamisesta”. Kyseisestä artiklasta ei ilmene, että pelkästään tuossa säännöksessä mainitun määräajan kulumisen estää komissiota perimästä tukia takaisin, jollei asetuksen N:o 659/1999 15 artiklan 1 kohdassa asetetusta 10 vuoden vanhentumisajasta muuta johdu. Asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 7 kohdassa näet säädetään, että ”kun 6 kohdassa säädetty määräaika on päättynyt ja jos asianomainen jäsenvaltio sitä pyytää, komissio tekee kahden kuukauden kuluessa päätöksen käytettävissään olevien tietojen perusteella”. Nyt esillä oleva väite on näin ollen hylättävä perusteettomana.

- 258 AAL:n väitteestä, joka perustuu siihen, että komissio on julkisesti antanut tunnustusta sille, että neuvosto antoi direktiivin 2003/96, on todettava, että se on tehoton, koska sillä, että direktiivin 2003/96 18 artiklan 1 kohdassa, kun sitä luetaan yhdessä tuon saman direktiivin 28 artiklan 2 kohdan kanssa, Irlannille annetaan lupa soveltaa edelleen riidanalaista vapautusta 1.1.2003 alkaen, ei ole merkitystä sen perustellun luottamuksen kannalta, joka AAL:llä saattoi olla riidanalaisen vapautuksen sääntöjenmukaisuuteen valtiontukisääntöjen kannalta. Ajankohtana, jolloin direktiivin 2003/96 18 artiklan 1 kohtaa alettiin soveltaa, eli 1.1.2003, AAL:n piti näet olla tietoinen vireillä olevasta riidanalaista vapautusta koskevasta muodollisesta tutkintamenettelystä ja siitä, että jos riidanalainen vapautus on valtiontukea, komission on hyväksyttävä se EY 88 artiklan mukaisesti. Kyseistä tilannetta ei ole voitu muuttaa sillä, että direktiivi 2003/96 annettiin 27.10.2003 ja se tuli voimaan 31.10.2003; kyseisen direktiivin johdanto-osan 32 perustelukappaleessa todetaan nimenomaisesti, että direktiivi ”ei rajoita [EY] 87 ja [EY] 88 artiklan mukaisesti toteutettavien valtion tukia koskevien menettelyjen soveltamista” (ks. vastaavasti ja analogisesti edellä 27 kohdassa mainittu tuomio komissio v. Irlanti ym., EU:C:2013:812, 51 kohta). Direktiivin 2003/96 18 artiklan 1 kohta ei siten ollut omiaan synnyttämään muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyn päätöksen julkaisemisen jälkeen AAL:n mielessä perusteltua luottamusta riidanalaisen vapautuksen sääntöjenmukaisuuteen valtiontukisääntöjen kannalta.
- 259 Väitteistä, jotka kantajat perustavat siihen, ettei komissio ole käsiteltävässä tapauksessa määrännyt riidanalaisen tuen maksamisen keskeyttämisestä asetuksen N:o 659/1999 11 artiklan 1 kohdan nojalla, on riittävää huomauttaa – kuten edellä 79 kohdassa on jo todettu –, että kyseinen säännös ei velvoita komissiota tiettyjen edellytysten täyttyessä määräämään tuen maksamisen keskeyttämisestä vaan siinä säädetään pelkästään, että se voi antaa tällaisen määräyksen, kun sen katsoo sen tarpeelliseksi. Tästä seuraa, että AAL ei voi nyt käsiteltävässä tapauksessa tehdä mitään päätelmiä siitä, että komissio ei ole katsonut tarvitsevasa antaa tuen maksamisen keskeyttämistä koskevaa määräystä. Nyt esillä oleva väite on siis hylättävä perusteettomana.
- 260 Väitteestä, jonka AAL perustaa pitkän aikavälin investointeihin, jotka se on toteuttanut Shannonin alueelle sijoitetussa alumiinioksidin tuotantotehtaassaan, on korostettava, että komissio on perustellusti jättänyt nyt käsiteltävässä tapauksessa ottamatta huomioon kyseiset investoinnit. AAL:llä ei näet ole perusteita väittää, että kyseiset investoinnit on toteutettu sen johdosta, että se on voinut perustellusti luottaa siihen, että kyseiset investoinnit voitaisiin poistaa etenkin sillä voitolla, jonka se saisi riidanalaisesta vapautuksesta 31.12.2006 saakka. Tältä osin AAL:n omista sen kirjelmissään esittämistä lausumista ilmenee, että kyseessä olevat investoinnit on ”tilattu vuoden 2003 syksyllä” eli sen jälkeen, kun komission päätös muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta julkaistiin 2.2.2002. Kuten edellä 221–225 kohdasta ilmenee, AAL ei voinut kuitenkaan mainitun julkaisemisen jälkeen luottaa valtiontukisääntöjen kannalta enää perustellusti riidanalaisen vapautuksen sääntöjenmukaisuuteen eikä siihen, että jos riidanalainen vapautus on valtiontukea, komissio voisi määrätä sen takaisin perimisestä. Kuten edellä 258 kohdassa on jo huomautettu, direktiivin 2003/96, jonka säännöksillä säänneltiin ainoastaan valmisteveroa koskevien lainsäädäntöjen yhdenmukaistamista, antaminen ei ollut omiaan synnyttämään AAL:n mielessä muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyn päätöksen julkaisemisen jälkeen perusteltua luottamusta siihen, että riidanalainen vapautus oli sääntöjenmukainen valtiontukisääntöjen kannalta ja ettei sitä perittäisi takaisin viimeksi mainittujen sääntöjen nojalla. AAL ei ole joka tapauksessa esittänyt mitään seikkaa, joka osoittaa, että se on toteuttanut nämä investoinnit sen vuoksi, että se on luottanut perustellusti siihen, että mainitut investoinnit voitaisiin poistaa erityisesti sillä voitolla, jonka se saisi riidanalaisesta vapautuksesta 31.12.2006 saakka. Yksi investoinneista on lisäksi toteutettu hankintakilpailun eli Irish Capacity 2005 Competitionin yhteydessä, jonka AAL voitti vuonna 2003. Komissio saattoi siis riidanalaisessa päätöksessä jättää perustellusti ottamatta huomioon AAL:n käsiteltävässä tapauksessa vetoaman perustellun luottamuksen siihen, että investoinnit, jotka se oli toteuttanut Shannonin alueelle sijoitetussa alumiinioksidin tuotantotehtaassaan, voitaisiin poistaa erityisesti sillä voitolla, jonka se saisi riidanalaisesta vapautuksesta 31.12.2006 saakka. Tämä väite on näin ollen hylättävä perusteettomana.

261 Lopuksi on todettava siitä Irlannin väitteestä, jonka mukaan AAL ei voinut ennen 31.12.2003 kattaa riidanalaisen vapautuksen nojalla myönnetyn tuen palauttamistapauksessa aiheutuvia tappioitaan, että kyseistä väitettä ei voida hyväksyä, koska sitä ei ole tarkennettu eikä tuettu vastauksessa asiassa T-50/06 RENV II, jossa se on esitetty.

262 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella on todettava, että kantajat eivät ole nyt käsiteltävässä tapauksessa osoittaneet, että olisi olemassa sellaisia poikkeuksellisia olosuhteita, joiden perusteella AAL on voinut kohtuudella olettaa, että komissiolla ei ollut enää epäilyjä ja että riidanalaista vapautusta ei vastustettaisi ja jotka olisivat estäneet komissiota määräämästä riidanalaisessa päätöksessä riidanalaisen tuen takaisin perittäväksi.

263 Tämän perusteella kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetty kolmas kanneperuste ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty neljäs kanneperuste on hylättävä perusteettomina.

Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn neljännen kanneperusteen yhteydessä esiin tuotu väite, joka perustuu kohtuullisessa ajassa toimimista koskevan periaatteen loukkaamiseen, ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty viides kanneperuste, joka perustuu kohtuullisessa ajassa toimimista koskevan periaatteen, oikeusvarmuuden periaatteen ja hyvän hallinnon periaatteen loukkaamiseen, joka liittyy muodollisen tutkintamenettelyn kohtuuttomaan keston

264 Irlanti arvostelee kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn neljännen kanneperusteen yhteydessä komissiota siitä, että tämä on loukannut kohtuullisessa ajassa toimimista koskevaa periaatetta viivytellessään riidanalaisen päätöksen tekemisessä (ks. edellä 45 ja 51 kohta).

265 AAL väittää kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn viidennen kanneperusteen yhteydessä, että komissio on loukannut kohtuullisessa ajassa toimimista koskevaa periaatetta, oikeusvarmuuden periaatetta ja hyvän hallinnon periaatetta, kun se on viivytellyt tehdessään alumiinioksidipäätöksen I, joka tehtiin vasta yli 43 kuukautta sen jälkeen, kun komissio vastaanotti vuoden 2002 huhtikuussa Irlannin vastauksen komission lähettämään viimeiseen lisätietopyyntöön.

266 Komissio vaatii, että nyt käsiteltävä väite ja kanneperuste hylätään perusteettomina.

267 Tältä osin on huomautettava, että oikeusvarmuutta koskeva perustavanlaatuinen vaatimus estää sen, että komissio voisi viivyttää loputtomasti toimivaltansa käyttöä (tuomio 14.7.1972, Ceigy v. komissio, 52/69, Kok., EU:C:1972:73, 20 ja 21 kohta sekä edellä 215 kohdassa mainittu tuomio Falck ja Acciaierie di Bolzano v. komissio, EU:C:2002:524, 140 kohta).

268 Se, että komissio toimii kohtuullisessa ajassa tehdessään päätöksiä kilpailupolitiikan alaan kuuluvien hallinnollisten menettelyjen päätteeksi, muodostaa lisäksi hyvän hallinnon periaatteen (ks. tuomio 20.10.2011, Eridania Sadam v. komissio, T-579/08, EU:T:2011:608, 79 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Kun komissio päättää valtiontukien osalta aloittaa muodollisen tutkintamenettelyn, sen on saatettava kyseinen menettely päätökseen kohtuullisessa ajassa (määräys 11.7.1979, Fédération nationale des producteurs de vins de table et vins de pays v. komissio, 59/79, Kok., EU:C:1979:188, s. 2425, s. 2428).

269 Kuten edellä 248 kohdassa on huomautettu, riidanalaisen tuen tutkinta on käsiteltävässä tapauksessa kestänyt todellakin kohtuuttoman kauan.

270 Se, ettei kohtuullisessa ajassa toimimista koskevaa vaatimusta ole noudatettu, oikeuttaa kuitenkin kumoamaan kyseisen ajan päätyttyä tehdyn päätöksen ainoastaan siltä osin kuin se merkitsee myös asianomaisten yritysten puolustautumisoikeuksien loukkaamista. Kun ei ole näytetty toteen, että liian pitkän ajan kulumisen olisi vaikuttanut kyseisten yritysten kykyyn puolustautua tehokkaasti, kohtuullisessa ajassa toimimista koskevan periaatteen loukkaamisella ei ole vaikutusta

hallintomenettelyn pätevyyteen eikä sitä näin ollen voida pitää sellaisena vahinkoa aiheuttavana syynä, johon unionin tuomioistuimissa voidaan vedota (ks. edellä 268 kohdassa mainittu tuomio Eridania Sadam v. komissio, EU:T:2011:608, 80 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 271 On joka tapauksessa huomautettava, että niillä, joita asia koskee, kuten käsiteltävässä tapauksessa AAL:llä, on EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tutkintavaiheen kuluessa ainoastaan oikeus osallistua hallinnolliseen menettelyyn siinä määrin kuin yksittäistapaukseen liittyvissä olosuhteissa on tarkoituksenmukaista, eivätkä ne suinkaan voi vaatia sellaisia puolustautumisoikeuksia, jotka on myönnetty niille henkilöille, joiden osalta menettely on aloitettu (ks. edellä 268 kohdassa mainittu tuomio Eridania Sadam v. komissio, EU:T:2011:608, 81 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 272 Kantajat eivät nyt käsiteltävässä tapauksessa väitä, että komissio on loukannut muodollisen tutkintamenettelyn kuluessa AAL:n oikeutta tulla kuulluksi ja osallistua menettelyyn siinä määrin kuin käsiteltävään tapaukseen liittyvissä olosuhteissa on tarkoituksenmukaista.
- 273 Tämän takia kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn neljännen kanneperusteen yhteydessä esiin tuotu väite, joka perustuu kohtuullisessa ajassa toimimista koskevan periaatteen loukkaamiseen, ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty viides kanneperuste on hylättävä perusteettomina.
- 274 Koska kaikki nyt käsiteltävien kanteiden tueksi esitetyt kanneperusteet ja väitteet on hylätty, mainitut kanteet on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 275 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 219 artiklan mukaan ratkaisuihin, jotka unionin yleinen tuomioistuin tekee sinne ratkaisun kumoamisen jälkeen palautetussa asiassa, unionin yleinen tuomioistuin päättää oikeudenkäyntikuluista, jotka ovat aiheutuneet yhtäältä asian käsittelystä unionin yleisessä tuomioistuimessa ja toisaalta muutoksenhakuasian käsittelystä unionin tuomioistuimessa. Siltä osin kuin unionin tuomioistuin on edellä 22 kohdassa mainitussa tuomiossa komissio v. Irlanti ym. (EU: C:2009:742) ja edellä 27 kohdassa mainitussa tuomiossa (EU:C:2013:812) komissio v. Irlanti ym. määrännyt, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin, unionin yleisen tuomioistuimen on päätettävä tässä tuomiossa myös kyseisten muutoksenhakuasioiden käsittelystä aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista.
- 276 Työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Työjärjestyksen 135 artiklan 1 kohdan mukaan on kuitenkin niin, että kohtuuden niin vaatiessa unionin yleinen tuomioistuin voi poikkeuksellisesti päättää, että hävinnyt asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan mutta tämä veloitetaan korvaamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulut vain osittain. Saman työjärjestyksen 135 artiklan 2 kohdan mukaan unionin yleinen tuomioistuin voi lisäksi velvoittaa myös voittaneen asianosaisen korvaamaan oikeudenkäyntikulut osittain tai kokonaan, jos se katsotaan perustelluksi kyseisen asianosaisen menettelyn takia, ottaen huomioon myös tämän menettely ennen asian vireilletuloa. Unionin yleinen tuomioistuin voi erityisesti velvoittaa toimielimen, jonka päätöstä ei ole kumottu, korvaamaan oikeudenkäyntikulut siitä syystä, että mainittu päätös on ollut puutteellinen, mikä on voinut johtaa siihen, että kantaja on nostanut kanteen (ks. analogisesti tuomio 9.9.2010, Evropaïki Dynamiki v. komissio, T-387/08, EU:T:2010:377, 177 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 277 Kantajien vaatimukset eivät ole menestyneet. Nyt käsiteltävien kanteiden tutkinnan yhteydessä on kuitenkin edellä 248 kohdassa todettu, että komissio on loukannut kohtuullisessa ajassa toimimista koskevaa periaatetta riidanalaista päätöstä tehdessään, mikä on voinut rohkaista kantajia nostamaan kanteet mainitun loukkaamisen toteamiseksi. Unionin yleinen tuomioistuin katsoo tässä tilanteessa, että on oikeutettua ja kohtuullista asioiden T-50/06, T-50/06 RENV I ja T-50/06 RENV II osalta

velvoittaa Irlanti vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan kolme neljäsosaa komissiolle aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista ja velvoittaa komissio vastaamaan yhdestä neljäsosasta omista oikeudenkäyntikuluistaan sekä asioiden T-69/06, T-69/06 RENV I ja T-69/06 RENV II osalta velvoittaa AAL vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan kolme neljäsosaa komissiolle aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista ja velvoittaa komissio vastaamaan yhdestä neljäsosasta omista oikeudenkäyntikuluistaan. Asiassa T-69/06 R AAL on sitä vastoin velvoitettava korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut. Asioiden C-89/08 P ja C-272/12 P osalta – siltä osin kuin komission vastapuolena on kussakin niistä ollut viisi osapuolta – Irlanti ja AAL on asioissa T-50/06, T-50/06 RENV I ja T-50/06 RENV II sekä asioissa T-69/06, T-69/06 RENV I ja T-69/06 RENV II vahvistetun jakoperusteen mukaisesti velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja kolmesta kahdeskymmenesosasta eli yhdestä viidesosasta kolmesta neljäsosasta komissiolle aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista ja velvoitettava komissio vastaamaan yhdestä viidesosasta omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (laajennettu ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut asiat seuraavasti:

- 1) Kanteet hylätään.**
- 2) Irlanti velvoitetaan vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan kolme neljäsosaa Euroopan komissiolle asioissa T-50/06, T-50/06 RENV I ja T-50/06 RENV II aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista ja kolme kahdeskymmenesosaa komissiolle asioissa C-89/08 P ja C-272/12 P aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista.**
- 3) Aughinish Alumina Ltd velvoitetaan vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan kolme neljäsosaa komissiolle asioissa T-69/06, T-69/06 RENV I ja T-69/06 RENV II aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista, kolme kahdeskymmenesosaa komissiolle asioissa C-89/08 P ja C-272/12 P aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista ja kaikki asiassa T-69/06 R aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.**
- 4) Komissio velvoitetaan vastaamaan yhdestä neljäsosasta omista oikeudenkäyntikuluistaan yhdistetyissä asioissa T-50/06 ja T-69/06, yhdistetyissä asioissa T-50/06 RENV I ja T-69/06 RENV I, yhdistetyissä asioissa T-50/06 RENV II ja T-69/06 RENV II sekä yhdestä viidesosasta omista oikeudenkäyntikuluistaan asioissa C-89/08 P ja C-272/12 P.**

Kanninen

Pelikánová

Buttigieg

Gervasoni

Madise

Julistettiin Luxemburgissa 22 päivänä huhtikuuta 2016.

Allekirjoitukset

Sisällys

Asian taustaII – 2	2
Riidanalainen vapautusII – 2	2
Hallinnollinen menettelyII – 3	3
Alumiinioksidipäätös III – 4	3
Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimuksetII – 5.....	4
Oikeudellinen arviointiII – 8.....	6
Yhtäältä kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyt toinen kanneperuste, joka perustuu oikeusvarmuuden periaatteen ja estoppel-periaatteen loukkaamiseen sekä direktiivin 92/81 8 artiklan 5 kohdan rikkomiseen, ja neljäs kanneperuste, joka koskee estoppel-periaatteen loukkaamista ja harkintavallan väärinkäyttöä, ja toisaalta kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty toinen kanneperuste, joka perustuu oikeusvarmuuden periaatteen ja toimielinten toimien tehokasta vaikutusta koskevan periaatteen loukkaamiseen sekä toimivallan ylittämiseen ja harkintavallan väärinkäyttöönII – 9	7
Kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty kolmas kanneperuste, joka perustuu EY 3 artiklan 1 kohdan m alakohdasta ja EY 157 artiklasta ilmenevien vaatimusten noudattamatta jättämiseenII – 18	14
Kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty kuudes kanneperuste, joka perustuu perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämiseen ja EY 87 artiklan 1 kohdan rikkomiseenII – 21	16
Nyt käsiteltävien kanteiden tueksi esitetyt ensimmäiset kanneperusteet, jotka perustuvat riidanalaisista tukea EY 88 artiklan nojalla luonnehdittaessa tehtyyn oikeudelliseen virheeseenII – 30	23
Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen toinen osa, jotka perustuvat EY 88 artiklan ja asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan iii alakohtaan kodifioitun säännön rikkomiseen, sekä asiassa T-50/06 RENV II voimassa olevia tukiohjelmiä koskevien menettelysääntöjen, sellaisina kuin ne on kodifioituina asetuksen N:o 659/1999 17 ja 18 artiklaan, rikkomiseen.II – 31	23
Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen toinen osa ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen kolmas osa, jotka perustuvat EY 88 artiklan sekä asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan iv alakohdan ja 15 artiklan 3 kohdan rikkomiseenII – 39	29
Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen kolmas osa ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetyn ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa, jotka perustuvat EY 88 artiklan sekä asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan i alakohtaan kodifioitun säännön rikkomiseenII – 44	33
Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetty kolmas kanneperuste, joka perustuu luottamuksensuojan periaatteen loukkaamiseen, ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty neljäs kanneperuste, joka perustuu luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteiden loukkaamiseenII – 48	36

Kanteen tueksi asiassa T-50/06 RENV II esitetyn neljännen kanneperusteen yhteydessä esiin tuotu väite, joka perustuu kohtuullisessa ajassa toimimista koskevan periaatteen loukkaamiseen, ja kanteen tueksi asiassa T-69/06 RENV II esitetty viides kanneperuste, joka perustuu kohtuullisessa ajassa toimimista koskevan periaatteen, oikeusvarmuuden periaatteen ja hyvän hallinnon periaatteen loukkaamiseen, joka liittyy muodollisen tutkintamenettelyn kohtuuttomaan kestoonII – 63	46
OikeudenkäyntikulutII – 64	47